

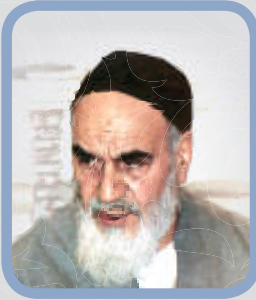
فصلنامه

ژورنال علمی و کلامی در حوزه علمیه خراسان

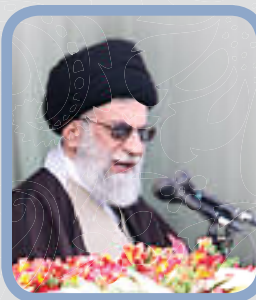
۱۱

شماره یازدهم، آبان ماه ۱۳۸۸

امید است خدای تبارک و تعالی به برکت مرقد مطهر حضرت رضا (سلام الله علیه) به ماتوفیق بدهد که تابع تعالیم عالییه اسلام باشیم و تابع تربیت‌هایی که ائمه هدی متکفل شده‌اند باشیم.

تحول اخلاقی یعنی این که انسان هر رذیلت اخلاقی را، هر اخلاق زشت، هر روحیه بد و ناپسندی که موجب آزار دیگران و یا عقب ماندگی خود انسان است کنار بگذارد.

به مسائل اخلاقی و تربیتی باید بها داد؛ اگر در کنار پژوهش، اخلاق نباشد، تهذیب نفس نباشد، مطمئناً سقوط قطعی است.

فهرست مطالب:

سخن سردبیر ۳

گفتگوی مجازی با مدیر عالی حوزه علمیه خراسان ۴

مراسم آغاز سال تحصیلی جدید ۱۰

آخرین خبر / معاون جدید آموزش و پژوهش معرفی شد ۱۲

ویژه / آغاز راه تازه واردها در راه دل پنجم ۱۳

پای درس ... / سلسله نشست‌های اخلاق اداری ۲۲

یاد ... / جوان مرد فاضل ۲۴

یاد ... / شهدای وحدت ۲۶

گزارش / تأسیس چهار کتابخانه تخصصی در حوزه علمیه خراسان ۲۸

نگاه متفاوت امروز به حوزه‌های تشیع و تسنن ۳۰

تعامل با سامانه خبری حوزه‌های علمیه ۳۱

نیاز امروز؛ توجه به کاربردی شدن تدریس در حوزه ۳۲

حضور فعال در نمایشگاه‌های قرآن ۳۳

تضعیف حوزه‌های علمیه؛ تهدید آینده نظام ۳۴

نخستین همایش روحانیت و رسانه ۳۵

آغاز طلبگی؛ ایجاد تحول در خویشتن ۳۶

قرائت قرآن معبر است؛ نه توقف گاه ۳۷

حماسه سازان جاوید روحانیت ۳۸

اخلاص در تعلیم و احترام به پدر و مادر رمز موفقیت است ۳۹

دوره‌های آموزشی برای مبلغان طرح هجرت ۴۰

خانواده قرآنی؛ یازدهمین جلسه ۴۵

افتتاح ساختمان جدید مدرسه امام صادق (ع) جاغرق ۴۶

علامه عطاردی؛ محقق خستگی ناپذیر ۴۷

اخبار کوتاه / حوزه علمیه خراسان ۴۸

اخبار کوتاه / دیگر مراکز ۵۵

اخبار کوتاه / پژوهش ۵۹

اخبار کوتاه / خواهران ۶۲

تازه‌های نشر ۶۸

فهرست دروس عمومی حوزه سال تحصیلی ۸۹-۸۸ ..... ۶۹

شماره یازدهم، آبان ماه ۱۳۸۸
 صاحب امتیاز: مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان
 مدیرمسئول: محمدرسول رضانی
 سردبیر: علی روشن دل
 مشهد، ابتدای خیابان طبرسی،
 جنب بنیاد پژوهش‌های استان قدس رضوی
 پست الکترونیک: khabarna@gmail.com
 تلفکس: ۲۰۰۸۳۷۰

سخن سردبیر

حوزه علمیه
و رفع مهجوریت از قرآن

علم که مرتبط نمودن مستقیم انسان با خداوند است آن را از هر علمی برتر و بالاتر قرار داده است. لذا این مهجوریت از حوزه‌های علمیه پذیرفته نیست و می‌بایست گام‌های بلندی در جهت اهتمام به قرآن و رفع مهجوریت از کتاب خدا برداشته شود.

این مهم همواره مورد توجه رهبر معظم انقلاب نیز قرار داشته و دارد و بارها بر ضرورت توجه به علم تفسیر به عنوان یک واحد درسی رسمی تأکید داشته‌اند؛ امری که به حمد الهی در سال جاری طبق مصوبه شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان، شکل اجرایی به خود گرفته و تفسیر قرآن به عنوان یک واحد درسی در برنامه همه سطوح گنجانده شده و زمینه متنعم گشتن طلاب از این سفره گسترده را فراهم آورده است.

خدای متعال را باید شاکر بود که توفیق مصاحبت هرچه بیشتر با قرآن و افتخار پیشگامی در عمل به فرامین رهبر معظم انقلاب را به حوزه علمیه خراسان عنایت کرد و باید بر تداوم این مسیر و برداشتن گام‌های بلندتر در اجرای فرمایشات ایشان امید و اهتمامی مضاعف داشت.

برای توفیق در این مسیر، تلاشی دوسویه و همتی بلند لازم است؛ امید می‌رود متولیان این امر و طلاب از هیچ تلاشی در به ثمر رسیدن این طرح فروگذار ننمایند تا قرآن و علم نورانی تفسیر، در میان حوزه‌های علمیه به جایگاه حقیقی خود نائل آید.

خداوند قرآن را مایه رفع عطش دانشمندان و بهار دل‌های فقیهان و شاهراه صالحان و دوايي که پس از آن دردی باقی نماند و نوری که همراه آن ظلمتی نیست، قرار داد.
(علی/ع) - نهج‌البلاغه خطبه ۱۹۸

بشر همواره در تکاپوی برآورده کردن نیازهای خویش است؛ نیازهای مادی و دنیایی و نیازهای معنوی و ماورایی که در حصار دنیا نمی‌گنجد و محدود به جسم و ماده نیست. این قسم از نیازهای انسان، تنها با فراگیری علوم و حیانی، که ارمان انبیای الهی است پاسخ می‌یابد؛ علمی که راه و رسم زندگی و چگونگی ارتباط صحیح انسان با هستی و ماوراء را به او می‌آموزد.

مهم‌ترین پایگاه فراگیری علوم و حیانی - در گستره اسلامی‌اش - حوزه‌های علمیه‌اند و طلاب به عنوان افرادی که توفیق آموختن این علوم را به دست آورده‌اند، همواره می‌بایست شکرگزار نعمتی باشند که نتیجه‌اش خودشناسی و خداشناسی خواهد بود.

از سوی دیگر مینا و آبشخور همه علوم در حوزه‌های علمیه، خوان با کرامت قرآن است، اما با تأسف باید گفت که نفس قرآن و تفسیر آن در میان این پایگاه مستحکم مهجور مانده است و بیشتر به عنوان علمی جنبی و حاشیه‌ای بدان نگریسته شده است...

اهمیت تفسیر قرآن بر هیچ کس پوشیده نیست و قابلیت این

ویژگی‌های یک طلبه نمونه از منظر حضرت عالی چیست؟

طلاب ممتاز طلابی هستند که ولو از استعداد متوسط برخوردار باشند اما فکر و ذهن و حافظه و همه فضای وجودی آنها در درس باشد. من نمی‌گویم این بحث‌های نواری و اینترنتی و سایتی مطلوب نیست؛ اما اینها محقق‌پرور، مجتهدپرور و فقیه‌پرور نیست. طلبه باید در محضر استاد بنشیند و به سیمای نورانی او بنگرد و از سخن استاد و از روش تدریس او استفاده کند. باید با دنیایی از محبت و عشق و نگاه صمیمی به استاد، جان خودش را رmq بیشتری ببخشد و فکر خودش را تقویت کند.

حوزه امروز را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

حوزه امروز بر خلاف نظر افرادی که معتقدند کار زیادی نشده است، خیلی با گذشته متفاوت است. کارهای خوبی انجام شده هم در حوزه مشهد و هم در حوزه قم و هم در دیگر حوزه‌ها. البته ظرفیت حوزه خیلی بیشتر از این هاست. و امیدواریم با یک برنامه‌ریزی کاملا منسجم و دقیق و هماهنگ و شناخت استعدادها و بهاء دادن به امتیازها و استعدادها و برجستگی‌ها و کسانی که از تجارب خوبی برخوردار هستند بتوانیم در یک مجموعه کاملا صمیمی و هماهنگ این حرکت روبه‌جلو را دنبال کنیم.

از دیدگاه جنابعالی چه ظرفیت‌هایی در حوزه وجود دارد و وظیفه حوزه در راستای کشف و استفاده از این استعدادها و ظرفیت‌ها چیست؟

ظرفیت‌ها و استعدادها و توان فکری افراد متفاوت است. بدین جهت مراکز فرهنگی و علمی و پژوهشی دنیای اسلام که در رأس آن حوزه‌های علمیه‌اند، موظف‌اند استعدادها را شناسایی و ظرفیت‌ها را بررسی کنند. آن‌گاه متناسب با این ظرفیت‌ها و استعدادها برنامه‌ریزی نمایند. استعدادهای قوی و نیروهای خوش فکر و برخوردار از برجستگی‌های علمی که قدرت جذب مطالب پیچیده علمی را دارند هرگز نباید احساس کنند که وقت آن‌ها بیهوده تلف می‌شود.

گفتگوی مجازی با مدیر عالی حوزه علمیه خراسان

لطفاً دیدگاهتان را در خصوص تحصیل علم و دانش در شرایط کنونی بیان فرمائید...

کمال دین در طلب علم است و اگر کسی اهل فکر و علم و اطلاعات دینی نباشد به این معنا که در مسائل اسلامی و دینی اهل استدلال و منطق و برخورد عالمانه نباشد و قدرت دفاع از مسائل فکری و اسلامی را نداشته باشد این دین، دین کاملی برای او نیست. حتما جامعه اسلامی باید بتواند در برابر مسائل فکری، معرفتی، دینی و مذهبی، قدرت دفاع و برخورد در برابر شبهات دشمن را داشته باشد و این بدون تحقیق و آموزش و کار عملی، میسر نیست.

مدیریت هوشمند و مقتدر حوزه علمیه خراسان بارها بر عنایت ویژه خویش به مسائل آموزشی پژوهشی، فرهنگی، تربیتی و سیاسی و بر ضرورت مدیریت تحول در این حوزه که نشان از عمق تیزبینی و آینده‌نگری و احیانا نگرانی خاطر و دغدغه ایشان از عقب ماندن از مسیر تحول و پیشرفت دارد اشاره و تأکید داشته‌اند. بر اساس این دغدغه مندی بجا و بایسته خبرنگار روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان وظیفه خود دانست بنا به اهمیت و حساسیت موضوع در این زمینه بستر مناسبی را جهت ارائه نقطه نظرات و ارشادات مدیریت عالی حوزه علمیه خراسان حضرت آیت‌الله واعظ طیبی فراهم و دیدگاه‌های معظم له را در قالب مصاحبه مجازی منعکس سازد تا چراغ راهی فرا روی مسؤولان امر قرار گیرد. آنچه در پی می‌آید برگرفته از سخنرانی‌های معظم له در جمع اساتید و حوزویان (آبان ۸۶ و شهریور ۸۵) و دیدار با پژوهشگران برتر (دی‌ماه ۸۵) می‌باشد.

به نظر شما کدام یک از سطوح درسی نیازمند توجه بیشتری است؟

تقاضای من از اساتید محترم این است که به سطح اهمیت بدهید. زیرا سطح حوزه مشهد در طول زمان همواره مورد توجه بوده است. والله بنده آن روزی که بتوانم در حوزه به درس و بحث ادامه دهم، برای این که حتی لمعه بگویم آمادگی دارم؛ مانند همان معالمی که چندین مرتبه گفته شد.

طلاب تا چه حدی باید به مسائل مادی توجه داشته باشند؟

می‌پذیرم که اگر وضع مالی حوزه و طلابی که در مقام تحصیل علم هستند در حدی که نیاز دارند فراهم نباشد دارای مشکل خواهند بود و بدون تأثیر در تحصیل و کارهای فکری و تحقیقاتی نیست؛ اما باید پایه‌های فکری و اخلاقی تربیتی حوزه آن چنان از استحکام اصولی قوی برخوردار باشد که مسائل مالی نتواند انسان را متزلزل کند. با اعتماد به خداوند و اتکاء بر او و تکیه بر این روایات تردید نکنید که خدای متعال تأمین کننده مسائل مادی است و هرگز مباد که بخاطر مسائل مادی به مفهوم عام کلمه عزت نفس تان و استقلال فکری تان آسیب ببیند.

چه نقاط قوتی در حوزه مشهد می‌بینید آیا این ویژگی‌ها مانند گذشته است یا کمرنگ شده‌اند؟

از جمله امتیازات حوزه علمیه مشهد، قوت دروس سطح آن بود، قابل مقایسه با حوزه قم نبود، طلاب سطح در مشهد برجستگی خاصی داشتند؛ ادبیات مشهد فوق‌العاده بود، ولی الآن مثل گذشته نیست.

چه تفاوت اساسی بین حوزه و دانشگاه می‌بینید؟

درس در حوزه علمیه مثل کلاس‌های دانشگاه نیست. جای بحث و گفتمان و مباحثه است. بسیار مؤدبانه و با رعایت حریم استاد و شاگرد، نقد صورت می‌پذیرد. یک طلبه به هیچ چیز جز درس و بحث و آینده علمی خود نباید فکر کند. به اشتغال علمی خود بیالود و احساس غرور کند. بنده تقریباً ۷۴ سال

دارم و حوزه و محیط‌های دانشگاه و اساتید حوزه و دانشگاه را دیده‌ام. در خدمت‌گذاری و مدیریت نظام و جمهوری اسلامی خادمی کوچک بوده و هستم اما به شما بگویم خدا می‌داند از این که من طلبه و روحانی باشم و وابسته به حوزه علمیه باشم افتخار می‌کنم.

نظر حضرت عالی در ارتباط با ویژگی‌های یک استاد نمونه چیست؟

بنده تقریباً بین ۳۰ تا ۳۲ سال سابقه تدریس دارم و تمام کتابهایی را که خوانده‌ام، بعضی مکرر و بعضی یک یا دو بار تدریس کرده‌ام. استاد نمونه استادی است که در همه ابواب و فصول و مسائل کتاب مورد تدریس احاطه داشته باشد. و تلاش کند سطح علمی مسائل کتاب را در تدریس هرچه می‌تواند در بیان تنزل دهد به طوری که پیچیده‌ترین مسائل، قابل فهم برای متدرسین و طلاب باشد.

جایگاه حوزه‌های علمیه در ارتباط با حرکت فکری نظام چیست؟

مقام معظم رهبری در منزلت و جایگاه حوزه‌های علمیه فرمودند: حوزه علمیه، یک مرکز استثنائی و بی‌نظیر است. اگر منزلت و جایگاه حوزه در علم، ایمان و تقوا است و حوزه‌ای که امروز در متن جامعه و مدیریت نظام اسلامی است نمی‌تواند در حاشیه قرار بگیرد و حتما باید حرکت فکری نظام در دست حوزه‌های علمیه باشد. وقتی در رأس نظام امام و رهبر و فقیه و مجتهد و عالمی به نیابت از امام معصوم است و وقتی تأسیس جمهوری اسلامی ایران با مرجعیت است، طبیعتاً دست دیگران از آسیب زدن به این نظام کوتاه خواهد بود.

وظیفه عالمان دینی در نظام اسلامی (باتوجه به ضرورت مدیریت اسلامی برای نظام) چیست؟

بعضی از دوستان و آقایان بزرگوار تصور می‌کنند اگر از مسائل مدیریتی نظام فاصله بگیرند، بیشتر می‌توانند خدمت کنند و حال آنکه این تفکر، اشتباه بزرگی است. امروز وظیفه تمام عالمان دینی و صاحبان فکر و اندیشه و قدرت برداشت و استنباط از اسلام این است که در خدمت مدیریت اسلامی باشند و در تقویت چنین نظامی از جهات گوناگون بکوشند. باید هر چه در توان داریم حوزه را تقویت کنیم و عالمان و متفکران دینی با قدرت برداشت و شناخت صحیح از اسلام را در حوزه تربیت کنیم، تا این عالمان و مبلغان و سخنوران در اطراف و اکناف عالم، اسلام ناب را معرفی کنند. آن گاه رمز تداوم انقلاب اسلامی خواهد شد.

آسیب‌های فراروی حوزه چه چیزهایی هستند؟

افراط و تفریط، سطحی‌نگری، تنگ‌نظری و جمود فکری از آسیب‌های حوزه هستند. حوزه را نابود می‌کنند. نفوذ جریان‌های فکری، تحجر و کسانی که اسلام را منهای فعالیت‌های سیاسی ترجمه و تفسیر می‌کنند، آفت حوزه‌های علمیه و تهدیدکننده حرکت فکری، اصولی، علمی و آموزشی حوزه‌اند. به این مسائل باید توجه داشت.

چگونه می‌توان حوزه علمیه را به آرمان‌های امام نزدیک کرد؟

اینجاست که نقش رهبری دینی، نقش عالمان دینی، فقهاء و مجتهدان در مسایل سیاسی و تحولات اجتماعی، خودش

حتما در تدریس هر روز، بحث‌های علمی، مسائل فکری، اعتقادی و قرآنی و اخلاقی را بیان کنند. استاد باید با طلبه‌های جوان کاملاً مانوس و صمیمی باشد و به مجرد اینکه درس تمام شد حوزه، درس و طلاب را رها نکند.

نقش حوزه‌های علمیه در جامعه و در شرایط کنونی را تبیین کنید؟

امروز مهم‌ترین نقش در حکومت اسلامی با حوزه‌های علمیه است. آشنایی با مسائل فکری، سیاسی، رسیدن به علوم تازه، نونگری (نه روشنفکری محکوم)، برداشت‌های صحیح از متون و منابع اسلامی و جامعه اسلامی و بر آن اساس کار کردن، تهیه مواد لازم برای تغذیه مدیرانی که باید در خدمت اسلام و منافع ملی باشند، از وظایف مهم حوزه‌های علمیه و عالمان دینی است.

را نشان می‌دهد.

امروز حوزه‌های علمیه و عالمان دینی بیش از همه تکلیف دارند. تکلیف ما کار فرهنگی، سیاسی و اجتماعی است. بالا بردن آگاهی مردم، معرفی کردن اسلام ناب، حس تکلیف و مسؤولیت را بیش از پیش به کار گرفتن است.

اگر کسی این تصور را بکند که با کناره گیری و نپرداختن به مسایل سیاسی و اجتماعی، از قداست و مصونیتی برخوردار خواهد بود، سخت در اشتباه است.

ما باید دشمن را مورد تهاجم سیاسی و فرهنگی خودمان قرار دهیم. حوزه‌های علمیه باید ابتکار عمل را در عرصه مسائل سیاسی و اجتماعی، به عهده بگیرند.

تحقیق و پژوهش در حوزه چگونه باید باشد؟

گاهی بعضی از نوشته‌های پژوهش‌گران اهل تحقیق را که می‌بینم مشخص است چند تحقیق مشابه را دیده‌اند و آنچه را که به عنوان تحقیق آورده‌اند، یک آمیخته‌ای است از مجموعه نظرات دیگران؛ این هم تلاش و زحمت است، اما تحقیق نیست! محقق باید روی یک موضوع تازه و یا یک موضوع در فقه و اصول و دیگر موضوعات، تحقیق و کار کند. البته نمی‌گوییم به نظر دیگران نگاه نکند؛ اما خودش به‌عنوان یک صاحب‌مبنای جدید باید مطرح شود تا بتوانیم بگوییم این تحقیق، تحقیق است.

اهل تحقیق و پژوهش باید تشویق بشوند و جزء برنامه هم هست. این برخورد تشویق‌آمیز می‌تواند در ارتقاء حرکت تحقیقاتی حوزه تأثیر بسزایی انشاءالله بگذارد.

نظر حضرت عالی در مورد پژوهش و پژوهش‌گر خوب چیست؟

پایه و اساس فکر و اندیشیدن، علم است. توجه به ظن چه در مسائل فکری و اعتقادی و چه مسائل اجتماعی، سیاسی و فرهنگی بسیار خطرناک است. متخصصان معتقد هستند که یکی از مهمترین لغزشگاههای فکری یک انسان، تبعیت از ظن و گمان است. اینکه از قیاس و استحسانات در مسائل فکری و اصولی شدیداً باید برحذر بود به همین خاطر است. حوزه را باید یافت. محققان حوزه، خوب می‌توانند مبانی فکری و مسائل علمی حوزه را کاملاً عمیق، باز و تبیین و آن را منتقل کنند و تحولی که مورد نظر رهبر انقلاب است را انجام دهند.

جهت‌گیری یک پژوهش‌گر خوب به چه نحوی باید باشد؟

پژوهشگر و محقق نگاهش به چهره‌های برجسته تاریخ در زمینه‌های علمی و تحقیقی باید نگاهی همچون یک داور و یک قاضی به طرفین مترافع باشد. تحت تأثیر مطلب هیچ چهره برجسته‌ای قرار نگیرد. نگاهی کاملاً منصفانه به مسائل و مطالب داشته باشد و بر اساس تحقیقی که دارد نظر خود را بیان کند. لذا از چیزهایی که به تحقیق لطمه می‌زند شخصیت‌گرایی است. شخصیت‌هایی مانند شیخ و صاحب‌جواهر و دیگر شخصیت‌های برجسته فکری اصولی و فقهی در حوزه و در تاریخ فقه شیعیه کم نیستند؛ اما کسی که وارد وادی اجتهاد در زمینه‌های گوناگون می‌شود، باید چهارچوب را رعایت کند، اما متأثر از مبانی دیگران هم نباشد.

کسانی بودند که به شاگردی امام افتخار می‌کردند اما به خاطر همین غرور علمی رابطه عاطفی آنها با امام قطع شد و خدای متعال ولایت خودش را از آنها برید.

آیا حوزه‌های علمیه می‌توانند محور وحدت ملی باشند؟

حوزه فتن و باهوش و آشنای با مسائل سیاسی و اجتماعی و دشمن‌شناس و اهل مطالعه فلسفه‌های گوناگون فکری می‌تواند کانون و مرکز و محور وحدت ملی باشد. این یک ضرورت اجتناب ناپذیر است.

حوزه باید در مواجهه با سلايق گوناگون چگونه عمل کند؟

نظرم این است که از همه سلايق در حوزه استفاده کنیم اما نه آن سلیقه‌ای که به خاطر ناآگاهی‌ها یا برداشت‌های غلط لطمه به نظام و پایه‌های فکری تشیع بزند. ولی سیاست اصولی ما جذب همه سلايق درحوزه است. رابطه ما با اساتید یک رابطه منطقی و عاطفی است و همیشه از آقایان بهره برده‌ایم. نباید بگذاریم که این فضای یک‌پارچه حوزه با طرح یک‌سری مسائل سیاسی که توسط گروه‌هایی مطرح می‌شود که رابطه آن‌ها با نظام خیلی ضعیف است یا فوق‌العاده بدبینانه است، آسیب ببیند.

برخورد و تعامل حوزه با جریان‌های فکری چگونه باید باشد؟

حوزه هم باید دافعه و هم جاذبه داشته باشد و نسبت به جریان‌های فکری سالم در زمینه مسائل اجتماعی و حوزوی باید جاذبه داشته باشد اما آن‌جا که از ناحیه یک فکری احساس خطر کرد باید با شهادت و جرأت بایستد.

با توجه به این‌که شما از شاگردان مرحوم حاج شیخ هاشم قزوینی بوده‌اید از ایشان رهنمودی به یاد دارید؟

ایشان در درس خطاب به طلاب می‌فرمودند: طلبه‌ای که مسیر اجتهاد را دنبال می‌کند و باید در آینده رهبری جامعه اسلامی را در دست بگیرد و روش و سخن و کار و اخلاق او برای دیگران درس باشد باید اهل تهجد و شب‌زنده‌داری و نماز شب باشد.

آیا تمایل دارید مثل سابق در حوزه درسی را تدریس کنید؟

برای من این که چه درسی را انتخاب کنم و روی چه

چگونه می‌توان در پژوهش تحول ایجاد کرد؟

تحول باید در چهارچوب و معیارهای اسلامی صورت پذیرد؛ کتاب، سنت، عقل، اجماع و توجه به نظام‌مندی فقه جواهری. اما هرگز رعایت کردن این اصول با نوآوری و خلاقیت و رسیدن به تازه‌های علم که مورد نظر امام و مقام معظم رهبری است منافات ندارد.

بنابراین پژوهش‌گر نمونه کسی است که زمینه فکری او یک حرکت نو و تحول‌آفرینی و نگاه به چهارچوب حرکت فقهی شیعی ما، و بدون مجذوب شدن در نظر دیگران، با یک نگاه منصفانه به آن مسئله مورد تحقیق و یافته‌هایی که می‌تواند در خدمت حوزه و دنیای امروز قرار بگیرد برسد.

توصیه شما برای طلاب و پژوهشگران جوان چیست؟

به مسائل اخلاقی و تربیتی باید بها داد. اگر در کنار پژوهش اخلاق نباشد، تهذیب نفس نباشد، مطمئناً سقوط قطعی است.

موضوعی بحث کنم بین خود و خدا روشن است که اینها هیچ مطرح نیست اگر بنده احساس کنم حوزه نیاز دارد به تدریس لمعه و کسی نیست تدریس کند، اگر شرایط من اجازه بدهد بنده آماده هستم همین الآن لمعه و معالم و حاشیه ملاعبدالله بگویم.

اگر توصیه یا مطلبی را لازم می‌دانید بفرمایید؟

خاطره ای تاریخی نقل می‌کنم که منبع من یکی از فقیهان و مجتهدان بزرگ حوزه است و در نقل این قطعه تاریخی هم اشاره به منزلت فقیه و فقهاء است.

مرحوم میرزای قمی، صاحب کتاب قوانین، با فتح‌علی شاه قاجار معاصر بودند. شاه معمولاً هفته‌ای یک‌بار یا ماهی یک‌بار به زیارت مرحوم میرزا می‌رفت. یکی دو ماه گذشت و دو مرتبه تقاضا کرد که به محضر میرزا مشرف شود و میرزا هم اجازه دادند. مرحوم میرزا قدری جسیم بود و وقتی که شاه آمد، خانه علماء هم دارای بیرونی و اندرونی بود، مرحوم میرزا از اندرونی در زمانی وارد بیرونی شدند که شاه وارد بیرونی شد و با هم ملاقات کردند. از پله که خواستند بروند بالا برای مذاکره، شاه ادب کرد و زیر بغل میرزا را گرفت. آن روز میرزا دستور داده بود که پلو برای شاه درست کنند. پذیرایی انجام شد و شاه خداحافظی کرد و رفت.

میرزا مثل بسیاری از علمای هوشمند، افراد خاصی در دستگاه شاه داشت. وقتی که شاه رفت، آن عامل میرزا آمد خدمت ایشان و گفت: که شاه از منزل شما که بیرون آمد در بین راه اینطور گفت (با تمسخر): جناب آقای میرزا درست است که ما زیر بغلت را گرفتیم اما شما نباید سنگینی بدنت را می‌انداختی روی دست ما!

بعد از این که میرزا از ماجرا با خبر شد بلافاصله نامه‌ای نوشت برای شاه. در آن نامه چنین آورده بود که چنین مطلبی را از شما شنیده‌ام. الحمدلله که سیرت و باطن خود را ظاهر نمودی. مدتی بود که به‌خاطر حيله و نیرنگ‌های تو احساس می‌کردم به تو علاقه‌مند شده‌ام. خوف آن بود که به استناد کلام رسول اکرم (ص) که فرمود: المرء مع من احب (انسان با هر کسی که به او علاقه مند شد، محشور می‌شود) از این بیم داشتم که با تو محشور شوم. خدا را سپاس که این محبت تو از من سلب شد.

شاه در جواب فوراً نوشت: به استناد همین حدیثی که فرمودید خدا را سپاس می‌گویم که به شما علاقه‌مندم و از

خدا مسألت دارم که با شما محشور شوم به زودی محضرتان شرفیاب خواهم شد و رفع سوءتفاهم خواهم کرد. میرزا جواب داد: اما تو به دیدار من موفق نخواهی شد. شاه عجله کرد و در بین راه بود که میرزا رحلت کرد. من می‌خواهم از این قضیه این‌طور نتیجه‌گیری کنم که؛ تکلیف ما در برابر جریان‌های فکری و سیاسی و در برابر رجال سیاسی و شخصیت‌های سیاسی بسیار سنگین است. بی‌جهت موضع خصمانه نگیرید و بی‌جهت حمایت و تأیید نکنید. برای حمایت و تأیید منطق و حجت داشته باشید.

چه سفارشی به مدیران اجرائی حوزه دارید؟

به همه آقایان و اساتید و طلاب محترم به خصوص به مدیریت اجرایی حوزه و اعضای محترم شورا عرض می‌کنم در حوزه باید علم، منطق، استدلال و عمیق‌نگری حاکم باشد در حوزه باید منطق بسیار اصولی و اساسی نسبت به همه مسائل فکری و اعتقادی وجود داشته باشد.

حضور فعال حوزه در ترویج آموزه‌ها و رفتارهای دینی

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام در ابتدای این مراسم با ارائه گزارشی از وضعیت کنونی حوزه گفت: مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان علاوه بر برنامه‌های سال گذشته، برای بحث تفسیر و پژوهش برنامه‌های ویژه‌ای در نظر دارد. مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با تأکید بر احیاء رسالت حوزه و ترویج ارزش‌های دین از سوی طلاب و روحانیون، تصریح کرد: حوزه علمیه باید در عرصه ترویج و تبیین آموزه‌های دینی و رفتارهای مبتنی بر دین حضور فعال داشته باشد.

وی با اشاره به اجرای برنامه‌های آموزشی و پژوهشی مختلف در این حوزه و تجلیل از برترین‌های پژوهشی و آموزشی، بیان داشت: در سال جدید تحصیلی بحث تفسیر در حوزه با جدیت بیشتری پیگیری می‌شود و برای پایه‌های یک تا ده برنامه‌ریزی شده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام اجرای برنامه جامع پژوهش شامل روش تحقیق، فن نگارش و مسائل پیرامون امور تحقیق را از جمله برنامه‌های مدنظر حوزه علمیه خراسان عنوان کرد و از طلاب و روحانیون خواست در فراخوان آثار پژوهشی که از سوی این مرکز برگزار می‌شود، شرکت کنند.

وی در ادامه به تدوین طرح توانمندسازی مدارس، جذب و آموزش اساتید سطح یک این حوزه اشاره کرد و گفت: یکی از اشکالات و ضعف‌های مدارس علمیه کمبود استاد مجرب و امکانات تحصیلی می‌باشد که سعی شده در سال جدید تحصیلی این ضعف‌ها برطرف شود.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در پایان با تأکید بر اینکه حوزه علمیه باید پاسخ‌گوی نیازهای فرهنگی و اعتقادی جامعه باشد، اظهار امیدواری کرد این حوزه بتواند منویات و انتظارات مقام معظم رهبری را برآورده کند.

مراسم آغاز سال تحصیلی جدید حوزه علمیه خراسان

مراسم افتتاحیه سال تحصیلی ۸۹-۸۸ حوزه علمیه خراسان با حضور علمای اعلام، اساتید و طلاب محترم در مدرسه علمیه عالی نواب برگزار شد.

تفسیر تخصصی الزامی شد

دروس تفسیر تخصصی با چهار گرایش اخلاقی، فقهی، اعتقادی و سیاسی اجتماعی، برای طلاب سطح خارج حوزه علمیه خراسان الزامی شد.

دبیر ستاد تفسیر حوزه علمیه خراسان گفت: طرح الزامی شدن دروس تفسیر در مقطع خارج، امسال از طرف ستاد تفسیر ارائه و به تأیید شورای برنامه‌ریزی رسید.

وی اجرای این طرح را از سال تحصیلی جاری اعلام و اظهار داشت: تفسیر نیز باید مانند فقه و اصول و سایر دروس رسمی حوزه، تدریس و مورد توجه واقع شود.

حجت‌الاسلام عزیزی تصریح کرد: سال گذشته، دروس تفسیر تخصصی با چهار گرایش اخلاقی، فقهی، اعتقادی و سیاسی-اجتماعی، ویژه طلاب سطح خارج، برنامه‌ریزی شده بود که به صورت آزاد برگزار می‌شد؛ اما با تصویب این طرح، حضور طلاب پایه‌های اول و دوم سطح خارج در این دروس الزامی شده است. دبیر ستاد تفسیر حوزه علمیه خراسان از تصویب طرح آموزشی تفسیر و علوم قرآن در مقطع عمومی جهت طلاب مقاطع دیگر خبر داد و افزود: این طرح نیز چندی پیش به تأیید شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان رسید، و از سال جاری به عنوان پیش‌نیاز برای ورودی‌های سوم راهنمایی و دیپلم به اجرا در خواهد آمد.

ایشان خاطر نشان کرد: دروس تفسیر تخصصی اعتقادی و فقهی، چهارشنبه در محل مدرسه علمیه آیت‌الله خویی (ره)، تفسیر سیاسی-اجتماعی روزهای پنج‌شنبه هر هفته در مدرسه علمیه نواب و تفسیر اخلاقی نیز پنج‌شنبه هر هفته در منزل استاد مربوطه (شهید هاشمی نژاد ۸، پ ۲۰) برگزار می‌گردد.

وی یادآور شد: ستاد تفسیر حوزه علمیه خراسان به ریاست آیت‌الله سید احمد علم‌الهدی در محل مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان مستقر بوده و ضمن برنامه‌ریزی تفسیر و علوم قرآنی برای طلاب حوزه، در نظر دارد در آینده فعالیت خود را در سطح سازمان‌ها، مساجد و دانشگاه‌ها نیز گسترش دهد.

حوزه باید شجاعت فهم داشته باشد

در ادامه این مراسم آیت‌الله علم‌الهدی گفت: دشمنان داخلی و خارجی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران اصل ولایت را مورد تهاجم قرار داده‌اند و وظیفه اصلی امروز حوزه علمیه و روحانیت این است که در صف مقدم دفاع از ولایت و نظام اسلامی حرکت کنند.

عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان خاطر نشان کرد: جریان روحانیت و حوزه‌های علمیه حافظ اسلام و انقلاب اسلامی است و رهبری رأس محور دین‌داری این نظام است.

وی با اشاره به موضع قرآن کریم درباره اهتمام پیامبر اکرم (ص) در اجرای احکام الهی و فقاہت گفت: آن‌جا که حمایت از ارزش‌های دینی و الهی است، اندیشه‌های عرفی، موقعیت‌های گوناگون و هیچ عامل دیگر نباید در مسیر هدف انسان اثرگذار باشد.

ایشان با بیان تفاوت میان حکم و فقه و عرصه تولید و پژوهش در فقاہت تأکید کرد: آنچه امروز در عرصه برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و فکر نیاز است، شجاعت در فهم فقیهانه و متأثر نشدن از فضای حاکم در جامعه است.

وی به اهتمام حوزه علمیه بر مسئله تحول تأکید کرد و اظهار داشت: حوزه علمیه باید شجاعت فهم داشته باشد و مطابق با نیاز روز اسلام اقدام کند. همچنین حوزه علمیه باید استعدادیابی کند و به تربیت نیرو در رشته‌های خاص بپردازد تا بتواند پاسخ‌گوی جامعه باشد و از ریزش نیرو جلوگیری کند.

آخرین خبر

حجت الاسلام والمسلمین فرجام با اشاره به ارتباط کارشناسان و افراد خوش فکر در حوزه علمیه خراسان با مرکز مدیریت این حوزه بیان داشت: انتظار می‌رود، معاون جدید آموزش و پژوهش در زمینه تحول و فرهنگ مکاتبه‌ای و اداری فعالیت بیشتری داشته باشد.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان بر ارتباط این حوزه با حوزه علمیه قم تاکید و افزود: بزرگان و اساتید حوزه علمیه خراسان با احساس مسئولیت با حوزه علمیه قم در ارتباطند و انتظار می‌رود در دور جدید معاونت آموزش و پژوهش این ارتباط تداوم بیشتری داشته باشد.

وی طرح مدرسه عالی، برنامه‌های معاونت و کارهای معوقه دیگر را از جمله فعالیت‌هایی دانست که به شتاب بیشتری نیاز دارد.

حجت الاسلام والمسلمین فرجام از مجموعه کارکنان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان خواست تمام تلاش و اهتمام خود را برای پیشرفت حوزه به کار گرفته و در فضایی صمیمی و دوستانه، همراه با تفاهم و همکاری امور محوله را به پیش ببرند.

سپس حجت الاسلام پژمان‌فر، معاون جدید آموزش و پژوهش این مرکز در مراسم معارفه خود با تاکید بر بیانات مقام معظم رهبری اظهار داشت: حوزه علمیه وظیفه سنگینی بر عهده دارد لذا باید در زمینه چگونگی اجرای برنامه‌ها از خبگان و کارشناسان استفاده نمود.

وی به انتظارات جامعه امروز از حوزه علمیه اشاره و خاطر نشان کرد: ایجاد زمینه مناسب برای تربیت طلاب قوی و کارآمد به منظور ورود به عرصه‌های جدید اجتماعی و دینی از ضروریات و اقتضات حوزه علمیه است.

حجت الاسلام پژمان‌فر با تاکید بر اینکه فعالیت‌های گروهی بهترین راه خدمت به مردم و دین است تصریح کرد: حوزه علمیه خراسان در بسیاری از موارد، الگویی برای دیگران بوده و قدم‌های بلندی در زمینه تحول برداشته است.

حجت الاسلام نظافت در مراسم تودیع خود در نطق کوتاهی از تلاش‌های مدیر اجرایی و شورای برنامه ریزی حوزه و دیگر مسئولین مرکز مدیریت در دوران مسئولیتش تشکر کرد و گفت: این مسئولیت با کار معمولی و اداری به انجام نمی‌رسد بلکه مجاهدت و تلاشی مضاعف می‌طلبد و وظایفی که داریم بیش از چیزی است که انجام شده است.

معاون جدید آموزش و پژوهش معرفی شد

مراسم تودیع و معارفه معاون آموزش و پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان با حضور کارکنان این مرکز برگزار شد.

در این مراسم حجت الاسلام والمسلمین فرجام مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان، ضمن تقدیر و تشکر از خدمات معاونت قبلی جناب حجت الاسلام نظافت، حجت الاسلام پژمان‌فر را به عنوان معاون آموزشی و پژوهشی معرفی و با اشاره به اجرای طرح توانمندسازی در حوزه علمیه خراسان اظهار داشت: یکی از برنامه‌هایی که در این حوزه اجرایی می‌شود، آسیب‌شناسی حوزه و ایجاد مدارس عالی در مشهد است.

ویژه

اردوی راه دل

آغاز راه تازه واردها
در راه دل پنجم

ویژه

اردوی راه دل

تعلّم با یاد خدا و برای خدا

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام در مراسم افتتاحیه پنجمین اردوی آموزشی توجیهی طلاب جدیدالورود مدارس علمیه خواهران گفت: اصل اولیه در راه و رسم طلبگی، توجه به خدا، معنویت و اخلاق است و ملاک‌ها و اصول دوران طلبگی را می‌توان به عنوان عهد و میثاقی با امام زمان (عج) برشمرد و کسی که به این تعهد و میثاق عمل نکند متضرر خواهد شد. مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان افزود: حوزه علمیه، مرکزی علمی و معنوی است و طلاب علوم دینی می‌بایست بر کنترل گفتار و رعایت اخلاق در رفتار خود، دقت زیادی داشته باشند.

وی با تأکید بر این که علم و دانش برای طلاب هدف است نه ابزار؛ خاطر نشان کرد: طلاب علوم دینی باید ظرفیت‌های وجودی خود را توسعه دهند و تلاشی فراگیر و جدی در یادگیری علم داشته باشند و افق طلبگی را با هدف درس خواندن با نگاهی مقدس و روشن ببینند.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام، همت و هدف‌مندی را دو اصل دیگر از ملاک‌های طلبگی برشمرد و گفت: کسی که پا به عرصه حوزه می‌گذارد، می‌داند که این عرصه پلکانی برای رسیدن به دنیا نیست، بلکه فرصتی برای خدمت به دین خدا و فراگیری و ترویج آموزه‌های دینی است.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با اشاره به ترویج اخلاق در جامعه گفت: خلاء اخلاقی و رفتاری در جامعه کنونی نشان از این دارد که جامعه نیازمند اخلاق با استناد به قرآن و سنت است.

وی به رضایت‌مندی جامعه از علما و فضایی که در حوزه‌های علمیه به صورت صحیح رشد یافته و تربیت شده‌اند، اشاره کرد و گفت: باید برای ترویج آموزه‌های دینی، سرمایه‌گذاری معنوی کرد که این مهم، تلاش و اخلاق عملی حوزویان را می‌طلبد.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام با اشاره به این که قرآن کریم تزکیه را مقدم بر تعلیم می‌داند با تأکید بر این که باید علم را برای خدا و یاد خدا فراگرفت تصریح کرد: این همان چیزی است که حوزه را ماندگار و جاودانه می‌کند.

وی در پایان به طلاب علوم دینی توصیه کرد در کنار تحصیل و علم‌آموزی می‌بایست به رفتار و منش خود در خانواده و سطح جامعه دقت مضاعفی داشته باشند.

با توجه به نیازهای مختلف طلاب ورودی، پنجمین اردوی آموزشی توجیهی طلاب جدیدالورود با عنوان "راه دل" مهرماه گذشته به صورت شبانه‌روزی با هدف آشنایی با راه و رسم طلبگی، فق‌های فراروی حوزه، بایسته‌ها، آفات، روش تحصیل و آشنایی با آیین‌نامه‌های آموزشی برگزار شد. جلسات اخلاق طلبگی، آشنایی با سلف صالح حوزه و خدمات آنان، حلقه‌های معرفت، آشنایی با خدمات اداری، نیازهای فراروی حوزه، شناخت خطرات فکری، پایش سلامت، نمایش، نشست‌های هم‌اندیشی و روش مطالعه از برنامه‌های عمده این اردو بود. راه دل پنجم با حضور ۷۰۰ طلبه برادر و ۵۲۰ طلبه خواهر جدیدالورود، جمعی از مسؤولان، مدیران و اساتید معظم حوزه در اردوگاه ثامن الحجج برگزار شد...

پنجمین اردوی آموزشی توجیهی طلاب جدیدالورود

جدیدالورودها در راه دل پنجم

ویژه

اردوی راه دل

طلبگی؛

طولانی‌ترین و سخت‌ترین راه

حجت‌الاسلام والمسلمین فرزانه، در مراسم افتتاحیه اردوی آموزشی-توجیهی طلاب جدیدالورود، هدف از تحصیل در حوزه را کسب فضائل و مکارم اخلاقی و تقویت اراده و نمونه عینی آن را امام راحل دانست و گفت: عقل، اراده، قدرت، اختیار، مسؤولیت‌پذیری و تکلیف از ارکان انسانیت است. وی با بیان این که انسان در برابر خدا و مردم مسؤولیت دارد افزود: خودشناسی از وظایف اساسی انسان است که بدون آن نمی‌توان به کمال انسانیت رسید.

عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان تصریح کرد: ارزش انسان به کاری است که انجام می‌دهد و اگر انسان بدون تلاش هدفمند و در غیر مسیر الهی زندگی کند، هیچ ارزشی نخواهد داشت.

وی با بیان این که بعضی از مسؤولیت‌ها ظرفیت خاصی می‌خواهد، خطاب به طلاب جدیدالورود گفت: طلبگی طولانی‌ترین و سخت‌ترین راه است؛ زیرا طلبه هدف والایی در پیش دارد و مدت زیادی از عمرش را باید برای رسیدن به این هدف صرف کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرزانه با اشاره به فزاینده‌ای از آموزه‌های نهج‌البلاغه، افزود: عمل به فرامین امام علی (ع) درباره اراده و قناعت در زندگی، موجب چشم‌پوشی از زیورهای دنیا و تکامل انسان می‌شود.

وی اراده قوی را لازمه کسب دانش در طلبگی دانست و از امام راحل و شهیدان مدرس و بهشتی به عنوان نمونه‌های عینی و معاصر دارای اراده قوی نام برد.

امام جمعه موقت مشهد اضافه کرد: اگر طلبه با این نگاه وارد حوزه شود، پیشرفت می‌کند و در غیر این صورت دچار مشکلات بزرگی خواهد شد.

وی در پایان با تأکید بر این که طلاب علوم دینی باید زمان‌شناس بوده و از فهم و دقت بالایی در جامعه برخوردار باشند، اظهار داشت: قناعت، اراده قوی و شناخت زمان عوامل پیشرفت در زندگی طلبگی هستند.

الگوگیری از علمای سلف؛
سرلوحه کارها

حجت‌الاسلام والمسلمین الهی خراسانی در مراسم اختتامیه اردوی طلاب جدیدالورود شهرستانی حوزه علمیه خراسان با اشاره به روایتی از امام علی (ع) فضیلت هر انسان را در گرو علم و دانش او دانست و اظهار داشت: اگر مرگ طالب علم در راه تحصیل دانش رخ دهد بین او و انبیاء یک درجه بیشتر فاصله نخواهد بود و علما آن قدر در جاتشان بالاست که سه

ویژه

اردوی راه دل

وی ادامه داد: با نگاهی به سیره علما و بزرگان حوزوی، وجود برنامه، در درس، مطالعه و مباحثه کاملاً مشهود است که می‌تواند الگوی خوبی برای طلاب باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین الهی خراسانی انجام به موقع اعمال واجب را از اهم مسائل روزمره برشمرد و گفت: ما خشوع در نماز را به صورت مجسم در نماز میرزا جواد آقای تهرانی می‌دیدیم و مصداق "الصلوه معراج المؤمن" را می‌شد در ایشان احساس کرد؛ اگر می‌خواهید به درجات عالییه برسید نماز را این‌گونه بخوانید.

وی در پایان خاطر نشان کرد: زیارت امام رضا(ع) را جدی بگیرید و در امور مستحبی اگر توانایی انجام مداوم آن‌ها را ندارید حداقل مستحباتی چون نماز شب و زیارت جامعه کبیره را به طور کامل ترک نکنید.

علماء

تاریخ‌سازان جامعه‌اند

آیت‌الله اشرفی شاهرودی ضمن بازدید از برنامه‌های پنجمین اردوی راه دل، خطاب به طلاب جدیدالورود به زحمات علما و مراجع در طول قرن‌ها و سال‌ها و سنگینی بار علم‌آموزی و حفظ مکتب و اندیشه تشیع

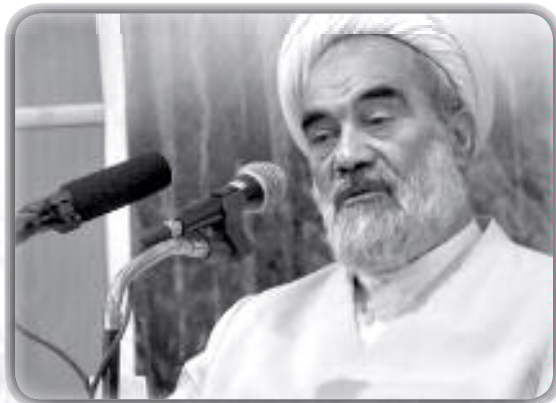

در جهان امروز اشاره کرد و گفت: طلبگی کار بسیار مهمی است زیرا در این راه، وظیفه حفظ ارزش‌های اسلامی و زعامت اجتماعی و مذهبی مردم بر دوش حوزویان است. وی علما را تاریخ‌سازان جامعه خواند و گفت: بر خلاف دانشگاه، روحانیت نقش اثرگذاری و ایجاد تحول در جامعه را به خوبی ایفا کرده است.

آیت‌الله اشرفی شاهرودی، انقلاب اسلامی را نمونه‌ای از تحولاتی دانست که نقش روحانیت در آن بارز بوده است و با اشاره به گسترش اسلام به سایر نقاط جهان اظهار داشت: حضور روحانیون در مناطق مختلف عاملی تأثیرگذار در اشاعه فرهنگ شیعی به سایر نقاط می‌باشد.

گروه: انبیاء، علما و شهدا روز قیامت شفاعت می‌کنند و شهدا با آن مقامشان باز هم در رتبه پس از علما قرار دارند. وی افزود: با توجه به آموزه‌های دینی، حفظ نظم و انضباط در تمامی کارها باید نهادینه شود و در تمام امور و شئون مختلف زندگی، نظم و برنامه‌ریزی وجود داشته باشد.

عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان به ضرورت برنامه‌ریزی روزانه برای کسب موفقیت تحصیلی اشاره کرد و افزود: تقسیم کارها و برنامه‌ریزی روزانه و هفتگی برای طلاب ضروری است و باید در اولویت تمام کارها قرار داشته باشد.

ویژه

اردوی راه دل

برای موفقیت،

باید مطمئن قدم برداشت

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در مراسم اختتامیه پنجمین اردوی آموزشی توجیهی طلاب جدیدالورود مشهد با تأکید بر موفقیت آمیز بودن این گونه اردوها گفت: در آینده علمایی مانند امام راحل(ره) و بزرگان دین، از بین همین طلاب، رشد یافته و تجلی می‌یابند.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام، با اشاره به آیات و روایاتی در سفارش اسلام به نظم، دقت، نافع بودن و سخت‌کوشی افزود: تحصیل علم، فقط زمانی سودمند و مورد قبول است که هدفش خدمت و نفع رساندن به دیگران باشد.

وی گفت: باید از علم و دانش به نفع انسانیت بهره برد و از علمی که به انسان نفع نمی‌رساند پرهیز کرد.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با تأکید بر نظم امام راحل(ره) در دوران طلبگی و با تأکید بر فضیلت نظم اظهار داشت: طلبه باید در دوران تحصیل به مسایل آموزشی، اخلاقی و تربیتی خویش توجه داشته باشد و از علمای بزرگی مانند امام خمینی(ره) الگو بگیرد.

وی راه طلبگی را بسیار دشوار برشمرد و گفت: طلبگی راه آسانی نیست و برای موفقیت در آن می‌بایست مصمم بود و مطمئن قدم برداشت.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام با تأکید بر رعایت امور اخلاقی و تربیتی در دوران طلبگی خاطرنشان کرد: طلاب و روحانیون باید مراقب نقشه‌ها و دسیسه‌های دشمنان داخلی و خارجی باشند تا از این طریق علیه نظام و حوزه اقدامی انجام ندهند.

وی با تأکید بر رعایت تقوا در کنار آموزش و تمسک به ائمه اطهار(ع) تصریح کرد: اگر این مسائل در دوران طلبگی رعایت شود، تأثیر مثبتی در عرصه دین و معنویت خواهد داشت و موجب می‌شود در میدان خدمت‌گذاری نیز روحیه گذشت، فداکاری، ایثار و تحمل مشقت‌ها بارور شود.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان اضافه کرد: روح همبستگی، الفت و صمیمیت باید در طلاب علوم دینی بیش از پیش جلوه‌گر باشد.

گفتنی است در پایان این اردو از افراد برتر آزمون ورودی و نفرات برتر مسابقات فرهنگی و ورزشی تقدیر شد.

طلبه باید با دقت

در مسیر علمی و آموزشی قدم بردارد

مسئول ستاد برگزاری پنجمین اردوی آموزشی توجیهی راه دل با بیان این مطلب که طلبگی راهی پر فرازونشیب و طولانی دارد گفت: تحصیل در حوزه به روحیه و انگیزه و توان بالایی نیاز دارد و طلبه باید از ابتدای تحصیل خود با استفاده از فرصت‌ها به تلاش و مطالعه بپردازد و مشکلات نباید مانع درس خواندن شود.

حجت‌الاسلام مسعود قاسمی که در جمع طلاب جدیدالورود حاضر در پنجمین اردوی راه دل سخن می‌گفت بر ضرورت درس گرفتن از خاطرات و زندگی بزرگان و دانشمندان تأکید کرد و افزود: وظیفه طلاب این است که کاری امام‌زمانی انجام دهند و با خدا عهد ببندند تا بتوانند رضایت آن بزرگوار را جلب نمایند.

حجت‌الاسلام مسعود قاسمی حلقه‌های معرفت را از بهترین برنامه‌های این اردوی آموزشی-توجیهی دانست و گفت: در این حلقه‌های هشت‌گانه، به موضوعاتی چون هویت طلبگی، راه و رسم طلبگی، روش تحصیل، افق‌های پیش‌رو، وظائف و مأموریت‌های روحانیت و... پرداخته می‌شود و اساتید به سؤالات مختلف حاضرین پاسخ داده و طلاب جدیدالورود را راهنمایی می‌کنند.

وی از رضایت‌مندی و استقبال طلاب ورودی در این اردو خبر داد و گفت: تحولات، نوآوری‌ها و برنامه‌های حوزه علمیه خراسان توسعه چشم‌گیری داشته و قوی‌تر از گذشته در مسیر تربیت طلاب قدم برخواهد داشت.

رفتار طلاب

باید مشوق طلبه شدن باشد

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدحسن طباطبایی در پنجمین اردوی راه دل در جمع طلاب جدیدالورود گفت: جامعه از طلاب توقعی متفاوت دارد و رفتار طلبه در سطح اجتماع باید به گونه‌ای باشد که تمایل مردم برای طلبه شدن فرزندان‌شان بیشتر شود.

وی به وجوب یادگیری برخی از مسائل احکام اشاره کرد و گفت: توجه نکردن به برخی از مسائل شرعی موجب معصیت و گناه می‌شود.

ایشان با اشاره به وضعیت دینی جامعه، به تبیین و توضیح نقش حوزه‌های علمیه در موقعیت کنونی پرداخت و اظهار داشت: اگر توجه به دو بال تقوا و علم در حوزه نباشد موفقیت و رسیدن به هدف نیز نخواهد بود.

وی با تأکید بر انجام نوافل و شب‌زنده‌داری و با بیان این‌که نباید از یاد خدا غافل شد افزود: به ذکر بسم‌الله و صلوات اهتمام داشته باشید و به عنوان شعار زندگی خود در پرورش روح و جان از آن استفاده کنید.

ایشان خطاب به طلاب گفت: نجات‌غریق دوستانتان باشید و نگذارید به بیراهه بروند و یا از هدف طلبگی دور شوند. ایشان در پایان به طلاب توصیه کرد عالم را محضر خدا بدانند، مواظب فتنه‌های شیطانی باشند، قدر خود را بدانند و توسل و توجه به امام‌زمان (عج) را فراموش نکنند.

ویژه

اردوی راه دل

وی به آیین‌نامه‌های آموزشی حوزه علمیه خراسان اشاره کرد و گفت: طلبه از پایه ۱ تا ۱۰ می‌تواند با توجه به استعداد خود تحصیل کند و اگر مطالب را عمیق بخواند می‌تواند در امتحان شفاهی مقاطع موفق شود.

مدیر برنامه‌ریزی آموزش حوزه علمیه خراسان با اشاره به امتحانات تثبیتی گفت: طلاب می‌بایست در امتحان تثبیتی موفق شوند و اگر نتوانند در این امتحان نمره قبولی کسب کنند مجاز به ادامه تحصیل در حوزه نخواهند بود.

وی در ادامه به دروس کم‌حجم، پر حجم و مطالعاتی اشاره کرد و گفت: از برخی دروس در هر سه نوبت امتحانی سال تحصیلی آزمون به عمل می‌آید و آزمون برخی دیگر نیز در یک یا دو نوبت و یا در تابستان برگزار می‌شود.

ویژه

اردوی راه دل

۳۶ مدرسه علمیه
برای طلاب خواهر

مسئول دفتر امور خواهران مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در جمع طلاب خواهر جدیدالورود پنجمین اردوی راه دل، با اشاره به دوران تحصیل خواهران در دو مقطع سیکل و دیپلم به مدت ۷ و ۵ سال به تبیین و توضیح بخش‌ها، برنامه‌ها و آئین‌نامه‌های مختلف مرکز مدیریت پرداخت.

وی تعداد مدارس فعال خواهران خراسان در سطوح ۱ تا ۳ را ۳۶ مدرسه برشمرد و اظهار امیدواری کرد در سال جاری تحصیلی، شاهد افزایش تعداد مدارس خواهران باشیم.

خانم اعدادی از تحصیل خواهران طلبه در رشته‌های تخصصی فقه و اصول و علوم قرآن و حدیث و سطح ۳ این حوزه خبر داد و گفت: از بهمن ماه سال قبل، خواهران طلبه سطح ۴ به صورت ویدئو کنفرانس از درس خارج نیز استفاده می‌کنند.

وی مجموع پایان‌نامه‌های دفاع‌شده را ۱۵۰۰ عنوان اعلام کرد و افزود: در سال گذشته تعداد ۳۵۲ نفر و در شش ماهه اول سال ۸۸ نیز ۱۲۹ نفر از پایان‌نامه‌های خود دفاع کرده و موفق به اخذ مدرک تحصیلی شده‌اند.

مسئول دفتر امور خواهران، مشاوره تحصیلی، برگزاری مسابقات مختلف فرهنگی و علمی، اعزام طلاب خواهر به حج عمره و فعالیت‌های پژوهشی را از جمله دیگر فعالیت‌های این دفتر برشمرد.

اصلاح رابطه با خدا؛
مقدمه اصلاح فرد و جامعه

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدهادی مرتضوی در پنجمین اردوی راه دل، در جمع طلاب جدیدالورود گفت: خوب درس بخوانید و خوب یاد بگیرید تا برای حوزه و جامعه مفید باشید.

وی با اشاره به فرمایشی از امیرمؤمنان علی(ع) گفت: اگر کسی همتش برای آخرت باشد، خداوند کارهای دنیایش را حل می‌کند.

ایشان ادامه داد: سفارش بزرگان، فقها و حکما این است که طلبگی را برای آخرت انتخاب نمائید و هر کاری که انجام می‌دهید برای خدا و رضای او باشد تا در کارهایتان موفق شوید؛ اگر کسی بخواهد برای دنیا درس بخواند نباید طلبه شود.

وی در توضیح حدیث امام علی(ع) و تبیین سیره بزرگان دین، با تأکید بر توجه به اصلاح باطن و پاکیزه نگه داشتن روح و قلب خاطر نشان کرد: علاقه مردم به امام راحل(ره) و مقام معظم رهبری(حفظه‌الله) به خاطر صفای باطنی آن‌هاست.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدهادی مرتضوی اصلاح امور بین خود و خدا را درس دیگر این روایت دانست و اضافه کرد: تا زمانی که امور بین فرد و خدا اصلاح نشود، امور جامعه و فرد نیز اصلاح نمی‌شود.

ویژه

اردوی راه دل

هدف آرمانی حوزه های علمیه
ترویج عبودیت است

حجت الاسلام والمسلمین حمید محمدی در پنجمین اردوی آموزشی توجیهی راه دل با اشاره به حدیثی از امیر مؤمنان علی(ع) که می فرمایند: هیچ حرکتی صادر نمی شود مگر اینکه نیاز به ۳ معرفت دارد: معرفت اهداف، مراحل و موانع گفت: هدف آرمانی حوزه های علمیه ترویج عبودیت است زیرا هدف آفرینش چیزی جز عبودیت و پرستش نیست و این ترویج عبودیت از طریق فهم دین، ابلاغ آن و اجرای دین محقق می شود.

وی در ادامه با بیان اینکه این راه مقدس ادامه راه ابا عبدالله است و "هل من ناصر ینصرنی" راهی است که آنها به خاطر هدف شان در آن قطعه قطعه شدند اظهار داشت: اگر طلبه می خواهد عامل اجرای دین و آموزه های دینی در جامعه باشد باید ابتدا از خودش شروع کند و دین را در رفتار و اعمال اجرائی نماید.

حجت الاسلام والمسلمین محمدی با نقل روایت "قدر الرجل علی قدر همته" گفت: ارزش هر انسان به مقدار همان چیزهایی است که برایشان غصه می خورد.

وی با اشاره به تجربیات و سفرهایی که به اقصی نقاط جهان طی ۳۰ سال گذشته داشته است گفت: سفرهای پر نورتر و متنوع تر از سفره رنگین امام صادق(ع) نیست و مسیر طلبگی پرشکوه ترین مسیری است که الآن در عالم وجود دارد.

درس خواندن طلبه برای دنیا
بی راهه است

حجت الاسلام والمسلمین ایازی، از دیگر سخنرانان این اردوی آموزشی توجیهی، با اشاره به حدیث "لیس العلم بکثرة التعلم ولكنه نور یقضفه الله فی قلب من یشاء" گفت: زیادی علم به زیاد درس خواندن نیست بلکه به کیفیت درس خواندن است و مقصود حضرت صادق(ع) روح علم است و این علم نوری است که در قلبی که آماده باشد قرار می گیرد.

وی در ادامه با اشاره به اهمیت مباحثه و ادبیات در نظام تحصیلی حوزه گفت: در تحصیلتان برای ادبیات حساب خاصی باز کنید و دروس را خوب بخوانید.

وی در ادامه خاطر نشان کرد: طبق فرمایش حضرت امام خمینی(ره) درس خواندن طلبه برای دنیا بیراهه رفتن است و شما که این راه را برگزیده اید و بنای تحصیل علوم دینی را دارید همه کارهایتان برای خدا باشد زیرا اگر غیر این باشد عمر ضایع می شود.

ویژه

اردوی راه دل

شناسنامه سلامت

برای طلاب جدیدالورود صادر شد

مسئول روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان گفت: طلاب ورودی سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ حوزه علمیه خراسان که در پنجمین اردوی آموزشی توجیهی طلاب ورودی حوزه خراسان «راه دل» حضور یافتند، صاحب شناسنامه سلامت شدند. وی با بیان اینکه در تشکیل این شناسنامه، مؤلفه‌های بهداشت عمومی مورد توجه قرار می‌گیرد، افزود: پس از چکاپ کامل طلاب ورودی جدید توسط پزشکان مربوطه در اردو، ویژگی‌های جسمی هر فرد در پرونده آموزشی آنان درج می‌شود. حجت‌الاسلام روشندل، کمک به آموزش و یادگیری طلاب را هدف از تشکیل این شناسنامه ذکر کرد و ادامه داد: بحث سلامت، ارتباط مستقیمی با آموزش و روند یادگیری افراد دارد از این رو اگر فردی در دوران تحصیل خود با مشکلاتی مواجه شود، ارزیابی‌های صورت گرفته در ابتدای ورود به عرصه آموزش، به پیشگیری از بیماری و یا درمان آن کمک می‌کند. وی اظهار داشت: در مرحله بعدی تشکیل شناسنامه سلامت، تمامی طلاب مدارس علمیه خراسان می‌توانند برای تشکیل پرونده به مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان مراجعه کنند که البته زمان مراجعه و فراخوان متعاقبا اعلام خواهد شد. گفتنی است در مرحله قبلی تشکیل شناسنامه سلامت، این امکان تنها برای طلاب خواهر و برادر مدارس علمیه مشهد فراهم شده بود.

وی اضافه کرد: شرافت طلبگی بر غیر طلبگی شرافت روح است برجسم و پرفروغ ترین مائده روی زمین مائده حوزه‌های علمیه است.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدی با اشاره به این مطلب که بیش از ۶۰ رشته تخصصی برای سطح ۲ راه اندازی شده گفت: اعتباری که حوزه و مدارکش در دنیا دارد به مراتب بیش از بسیاری از دانشگاه هاست و امروز بسیاری از منبرهای دیجیتال منتظر مبلغانی است که داری فهم درستی از دین باشند و به امر تبلیغ بپردازند.

ایشان تأکید کرد: برای اجرای دین سه مرحله مدیریت، کارشناسی و مشاوره لازم است و حوزه‌های علمیه و طلاب علوم دینی می‌بایست در این مسیر برنامه‌های مختلفی داشته باشند.

وی در ادامه با اشاره به تلاش‌های دشمنان تشیع گفت: امروز دولت غاصب اسرائیل کرسی‌های متعدد شیعه شناسی تاسیس کرده و یا وهابیون به انتشار صدها رساله دکتری علیه نهج البلاغه می‌پردازند.

وی در پایان با اشاره به اهمیت پیش مطالعه گفت: از اسرار موفقیت بزرگانی چون علامه طباطبایی (ره) همین پیش مطالعه است زیرا پس از آن برای انسان سؤالهای جدی به وجود می‌آید که همین پرسش‌ها و به دنبال پاسخ آن رفتن باعث موفقیت طلبه در عرصه‌های مختلف علمی می‌شود.

پای درس...

در این نشست، آیت‌الله رضازاده با اشاره به واژه شرح‌صدر در اخلاق اداری و رابطه آن با اولوالالباب و جنود عقل خاطر نشان کرد: اولوالالباب، عقلانی هستند که اطراف عقلشان را هیچ چیز از جنود جهل احاطه نکرده و خدا آن‌ها را هدایت کرده است.

ایشان در ادامه به حدیثی از امام صادق (علیه السلام) اشاره کرد و با بیان این که رأفت، رحمت، رفیق، تواضع و مودت، از جمله جنود عقل هستند گفت: جنود عقل که ۷۵ خصلت می‌باشند در نبی یا وصی پیامبر و مؤمنی که خداوند متعال قلب او را مملو از ایمان کرده است، جمع می‌شود.

آیت‌الله رضازاده خاطر نشان کرد: آن‌هایی که هنوز به آن مرحله بالای ایمان نرسیده‌اند، یک یا دو خصلت از جنود عقل را دارا می‌باشند و به کمک آن خصلت‌ها کم‌کم پیش می‌روند تا جنود بیشتری از عقل را در خود ایجاد کرده و جنود بیشتری از جهل را از خود دور کنند.

وی با اشاره به حدیثی از امام رضا (علیه السلام) خاطر نشان کرد: انسان عاقل که صفاتی از جنود عقل را در خودش جمع کرده است، هیچ‌گاه به خودش اجازه نمی‌دهد که خویش را از دیگران برتر بداند؛ عمود اخلاق اداری همین معناست.

سلسله نشست‌های اخلاق اداری

انسان عاقل،

خود را از دیگران برتر نمی‌بیند

نخستین نشست از سلسله نشست‌های اخلاق اداری ویژه کارکنان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان به همت دفتر فرهنگی تربیتی این مرکز برگزار شد.

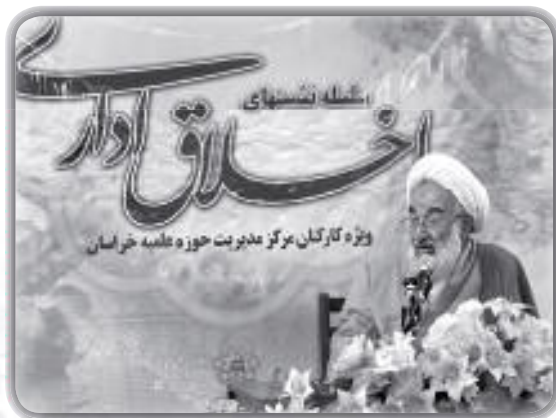
شرح صدر؛ عامل موفقیت در زندگی

دومین جلسه از سلسله نشست‌های «اخلاق اداری» با موضوع «شرح صدر» ویژه کارکنان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، به همت دفتر فرهنگی تربیتی این مرکز، برگزار شد.

در این نشست حجت‌الاسلام والمسلمین راشدیزدی، اسلام را دین زندگی دانست و گفت: آموزه‌های دین اسلام، انسان‌ساز بوده و در بهبود روابط اجتماعی تأثیرگذار است. وی افزود: اگر انسان، شرح صدر، داشته باشد، رنجور، عصبی و افسرده نخواهد شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین راشدیزدی ابراز داشت: طبق آیات قرآن کریم پس از جنگ احد، پیامبر اکرم (ص) به عفو و شرح صدر توصیه شده و تا پایان عمر شریفشان، این شرح صدر در سنت نبوی دیده می‌شود. وی با بیان اینکه اسلام از همه خواسته تا اعتبار افراد جامعه خدشه‌دار نشود اظهار داشت: کسی که متعهد شده و کاری را پذیرفته، می‌بایست به درک مخاطب برسد تا در خدمت کردن موفق باشد.

حجت‌الاسلام والمسلمین راشدیزدی با اشاره به حدیثی از پیامبر اکرم (ص) درباره «شناخت مخاطب» به عنوان یکی از مراحل برخورد با ارباب رجوع گفت: برخورد با مردم باید همراه با سعه صدر باشد و در غیر این صورت کارآیی نخواهد داشت. وی با تأکید بر لزوم شرح صدر در خانواده، والدین را به درک فرزندان خود فراخواند و افزود: والدین می‌بایست به تربیت صحیح فرزندان و رشد فکری آنان در عصر حاضر توجه بیشتری داشته باشند.

آیت‌الله رضازاده اضافه کرد: رفتار خوب با مردم از مهم‌ترین ارکان سیره پیامبر اکرم و ائمه اطهار (علیهم‌السلام) بوده است و ما نیز باید در تمام امور به ویژه در برخورد با ارباب رجوع از ایشان الگو بگیریم.

وی خطاب به کارکنان، مدیران و مسؤولان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، دوره کنونی را زمان و دوره مهمی ارزیابی کرد و گفت: ما باید در برخورد با طلبه‌ها سیره ائمه (ع) را بیشتر مراعات کنیم تا باعث شویم درس بخوانند؛ نه این که با رفتار ما طلبه‌ای که با مشکلات فراوان وارد حوزه شده است، از حوزه زده شود و طلبگی را ترک نماید.

آیت‌الله رضازاده به روایتی از امام علی (علیه‌السلام) اشاره کرد که می‌فرماید: با مردم طوری رفتار کنید که تا وقتی زنده هستید مایل به مرادت با شما باشند و پس از مرگتان بر شما گریه کنند.

وی آیت‌الله بهجت را دارای اخلاص و ویژگی‌های اخلاقی دانست و افزود: مرحوم آیت‌الله بهجت فوق‌العاده متواضع بود، به قدری که اگر کسی ایشان را نمی‌شناخت فکر می‌کرد که ایشان یکی از افراد معمولی است.

آیت‌الله رضازاده گفت: اگر واقعا این صفات را در خودمان ایجاد کنیم و جزو فطرتمان باشد مطمئناً تمام اخلاق خوب اداری در ما جمع خواهد شد؛ در این صورت امکان ندارد کسی به اداره و محل کاری مراجعه کند و ناراحت برگردد.

وی تصریح کرد: کسی که پشت میز می‌نشیند، اگر خود را از دیگران بهتر بداند، عقلش ناقص است و مطمئناً در کار خود شکست خواهد خورد.

یاد...

جوان مرد فاضل

وی به ذکر روایتی از امام صادق(ع) خطاب به «ابان» پرداخت و گفت: امام صادق(ع) به ابان فرمودند که در میان جمعیت بنشین و برای مردم احکام خدا را بیان کن، من دوست دارم چهره‌های درخشان و انسان‌های فرهیخته‌ای مثل تو در میان شیعیانم شناخته شوند.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی خراسانی افزود: این تشویق و ترغیب امام صادق(ع) قطعاً مختص به ابان نبوده و امام عملاً مشوق حضور شخصیت‌های روحانی و علمی فرهیخته در جامعه برای شناخت جایگاه و منزلت آنان از سوی مردم است. به همین منظور بود که ایشان هم در زمان حیات و هم بعد از فوت علما، آنان را مورد تمجید قرار می‌دادند.

وی شهید هاشمی‌نژاد را از علمای بزرگ و انقلابی که حق عظیمی بر گردن خراسانی‌ها دارد دانست و در ادامه به توصیفات بزرگان در مورد این شهید پرداخت و گفت: بنیان‌گذار انقلاب اسلامی ایشان را جوان مرد فاضل خواندند و رهبر معظم انقلاب از ایشان به عنوان برادری ارزشمند یاد کردند و اساتید حوزه علمیه خراسان در وصف ایشان تعبیر زیادی دارند و نتیجه همین صفات اوست که هنوز طنین صدای گرم و دل‌نشین آن شهید در جای‌جای شهر مقدس مشهد و بارگاه منور حضرت رضا(ع) و مسجد گوهرشاد به گوش می‌رسد.

حجت‌الاسلام والمسلمین حسینی خراسانی ضمن اشاره به مراحل زندگی شهید هاشمی‌نژاد و کسب مدارج علمی گفت: ایشان در مشهد در دامن مردی ربانی تربیت و در قم با علما و عرفای بزرگواری آشنا شد تا در نهایت علاوه بر کسب مدارج بالای علمی، به یک عارف انقلابی تبدیل شود.

وی تأکید کرد: جوانانی که به دنبال عرفان هستند، بدانند که یکی از نمادهای مثال‌زدنی عرفان قرآنی، شهید هاشمی‌نژاد است. زیرا علاوه بر عرفان، شجاعت را چاشنی کار خود کرده و عارفی شجاع بود.

وی در پایان با اشاره به آثار ارزشمند شهید هاشمی‌نژاد، بر حفظ و نشر آثار او تأکید کرد و گفت: کتاب «درسی که حسین(ع) به انسان‌ها آموخت» و مناظره «دکتر و پیر» او هنوز هم برای جامعه علمی آموزنده و مؤثر است.

یادی از جوان مرد فاضل در مسجد گوهرشاد

مراسم بزرگداشت بیست و هفتمین سال‌روز شهادت سید عبدالکریم هاشمی‌نژاد با حضور آیت‌الله واعظ‌طیسی، نماینده ولی‌فقیه و مدیر عالی حوزه علمیه خراسان، جمعی از فضلاء حوزه علمیه، مسؤولان استانی، خانواده شهید و زائران و مجاوران بارگاه ملکوتی امام رضا(ع) در مسجد گوهرشاد حرم مطهر حضرت رضا(ع) برگزار شد.

در این مراسم حجت‌الاسلام والمسلمین سیداحمد حسینی خراسانی در سخنانی به تبیین ابعاد شخصیتی شهید هاشمی‌نژاد و نقش مؤثر ایشان در مبارزات مردم مشهد پرداخت و اظهار داشت: آن شهید بزرگوار دارای صفات برجسته بسیاری همچون شجاعت، زهد، تعهد، علم، جوان‌مردی و فضل بود، و در نهایت مجموعه صفات ایشان به عرفان ختم می‌شد.

به بهانه بیست و هفتمین سالگرد شهادت جوانمرد فاضل

پژواک صدای هاشمی نژاد...

هفتم مهرماه ۱۳۶۱ رادمردی قربانی جهل و نفاق شد که هنوز صدای پژواک صدایش در خاطره‌ها باقی است... شهید سیدعبدالکریم هاشمی نژاد اسطوره پایداری در رساندن پیام دین و قهرمان مبارزه با نظام استبدادی بود.

او فقیهی روشن‌گر و هوشمند بود که توانست در دوران ستیز با تباهی و بی‌عدالتی با درایتی مثال‌زدنی و با تعهد و اخلاص عمیق، جامعه‌ای که در آن می‌زیست را به راه ارزش‌های دینی و انسانی راهبری نماید. ویژگی عمده و مهم او خستگی‌ناپذیری و حقیقت‌خواهی‌اش بود. هم در حوزه تدریس فقه دین ممتاز بود و هم در ارائه چهره فرهنگ راستین دینی...

اندیشه مشترک او در اصول راهبردی مبارزات فکری-سیاسی حضرت آیت‌الله خامنه‌ای و آیت‌الله واعظ طبسی در فضای رژیم استبدادی شاه، جبهه‌ای را از حقانیت اسلام به وجود آورده بود که تأثیرگذاری آن در جغرافیای سیاسی ایران خفقان‌زده بر هیچ صاحب بینشی پوشیده نیست.

در کنار قدرت و توان ایستادگی در برابر سختی‌ها و شکنجه‌ها، شهید جوانمرد سیدعبدالکریم هاشمی نژاد، عنصری با اخلاق و انسانی

بسیار دوست‌داشتنی بود؛ با همه بزرگی و جایگاه اجتماعی،

هرگز به غرور و تکبر گرفتار نشد و پس از پیروزی انقلاب

اسلامی، نهاد فرهنگ و خدمت غیرحکومتی را بر قبول

مسئولیت‌های رسمی دولتی، ترجیح داد و سرانجام بر

سر پیمان و تعهد مکتبی خود در برابر خالق یکتا

و خدمت روشن‌گری برای مردم، باده شهادت

سرکشید و فصلی از مقاومت و تلاش در کتاب

تاریخ مبارزات دینی نگاشت.

بیانیه محکومیت عملیات تروریستی
از سوی مرکز مدیریت حوزه خراسان

**شهادت شهدای وحدت
به آتش فشانی علیه
وحدت‌شکنان تبدیل می‌شود**

روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان با انتشار بیانیه‌ای ضمن محکوم کردن اقدام تروریستی سیستان و بلوچستان بر لزوم مجازات مسؤولان این حادثه تروریستی تأکید کرد.

در این بیانیه آمده است: شهادت جمعی از سربازان امام زمان (عج) و مؤمنان فداکار و در رأس آنها سردار شجاع اسلام و انقلاب، شهید نورعلی شوشتری جانشین فرماندهی نیروی زمینی سپاه و یکی از چهره‌های پرافتخار خراسان در حین تلاش برای وحدت و امنیت کشور در سیستان و بلوچستان، جنایتی بس عظیم و خیانتی بزرگ در حق ملت بزرگوار ایران به ویژه مردم آن سامان بود.

در ادامه این بیانیه با اشاره به اقدامات کور دشمنان در شهادت یاران انقلاب تصریح شده است: شهادت مظلومانه این جمع که در تلاش برای تألیف قلوب و خدمت به نظام بودند در آینده می‌تواند به آتش فشانی علیه کسانی که قصد داشتند این اتحاد را با این عمل شنیع به هم بزنند تبدیل شود.

در پایان این بیانیه از مقامات مسؤول قضایی خواسته شده تا عواملان خودفروخته این حادثه تروریستی را هر چه سریع‌تر به سزای عمل ننگین‌شان رسانده تا مرهمی بر قلوب داغدار ملت شهیدپرور ایران اسلامی باشد.

یاد...

شهدای وحدت

خون شهید بر زمین نمی‌ریزد

آیت‌الله علم‌الهدی امام جمعه مشهد در مراسم تشییع سرداران شهید شوشتری، محمدزاده و بسیجی شهید چرم‌فروش با اشاره به آیه «من المؤمنین رجال صدقوا ما عهدوا الله...» اظهار داشت: انسان‌هایی که در پایداری عهد خدا صداقت دارند، دو گروه‌اند؛ نخست افرادی که

در مقام پایداری در این صداقت تا مرز جان‌دادن پیش رفتند و دیگری کسانی که در همین صداقت معاهده با خدا، مقاومت و پایداری خود را در شکل انتظار تا رسیدن به فرصت جان‌دادن در راه حق ادامه می‌دهند. عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان ادامه داد: در کنار شهدا، در حوزه‌های والای فرماندهی دفاع مقدس و در عرصه‌های جان‌فشانی بسیجیان جان برکف، چهره‌های برجسته‌ای در صف منتظران شهادت بودند تا برای تثبیت خط پرفیض شهادت در جامعه و آموزش جان‌فشانی در راه خدا به نسل‌های آینده که ایثارگری‌های دفاع مقدس را ندیده و لمس نکرده است، مخلصانه گام بردارند.

وی خطاب به جوانان تأکید کرد: بار رسالت این قهرمانان بر دوش شما سنگینی می‌کند و تداوم‌بخش راه این عزیزان تا شهادت شما هستید و سرنوشت جامعه حماسه‌ساز ما «احدی الحسینین» است.

آیت‌الله علم‌الهدی، مقابله حماسه‌آفرینان جامعه با استکبار جهانی را از دو صورت خارج ندانست و گفت: آن‌جا که پیش می‌روند، ابهت استکباری دشمن را در چشم جهانیان به خاک می‌کشند و پیروزند و زمانی که به مرز نهایی شهادت می‌رسند، خون بدنشان به جای زمین، در پیکره قرآن و دین تزریق می‌شود و اسلام را زنده می‌کند؛ از این رو سرنوشت یک سرباز امام زمان (عج) بین این دو امر دائر است.

وی با اشاره به حضور مردم در این مراسم، گفت: استقبال پرشکوه مردم از شهدای گلگون‌کفن بزرگ‌ترین نماد و بستر قهرمان‌پروری در جامعه ماست.

فرمانده بسیج
طلاب و روحانیان خراسان رضوی

سردار شوشتری از یادگاران کم نظیر دفاع مقدس بود

فرمانده بسیج طلاب و روحانیان خراسان رضوی گفت: سردار شوشتری تأثیر عمیقی در وحدت شیعه و سنی داشت؛ به همین دلیل دشمنان تحمل این وحدت را نداشتند و وی را به شهادت رساندند.

حجت الاسلام والمسلمین محمودفایبی، افزود: سردار شوشتری از چهره‌های شاخص و یاران باوفای امام راحل و رهبر معظم انقلاب و از یادگاران کم نظیر دفاع مقدس بود. وی اظهار داشت: سردار شوشتری نقش کلیدی و ارزشمندی را در جنگ تحمیلی و پس از آن در مسؤولیت‌های سپاه در مناطقی چون تهران و آذربایجان داشته است.

مدیر مدرسه علمیه سلیمانیه، گفت: این جنایت نشان داد که این شهیدان توانسته بودند تأثیر عمیقی در ایجاد بسترهای ارزشمند در وحدت سران قبائل شیعه و سنی منطقه داشته باشد که این امر برای دشمن قابل تحمل نبود.

حجت الاسلام والمسلمین وفایی تصریح کرد: به یقین دشمنان اسلام با چنین برخوردهای کور خود هرگز نمی‌توانند به وحدت شیعه و سنی لطمه بزنند.

وی با اشاره به شهادت برخی از سران قبایل در این حادثه تروریستی، تصریح کرد: مطمئن هستیم با چنین حوادثی، وحدت بیشتری میان شیعه و سنی ایجاد خواهد شد.

گرامی‌داشت سردار شهید شوشتری در مدرسه علمیه شهید شفیعی

مراسم گرامی‌داشت سردار شهید شوشتری، جانشین فرمانده نیروی زمینی سپاه با حضور فرمانده بسیج طلاب و روحانیان خراسان رضوی در مدرسه علمیه شهید شفیعی برگزار شد.

در حاشیه این مراسم، ویژه‌نامه‌ای در خصوص این شهید توزیع و مستندی در همین زمینه که توسط یکی از طلاب این مدرسه تهیه شده است جهت پخش به صداوسیما ارائه شد.

گفتنی است، مدرسه علمیه شهید شفیعی مشهد از سال ۱۳۸۶ رسماً آغاز به کار کرد و هم‌اکنون ۹۰ طلبه با تحصیلات دانشگاهی در مقطع سطح یک حوزه در این مدرسه مشغول به تحصیل هستند.

بیانیه مکتب نرجس در محکومیت اقدامات تروریستی

مدرسه علمیه نرجس (س) با انتشار بیانیه‌ای ضمن محکوم کردن اقدام تروریستی در سیستان و بلوچستان، شهادت سرداران اسلام را تسلیت گفت.

در این بیانیه آمده است: اقدام جنایت‌کارانه تروریست‌ها که تحت حمایت سازمان اطلاعات آمریکا و انگلیس و سرسپردگانش صورت گرفت، این بار با هدف ضربه‌زدن به وحدت شیعه و سنی و ایجاد انشقاق و نفاق بین صفوف یکپارچه ایرانیان خداجو رقم خورد.

در پایان این بیانیه تصریح شده است: ما طلاب مدرسه علمیه نرجس اعلام می‌داریم، خون مطهر شهدای وحدت، موجب نابودی سریع‌تر دشمنان داخلی و خارجی و ایجاد همسویی و یکدلی بین همه اقوام گردیده و رهپویان صدیق رهبری همچنان در دفاع از دستاوردهای نظام اسلامی هم‌پیمان، مصمم و استوار خواهند بود.

گزارش

وی با اشاره به منویات مقام معظم رهبری درباره تحول لازم در حوزه های علمیه، به طرح و مدیریت تحول در حوزه علمیه خراسان اشاره کرد و گفت: مدیریت تحول به صورت دفعی انجام نمی شود و می بایست در این راستا سنجیده و با دقت قدم برداشت.

ایشان در ادامه تأکید کرد: آنچه در مسیر تحول در حوزه های علمیه مهم است، برنامه هایی است که با هدفی روشن و چشم اندازی مشخص طراحی و اجرایی شود.

وی با اشاره به کمیسیون های آموزش، پژوهش و تهذیب و اخلاق در حوزه علمیه خراسان و با بیان اینکه محصول این کمیسیون های تخصصی پس از تصویب شورای برنامه ریزی مدیریت این حوزه لازم الاجرا می شود خاطرنشان کرد: یکی از کارهایی که در زمینه پژوهش تبیین و ابلاغ شده، گذراندن ۱۰ مهارت پژوهشی در قالب مهارت های مطالعه، روش تحقیق و آشنایی با رایانه و غیره می باشد که از پایه تحصیلی یک تا ده اجرایی می شود.

حجت الاسلام والمسلمین فرجام تصریح کرد: حوزه های علمیه قم و اصفهان نیز از برنامه ها و طرح های پژوهشی حوزه علمیه خراسان استقبال نموده اند.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در پاسخ به سؤال یکی از طلاب مدرسه علمیه موسی بن جعفر (علیه السلام) درباره تحول مد نظر مقام معظم رهبری با تبیین طرح و برنامه های حوزه علمیه خراسان در مسیر تحول به فعالیت دو ساله ستاد تفسیر در این حوزه اشاره کرد و گفت: برای نخستین بار در کشور یک دوره تفسیر طراحی شده که طلاب پایه های یک تا ۱۰ یک دوره کامل تفسیر قرآن کریم را خواهند گذراند.

ایشان با تأکید بر اینکه حوزه علمیه خراسان در بحث تحول با برنامه ریزی های انجام شده پیش می رود اظهارداشت: تشکیل گروه های علمی، ساماندهی و تربیت تخصصی اساتید، توجه به وضع آموزشی و رفاهی مدارس، ایجاد مدارس عالی، ارائه خدمات فرهنگی و غیره از جمله دیگر فعالیت های حوزه علمیه خراسان در مسیر تحول و مدیریت آن می باشد.

تأسیس چهار کتابخانه تخصصی در حوزه علمیه خراسان

حجت الاسلام و المسلمین فرجام، مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در نشستی که با حضور مسئولین مرکز مدیریت در جمع طلاب مدرسه علمیه موسی بن جعفر (علیه السلام) برگزار شد گفت: این کتابخانه ها در رشته های قرآن، فلسفه و کلام، فقه و اصول در مدارس مشخص، دایر و در اختیار تمامی طلاب قرار می گیرد که به نوعی یکی از برنامه هایی است که در مسیر تحول اجرایی می شود.

افتتاح فاز اول ساختمان جدید مدرسه علمیه شهید مطهری فریمان

فاز اول ساختمان جدید مدرسه علمیه شهید مطهری فریمان با حضور امام جمعه موقت مشهد، مسؤول دفتر مدیریت و ارتباطات و جمعی از مسؤولان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان افتتاح شد.

در این مراسم حجت الاسلام والمسلمین حسینی با اشاره به فضائل امام صادق (ع) و فضیلت فراگیری علم و دانش گفت: این امام همام به فراگیری علم و تفقه در دین اهتمام و تأکید زیادی داشتند؛ به کسانی که علم دین را می آموزند علاقه داشته و به افرادی مثل زراره که در حال تدریس علوم دین و معارف اهل بیت (ع) بوده اند، اظهار علاقه می کرده اند.

امام جمعه موقت مشهد با اشاره به صبر و پایداری در انجام کارهای خیر به اهمیت تربیت طلبه و فعالیت در حوزه علمیه اشاره کرد و اظهار داشت: فعالیت در حوزه به تلاش زیادی نیاز دارد و کار مقدس و بزرگی است.

وی بایمان این که انسان باید عالم را محضر خدا بداند و از معصیت در پیشگاه خدا پرهیز کند خاطرنشان کرد: بنابه روایتی از امام صادق (ع) تلاش در انجام تکلیف و وظیفه باید مورد توجه و اهتمام زیادی قرار گیرد تا انسان بتواند در محضر خدا پاسخ گو باشد.

حجت الاسلام والمسلمین حسینی در پایان تأسیس مدرسه علمیه و پشتیبانی از آن را از نمونه های عمل صالح دانست. گفتنی است ساختمان جدید مدرسه علمیه با مساحت ۶۰۰ مترمربع دارای کتابخانه ای با بیش از ۱۵۰۰ جلد کتاب، اتاق های پژوهشی و رایانه و سلف سرویس بوده و ۴۰ طلبه نیز در این مدرسه به تحصیل علوم دینی اشتغال دارند. همچنین فاز دوم این مدرسه که از سال ۶۸ آغاز به کار کرده در دست اقدام است.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در بخش دیگری از سخنان خود در پاسخ به سؤال طلاب با تأکید بر اینکه طرح ایجاد مدرسه عالی از دغدغه های این حوزه می باشد تصریح کرد: با اجرایی شدن این طرح، از سال آینده تحصیلی طلاب سطوح ۲ و ۳ حوزه علمیه خراسان به صورت متمرکز و همراه با نظارت در چند مدرسه علمیه به تحصیل خود ادامه خواهند داد.

وی با مقایسه آمار پذیرش حوزه با دانشگاه گفت: امکانات محدود در حوزه های علمیه و عدم پیشرفت در زمینه ساختمانی و تعداد مدارس موجب شده تا حوزه در زمینه پذیرش محدود باشد اما به لحاظ نسبت، بیشتر از دانشگاه پذیرش دارد.

حجت الاسلام والمسلمین فرجام بهترین نوع معرفی حوزه را رفتار و عملکرد مطلوب طلاب در سطح جامعه دانست و اظهار داشت: وظیفه طلاب و روحانیون حفظ ارزش ها و سنت های اصیل در حوزه می باشد.

ایشان در ادامه به مدرک گرایی و آفت های آن در حوزه اشاره و با تأکید بر اینکه نباید ضرورت وجود مدرک را انکار کرد گفت: اصل ارائه مدرک در حوزه های علمیه بحث جدیدی نیست و همان تصدیق ها و اجازه های نقل حدیث و روایت و اجتهاد از قدیم به عنوان مدرک بوده است.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان به خدمات فرهنگی این مرکز نیز اشاره کرد و در پاسخ به سؤال یکی از طلاب درباره اختصاص دادن سالن ورزشی به طلاب این حوزه اظهار داشت: باید تبعات این مسأله مورد بررسی و تأیید قرار گیرد.

در این جلسه تعدادی از طلاب و یکی از اساتید به نمایندگی از حاضران پرسش های خود را مطرح و مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان پاسخگوی این سؤالات بود.

گفتنی است مدرسه علمیه موسی بن جعفر (علیه السلام) که در نزدیکی حرم مطهر رضوی واقع شده است با ۳۴ اتاق در سه طبقه ساخته شده و در حال حاضر ۳۰ طلبه به صورت روزانه و ۵۰ طلبه به صورت شبانه روزی در این مدرسه به تحصیل علوم دینی مشغول می باشند.

ایشان با بیان این که دنیا باید بداند انقلاب اسلامی در پی یک حاکمیت صد درصد دینی است و حوزه‌های علمیه و علمای دین به عنوان رهبران فکری دین در جامعه در ایجاد و بقای آن نقش مؤثری دارند خاطر نشان کرد: امروز علوم حوزوی باید کاربردی شود، زیرا نگاه امروز به حوزه‌های علمیه تشیع و تسنن نگاه ۵۰ سال قبل نیست و در صورتی که به وظیفه خود عمل نکنند هیچ پاسخی نخواهند داشت.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان افزود: جهت‌دهی و انتقال متن دین بر اساس آموزه‌های دینی و قرآنی موجب حفظ دستاوردهای انقلاب می‌شود و امروز وظیفه حوزه برای تفهیم این دستاوردها به توده مردم جامعه سنگین‌تر است.

وی با تأکید بر خودتکایی و استقلال این حوزه در تمامی امور پشتیبانی و آموزش تصریح کرد: حوزه علمیه خراسان بهترین علما و مدارس را دارد و مجموعه برنامه‌ریزی‌هایی که تاکنون انجام گرفته در جهت هویت حوزوی مدارس بوده و امید می‌رود این مدارس به سمت ساماندهی و سازماندهی هر چه بهتر مدارس اساتید حرکت کند.

روحانی حج باید

پاسخ‌گوی تمامی سؤالات حجاج باشد

در ادامه این مراسم مدیریت امور اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری با تأکید بر تأثیر گذاری روحانیون در تعلیم و تربیت جوانان و سنگینی وظیفه‌ای که بر دوش حوزه می‌باشد خاطر نشان کرد: عالم شیعه و سنی موظف به خودسازی معنوی است و نهادینه کردن فضایل اخلاقی در حوزه و در میان طلاب از وظایف اصلی است. وی با اشاره به دسترسی آسان جوانان به رسانه‌های ارتباط جمعی، ماهواره و اینترنت گفت: اخلاق باید رکن رکین حوزه‌ها باشد و فرقی بین حوزه‌های علمیه تشیع و تسنن در این زمینه وجود ندارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین علی‌اکبر عطاران توسی به فعالیت و برنامه‌های جدید بعثه مقام معظم رهبری در جذب روحانی کاروان اشاره کرد و افزود: روحانی کاروان حج باید پاسخ‌گوی تمامی سؤالات حجاج باشد و این می‌طلبد که دوره‌های آموزشی متناسب با آن برگزار شود.

وی اظهار امیدواری کرد: آزمون جذب روحانی کاروان هم‌چون برخی استان‌ها در آینده نزدیک در استان‌های خراسان نیز برگزار شود.

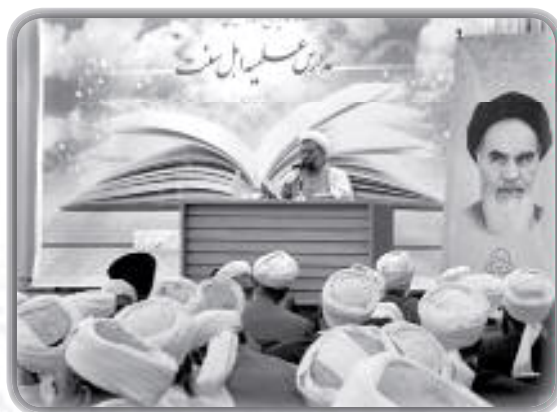
وی با اشاره به لزوم تحول در حوزه گفت: علمای اهل سنت نیز در زمینه تحول و تغییر آموزشی مدارس خود اطلاع‌رسانی کنند.

نگاه متفاوت امروز به حوزه‌های تشیع و تسنن

نشست ائمه جمعه، مدیران و مدرسین مدارس علمیه اهل تسنن استان‌های خراسان به همت دفتر اهل سنت مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در مشهد برگزار شد.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در این نشست گفت: حوزه علمیه خراسان در جهت ساماندهی و سازماندهی مدارس حرکت می‌کند.

وی با اشاره به بروز برخی بد اخلاقی‌ها در بدنه جامعه گفت: رسالت حوزه، توصیه جامعه به دوری از افراط و تفریط است. حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام، با اشاره به شرایط نامطلوب ارائه آموزه‌های دینی در حکومت‌های پیشین اظهار داشت: تشکیل حکومت دینی و انقلاب اسلامی، حاصل مجاهدت، تلاش و رنج مردم و روحانیت است.

تعامل با سامانه خبری حوزه‌های علمیه

در نشست مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با سردبیر مرکز خبر حوزه، طرفین بر همکاری و تعامل بیشتر این دو نهاد در زمینه اطلاع‌رسانی تأکید کردند.

در این نشست، حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام از اعلام آمادگی این حوزه در زمینه همکاری با سامانه خبری حوزه‌های علمیه خبر داد و گفت: با وجود پایگاه‌های اطلاع‌رسانی، نشریات و فصل‌نامه‌های دفاتر مراجع عظام و مراکز حوزوی، فعالیت سامانه خبری حوزه در جریان‌سازی خبری و انتشار دیدگاه‌های متفاوت مراجع، علما و فضایی حوزه‌های علمیه قابل تقدیر است.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام خاطر نشان کرد: فعالیت‌های پایگاه‌های اطلاع‌رسانی شخصیت‌ها و مراکز حوزوی منافاتی با فعالیت سامانه خبری حوزه ندارد، زیرا رسالت این سامانه، جریان‌سازی خبری و انعکاس رخدادها و دستاوردهای حوزه‌های علمیه کشور جهت اطلاع عموم است.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان ضمن استقبال از فعالیت‌های هفته‌نامه افق حوزه، به عنوان یکی از مخاطبان این نشریه تأکید کرد: با توجه به دسترسی به امکانات پیشرفته در صنعت چاپ و نوآوری در طراحی می‌بایست از چپش و آرایه‌های متنوع جهت جلب نظر مخاطب استفاده کرد.

وی از راه‌اندازی آزمایشی پایگاه اینترنتی حوزه علمیه خراسان خبر داد و اظهار امیدواری کرد این پایگاه تعامل خبری مطلوبی با سامانه خبری حوزه‌های علمیه داشته باشد. حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام در پایان از ایجاد شعبه سامانه خبری حوزه‌های علمیه در خراسان استقبال نمود و گفت: در حد توان به تحقق این امر کمک می‌کنیم.

در ابتدای این نشست کریم دلفانی سردبیر مرکز خبر حوزه‌های علمیه، با ارائه گزارشی از روند تأسیس نشریه افق حوزه و پایگاه خبری حوزه نیوز گفت: این مجموعه بدون در نظر گرفتن گرایش‌های سیاسی رایج در کشور و فقط به منظور انعکاس دیدگاه‌ها، مواضع و عمل کردها و خروجی فعالیت‌های فاخر حوزه‌های علمیه و شخصیت‌های مرتبط با آن، اطلاع‌رسانی نموده و مفتخر است از بدو تأسیس

هفته‌نامه افق در سال ۸۱ و مرکز خبر حوزه‌های علمیه از سال ۸۴، هنوز هیچ خبر منتشره از سوی این سامانه تکذیب نشده است.

وی افزود: مراجع عظام تقلید، شخصیت‌های مطرح حوزه و مراکز حوزوی، این سامانه را مرکز مطمئنی برای انتشار دیدگاه‌ها و عملکردهای خود در عرصه رسانه می‌دانند و در دیدارهایی که با بزرگان حوزه داشته‌ایم همواره مؤید فعالیت‌های صادقانه این سامانه بوده‌اند.

دلفانی از تولید بیش از ۱۳ هزار خبر از حوزه‌های علمیه توسط مرکز خبر حوزه و انتشار آن در هفته‌نامه افق حوزه و پایگاه حوزه‌نیوز خبر داد و افزود: مرکز خبر حوزه‌های علمیه، با صداوسیما و بیش از ۷۰ رسانه خبری دیگر تعامل دارد.

حجت‌الاسلام حجت سالاری مکی خاطر نشان کرد: حوزه های علوم دینی چونان درختی ثابت و ریشه دا، در همیشه تاریخ گذشته خود، ثمراتی شیرین و گوارا عرضه داشته و در ساحت علم و تقوی آثاری پر بها ارائه نموده اند که این نشان از همت، تلاش و اهتمام به تحصیل کاربردی و تحقیق محور در حوزه دارد.

وی با بیان اینکه حوزه به عنوان پایگاه نشر معارف آسمانی و جایگاه تعلیم و تعلم دانش‌های وحیانی و پرورشگاه علمای ربانی شناخته می شود اظهار داشت: حوزه علمیه می‌بایست در خویش بنگرد و با جبران کاستی‌ها در تقویت خود هر چه بیشتر و سریع‌تر بکوشد.

ایشان با اذعان بر تلاش کشور های دنیا در بازدهی و رشد کاری خود به مسأله تحول در حوزه های علمیه و منویات مقام معظم رهبری در این باره اشاره کرد و افزود: به دلیل گسترش علوم دینی و تنوع رشته های آن و به منظور بالا بردن کیفیت کار و پاسخ گویی به نیازهای موجود در سطح جهان در حیطه دین، تربیت افرادی آگاه، دلسوز و توانا درحوزه های علمیه بیشتر از گذشته اهمیت دارد.

وی با اشاره به نحوه تحصیل در حوزه و لزوم تخصصی شدن در مقطعی از آن گفت: آشنایی و شناخت چگونگی تطبیق مسائل روز جامعه اسلامی و کسب آگاهی و توانایی کامل و جامع به خدمتگزاری برای مکتب تشیع کمک می کند.

حجت‌الاسلام حجت سالاری مکی اضافه کرد: این کار موجب می شود تا طلبه آینده تحصیلی خود را با دید بازتری انتخاب و در عرصه هر رشته دینی و معرفتی که بخواهد قدم گذاشته و به بروز استعداد خود پردازد.

ایشان در ادامه با اشاره به برگزاری اردوی یک هفته‌گی طلاب مدرسه علمیه امام خمینی (ره) کوهسرخ در قم و دیدار با علمای این خطه، این اردو را مفید ارزیابی کرد و گفت: همزمان با ایام دهه کرامت، اردوی علمی پژوهشی طلاب این مدرسه با شعار انضباط و جهش آموزشی، تعمیق آموخته های طلاب، بسیج علمی و فکری در جهت قرآن پژوهی با عنوان "کریمه" برگزار شد.

نیاز امروز؛ توجه به کاربردی شدن تدریس در حوزه

مدیر مدرسه علمیه امام خمینی (ره) کوهسرخ گفت: طلبه از هنگام ورود به عرصه دانش در حوزه علمیه موظف به آشنایی عمیق و فهم دقیق معارف دینی است و این محقق نمی شود مگر با کاربردی شدن و توجه به پژوهش و تحقیق.

حضور فعال در نمایشگاه‌های قرآن

حضور در نمایشگاه قرآن و عترت مشهد

دفتر فرهنگی تربیتی حوزه علمیه خراسان با شرکت در پنجمین نمایشگاه قرآن و عترت به ارائه فعالیت‌های فرهنگی در زمینه‌های دینی و تربیتی پرداخته و آثار هنری و فرهنگی طلاب این حوزه را به بازدیدکنندگان معرفی کرد.

با توجه به توانمندی و خلاقیت طلاب جوان حوزه علمیه خراسان در عرصه‌های گوناگون منتخبی از مقالات پژوهشی، کتاب، پایان‌نامه، مقاله، نشریه، نرم‌افزار، فیلم‌نامه، شعر، قصه و نگارگری طلاب این حوزه از جمله آثار ارائه شده در این نمایشگاه بود.

ارائه خدمات مشاوره‌ای از دیگر برنامه‌های این دفتر در نمایشگاه قرآن و عترت مشهد بود و در پنج غرفه مشاوره خانواده، مهدقرآن، پرسمان قرآنی و معرفی حوزه خدماتی به بازدیدکنندگان ارائه شد.

کتابت قرآن کریم توسط بازدیدکنندگان و مسابقه از دیگر برنامه‌های این غرفه‌ها بود و جوایزی نیز به رسم یادبود به برندگان اهدا شد.

مقام دوم حوزه علمیه خراسان

در نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم تهران

مسئول روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان همچنین از کسب مقام دوم بخش حوزوی هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم تهران توسط حوزه علمیه خراسان خبر داد.

وی با اشاره به دومین حضور مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در این نمایشگاه، اظهار داشت: هفتصد اثر در قالب پایان‌نامه، مقاله، کتاب، نشریات تجربی و حرفه‌ای و آثار هنری مرتبط با قرآن در غرفه حوزه علمیه خراسان در هفدهمین نمایشگاه بین‌المللی قرآن کریم در معرض دید عموم قرار گرفت.

حجت‌الاسلام روش‌سندل افزود: از نکات قابل توجه در این دوره از حضور در نمایشگاه بین‌المللی قرآن، ارتباط و ارائه توضیحات به مخاطبان و برگزاری سه نشست تخصصی پیرامون خانواده قرآنی و ولایت در قرآن با حضور چهره‌های حوزوی و دانشگاهی در این غرفه بود که با استقبال بالای مراجعان مواجه شد.

۲۵ هزار بسته فرهنگی شامل بروشور معرفی این حوزه، نشریه خانواده قرآنی، خبرنامه مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، بروشور کودک و مهارت‌های زندگی و کتاب «بایسته‌های حوزه از نگاه رهبری» و دفترچه آزمون ورودی حوزه علمیه خراسان از جمله محصولات ارائه شده به مخاطبان در این نمایشگاه بود.

وی افزود: حوزه‌های علمیه تنها مرجع مقابله با تبلیغات ضددینی و گرایش‌های غیراسلامی در جوامع اسلامی هستند؛ هم‌اکنون مسیحیت در افغانستان به تبلیغ وسیعی پرداخته و در مقابل این‌گونه تبلیغات اجنبی جز حوزه‌های علمیه نمی‌توانند پاسخ‌گوی نیاز دینی مردم و شبهات غربی‌ها باشند.

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدخدایی ادامه داد: امام جعفرصادق(ع) در شرایطی که جریان‌ها و نحله‌های انحرافی در میان مسلمین پدید آمده بود با انجام اقدامات فرهنگی برای ترویج ارزش‌های اسلامی و معارف اهل‌بیت(ع) از شرایط بهره‌برداری کرده و با دنباله‌روی از مکتب گهربار پدر بزرگوارشان - امام محمد باقر(ع) - شاگردان بسیاری تربیت کردند که تاکنون جهان اسلام، مذهب تشیع و حوزه‌های علمیه همچنان از معارف تابناک آن‌ها در زمینه‌های کلامی، اعتقادی، فقهی و حدیثی استفاده می‌کنند.

وی تصریح کرد: آن افرادی که سیاست را از دیانت جدا می‌دانند حقیقت اسلام و مذهب تشیع را به هیچ عنوان درک نکرده‌اند و زندگی و سیره پیامبراکرم(ص) و تلاش مجدانه آن حضرت برای ایجاد حکومت اسلامی را نیز نادیده می‌گیرند. این استاد حوزه و دانشگاه در بخش دیگری از سخنانش تضمین استمرار نظام و انقلاب و ارزش‌های والای آن را منوط به رشد و اعتلای هرچه بیشتر حوزه‌های علمیه دانست و گفت: تضعیف حوزه‌های علمیه آینده نظام را به مخاطره می‌اندازد.

وی خاطر نشان کرد: اعلامیه به اصطلاح حقوق بشر ۶۰ سال گذشته در شورای امنیت سازمان ملل متحد صادر شده است، ولی در این مدت مردم مظلوم و بی‌دفاع فلسطین به عناوین مختلف تحت ظالمانه‌ترین سفاکی‌های رژیم اشغال‌گر صهیونیست قرار دارند و آنان که دم از حقوق بشر می‌زنند چشمان خود را برابر ستم‌گری‌های رژیم منفور اسرائیل بسته و سکوت کرده‌اند.

دکتر عبدخدایی اضافه کرد: زمانی که بیانیه‌ای علیه اسرائیل در شورای امنیت صادر می‌شود توسط پنج کشوری که حق وتو دارند، باطل می‌شود و این امر ثابت می‌کند که استبدادگران برای هیچ‌کس و هیچ‌چیز جز منافع خود ارزشی قائل نیستند.

مراسم سوگواری
شهادت امام
جعفرصادق(ع) با
حضور آیت‌الله واعظ
طیسی مدیر عالی
حوزه علمیه خراسان،
جمعی از علماء،
اساتید و طلاب در
مدرسه علمیه عالی
نواب و با سخنرانی
حجت‌الاسلام
والمسلمین دکتر
عبدخدایی برگزار شد.

تضعیف حوزه‌های علمیه؛ تهدید آینده نظام

حجت‌الاسلام والمسلمین عبدخدایی با اشاره به ابعاد سیره امام جعفرصادق(ع) گفت: آن حضرت در دوران زندگی پربرکت خود در مسائل سیاسی زمان از جمله درگیری‌های بنی‌امیه و بنی‌عباس، اجازه ندادند افراد و جریان‌ها از ایشان به نفع خود سوء استفاده و بهره‌برداری کنند.

نخستین همایش روحانیت و رسانه

نخستین همایش «روحانیت و رسانه» با حضور اساتید و فضایی حوزه علمیه خراسان و سخنرانی حجج اسلام آقایان: هادی صادقی (رئیس مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما) و محمدعلی زم (رئیس هیئت مدیره انجمن صنفی ویدئورسانه) به همت گروه ادب و هنر اسلامی معاونت آموزش دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار شد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محمدعلی زم در ابتدای این همایش رسانه را بر خلاف آنچه که در ادبیات رسانه‌ای امروز و حوزه‌های علمیه به عنوان یک بحث جدید و نو مطرح است، یک موضوع کهن و قدیمی دانست و گفت: یکی از موضوعاتی که به عنوان آسیب در سه دهه اخیر پس از انقلاب با آن مواجه بودیم، نشناختن رسانه‌هایی همچون سینما و تلویزیون بوده است که نتیجه آن، نگاهی سهل‌انگارانه به موضوع سینما بوده است و اگر این نگاه ادامه یابد، تأخیر در حضور جدی‌تر روحانیت در این عرصه را به دنبال خواهد داشت.

وی با اشاره به عدم پذیرش جامعه علمی گذشته نسبت به حضور روحانیت در رسانه، انکار و بی‌مهری حوزه‌های علمیه به محض ورود طلبه به رسانه را مورد توجه قرار داد و افزود: بزرگترین آسیب کنونی در روحانیت و رسانه، توجه صرف به ضلع سوم سینما یعنی رسانه و تلقی سینما به عنوان یک رسانه است، در حالی که هر سه رکن صنعت، هنر و رسانه در کنار هم سینما را تشکیل می‌دهند.

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی صادقی سخنران دیگر این همایش، حضور دین و روحانیت در رسانه را دارای وجوه مختلفی و از جمله مطالبات و انتظارات این دو از یکدیگر دانست و گفت: باید از نگاه ابزارانگاری صرف به رسانه پرهیزیم؛ چرا که رسانه‌ها، با خود مجموعه‌ای از اخلاق و ارزش‌ها را آورده و ناخواسته فرهنگ را دگرگون می‌کنند؛ ضمن آنکه همه رسانه‌ها برای دین، خطر نیستند.

وی رعایت حدود شرعی، حفظ قداست، پرهیز از قداست‌سازی بی‌پایه، ایجاد تولی به ولایت الهی و تبری از ولایت شیطانی در مخاطب، تعالی بخشی به مخاطب و پرهیز از ابتدال‌گرایی در اندیشه‌ها، گرایش‌ها و کنش‌ها، ارائه تصویری جامع از دین و پرداختن به همه ابعاد آن و تولید و

توزیع عادلانه پیام دینی برای همه اقشار جامعه را از ابزارهای تبلیغ دین از تلویزیون برشمرد.

رئیس مرکز پژوهش‌های اسلامی صداوسیما با بیان این‌که روحانیت سه نقش اساسی در حوزه پژوهش، تربیت متخصص و امر به معروف دارد، ابراز داشت: رسانه نباید الگو و مرجع باشد، بلکه باید مخاطب را به مراجع ارجاع دهد؛ زیرا فقه ما علاوه بر حقوق، حاوی مطالب اخلاقی فراوانی است و برخلاف سخن برخی روشنفکران، آمیخته‌ای از حقایق و اخلاق است؛ چراکه بیش از ۲۰۰ حوزه قابل تفکیک اخلاق کاربردی رسانه‌ای داریم.

حجت‌الاسلام والمسلمین صادقی تصریح کرد: باید متون تحقیق شده آموزشی مبتنی بر مبانی دینی عرضه کنیم؛ کسانی که تردید می‌کنند که علوم انسانی در فرهنگ‌های مختلف جهت‌دار و متفاوتند، بویی از علم نبرده‌اند.

وی با اشاره به آیات سوره شمس گفت: در این آیات برای انسان دو راه قرار داده شده، یکی راه تقوی و پاکی و دیگری راه ناپاک؛ و رستگاری انسان در پرتو راه تقوی و تزکیه نفس بوجود می‌آید و اگر کسی در مسیر ناپاک حرکت کند به خسران دچار می‌شود.

این استاد حوزه علمیه خاطر نشان کرد: شخصیت‌های بزرگ تاریخ کسانی بودند که در حوزه‌های علمیه نفس خود را با سختی بوسیله تقوی پرورش دادند و رابطه خوبی با پروردگار خود برقرار کردند.

وی با اشاره به شخصیت امام خمینی(ره) گفت: التزام به نظم، تقید به نماز شب و پرهیز از رذائل اخلاقی از ویژگی‌های مرحوم امام بود؛ از این جاست که شخصیت و جایگاه مرحوم امام در کشورهای دیگر آن چنان است که مردم کشورهای اروپایی و آفریقایی نام خمینی را به عنوان امید مستضعفان مطرح می‌کنند.

آیت‌الله اشرفی‌شاهرودی در ادامه در خصوص شخصیت دو عالم برجسته شیعه - شیخ مفید و شیخ طوسی - خاطر نشان کرد: شیخ مفید از علمای برجسته و پایه‌ریز حوزه علمیه نجف بود و با وجود گذشت یازده قرن هنوز کتب وی در مجامع علمی مطرح است؛ شیخ طوسی نیز اولین فقیه و اصولی است که فقه استدلالی را مطرح نمود و به علم اصول غنا بخشید.

وی در بخش دیگری از سخنان خود خطاب به طلاب گفت: شما با هدف مقدسی آمدید تا بعد از تحول در خود، جامعه را متحول کرده و افتخاری برای نزدیکان و شهر خودتان باشید؛ البته این افتخارات برای طلابی است که با جدیت درس بخوانند و در طریق مکتب اهل بیت(ع) حرکت کنند.

آیت‌الله اشرفی‌شاهرودی در پایان توصیه کرد: وقت خود را غنیمت بشمارید و از عمر خود استفاده بهینه کنید و اشتغال جدی به درس و بحث و مطالعه داشته باشید.

آغاز طلبگی؛ ایجاد تحول در خویش

آیت‌الله اشرفی‌شاهرودی در اولین روز درسی مدرسه علمیه امام حسین(ع) حضور یافت و در جمع اساتید و طلاب این مدرسه به ایراد سخن پرداخت.

وی خطاب به طلاب اظهار داشت: اجتناب از معصیت و گناه و ترک هوای نفس را سرلوحه زندگی خودتان قرار دهید تا به رستگاری برسید و مصداق "قد افلح من زکیها" شوید.

گزارش تصویری
پنجمین اردوی راه‌دل
ویژه ورودی‌های جدید

شب شعر قرآن کریم

نشست انجمن جفچه، مدیران و مدرسین اهل سنت

اولین جلسه کمیسیون پژوهش مهر

آزمون سطح سه خواهران

نمایشگاه هفته دفاع مقدس / بسیج روحانیون

اردوی مدرسه کوهسرخ

سلسله جلسات اخلاقی اداری

نمایشگاه بین المللی قرآن تهران

سوگوارى شهادت امام صادق(ع)

حضور در نمازگاه پلیس / مشهد / مهر ۸۸

افتتاحیه سال تحصیلی

فعالیت‌های حوزه علمیه خراسان در آئینه تصویر

روحانیت و رسانه

حفاصم‌سازان جاوید روحانیت

نشست والدین طلاب با مسؤولین مدرسه شهید صدوقی

دیدار مدیر اجرایی با طلاب مدرسه موسی بن جعفر (ع)

دیدار با علامه عطار دی

حضور در نمایشگاه قرآن و عترت مشهد

دومین نشست نقد کتاب

خانواده قرآنی - نمایشگاه پلیس

قرائت قرآن معبر است؛ نه توقف گاه

سومین شب شعر قرآن کریم، به همت دفتر فرهنگی تربیتی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان با حضور مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان، مسؤولان ارشد استان، فضلا و طلاب این حوزه با سخنان حجت الاسلام والمسلمین قرائتی در تالار نور اداره کل اوقاف و امور خیریه خراسان رضوی برگزار شد.

حجت الاسلام والمسلمین قرائتی در این مراسم با تأکید بر لزوم تدبیر در مفاهیم قرآن گفت: هر خیر و کمالی، آفاتی دارد، قرائت قرآن توقف گاه نیست؛ بلکه معبری است برای رسیدن به درک و فهم و تفسیر قرآن؛ چراکه قرآن کریم به پنج اصل قرائت، ترتیل، تدبیر، عمل و ابلاغ در رابطه با قرآن سفارش می کند.

وی اظهار داشت: مشکل اینجاست که از قرآن پیام نگرفته ایم؛ اگر «رحله الشتاء» راه بیفتد حوزه ما تعطیلی ندارد، باید بفهمیم که قرآن چه می خواهد به ما بگوید. هنر آن است که انسان زود بفهمد و دیر از یادش برود.

این مفسر قرآن تصریح کرد: قرآن در شرایط مرجعیت، در کنار اعلم و اتقان، ترهیب، اشداء علی الکفار و رحماء بینهم را هم آورده است؛ پیام و روح «عس و تولى» این است که اخلاق باید همیشه رعایت شود حتی زمانی که مخاطب نمی بیند یا نمی شنود.

وی ادامه داد: تفسیر موضوعی مخصوص خواص است و نباید برای عموم مردم بیان شود، مشکل ما در دنیای تفسیر این است که اقوال را نقل می کنیم، این ها بیشتر مردم را گیج می کند؛ قرآن نور است، چرا مردم را گیج می کنید؟

حجت الاسلام والمسلمین قرائتی خاطر نشان کرد: متن قرآن شیرین است اما ما هنوز مزه آن را به مردم نچشانده ایم، چرا دکترای علوم قرآنی امروز نمی تواند تفسیر بگوید؟ چون برای مدرک، رساله قرآنی می نویسد نه برای خود قرآن.

وی با تأکید بر آموزش شیوه های تفسیر به طلاب، برخی اصطلاحات حوزوی و دانشگاهی را عامل مهجوریت قرآن دانست و گفت: اگر می خواهید برای قرآن کاری کنید، قرآن را از مهجوریت در آورید.

در این مراسم مسؤول دفتر فرهنگی - تربیتی حوزه علمیه خراسان نیز در سخنانی ادب و هنر را بهترین شیوه ارتباط و تبلیغ دینی دانست و گفت: در شرایط فعلی که صاحبان اندیشه های باطل، در انتقال پیام خود از ادبیات سود می برند، رسالت صاحبان ارزش های مقدس و حوزه های علمیه، به عنوان کانون بنیادین اندیشه سازی دینی، آن است که بیش از پیش از این ابزار در جهت

نشر معارف الهی بهره گیرند.

وی، شناسایی توانمندی ادبی طلاب و فضایی حوزه و تجلی آثار ادبی با مضامین قرآنی و بسترسازی مناسب جهت رشد خلاقیت های ادبیات متعهد و بالندگی ادبیات دینی را از اهداف برگزاری همایش های ادبی دانست و افزود: مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در تلاش است تا با فعالیت دائمی دبیرخانه همایش، مجموعه ای وزین و کارآمد در عرصه ادبیات دینی منتشر نماید.

حجت الاسلام سبزیان خاطر نشان کرد: از میان صد اثر رسیده به دبیرخانه همایش، پانزده اثر برتر به مرحله نهایی راه یافته و در نهایت شش اثر برگزیده شدند.

گفتنی است سیدابوالفضل مبارز، سیدحسن مبارز و زینب سرور رتبه های اول تا سوم بخش شعر و زینب سرور، اکرم سرایی و راضیه صائمی راد رتبه های اول تا سوم بخش نثر و قطعه ادبی سومین شب شعر قرآن کریم حوزه علمیه خراسان را به خود اختصاص دادند که با اهداء هدایا و لوح تقدیر از آنان و پانزده اثر برتر و نیز برندگان مسابقات کتاب خوانی تجلیل شد.

وی گفت: خاطرات دفاع مقدس سرمایه‌های فرهنگی و معنوی ماست که بایستی مورد توجه ویژه قرار گیرد؛ پرداختن به دفاع مقدس به عنوان بخشی از تاریخ انقلاب اسلامی یک ضرورت است و نقش روحانیت باید در آن بازخوانی شود. رئیس اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی افزود: اسلام با کمی عده توانسته است در مقابل دشمن بایستد و این درسی برای تاریخ است که هیچ‌گاه معادلات نظامی و انسانی و تکنولوژی در جنگ، علت تامه پیروزی نیست؛ همان‌طور که در جنگ تحمیلی نیز دشمن با همه قوا و پشتوانه‌های بین‌المللی در برابر اراده ملت ایران شکست خورد.

وی با اشاره به آیه «یا ایها الذین امنوا اذا لقیتم فئه فائتوا و اذکروالله کثیرا» تصریح کرد: اسلام با جنگ به عنوان یک پدیده فیزیکی و مادی برخورد نمی‌کند؛ بلکه به عنوان یک مسأله فرهنگی که دارای شش بعد ثبات نظامی، روحی و معنوی، وحدت، مقاومت و ایستادگی است بدان می‌نگرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدآبادی خاطر نشان کرد: یاد خدا در جبهه‌ها گره‌گشا و سرمایه عظیمی بود که همه معادلات مادی را تحت‌الشعاع قرار می‌داد.

مسئول دفتر امور ایثارگران مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان نیز در این همایش بازخوانی حضور مؤثر روحانیت در دفاع مقدس را از اهداف برگزاری این همایش دانست و گفت: فراخوان آثار خواهران و برادران ایثارگر روحانی در قالب خاطره، عکس و بازخوانی وصیت‌نامه شهدا انجام شده که بیش از ۶۰ اثر در بخش عکس به دبیرخانه رسیده است. در پایان این مراسم ضمن تقدیر از حجج اسلام غلامحسین کمیلی، محمد امامی و ابراهیمی (طلبه ایثارگر اهل سنت) به عنوان رتبه‌های اول تا سوم بخش خاطره‌نویسی، از حجج اسلام غلامحسین کمیلی، محمد زروندی، محمد آگاه و محمد صادقی نیز به عنوان پیشکسوتان عرصه ایثار تقدیر شد.

حماسه‌سازان جاوید روحانیت

همایش «حماسه‌سازان جاوید روحانیت» از سوی دفتر امور ایثارگران حوزه علمیه خراسان و با همکاری مرکز بسیج روحانیان، مجمع طلاب شاهد و ایثارگر و ستاد یادواره شهدای روحانی خراسان رضوی در محل تالار اجتماعات بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس برگزار شد.

در این همایش حجت‌الاسلام والمسلمین سیدآبادی با اشاره به حضور بیش از پنج هزار نیروی تبلیغی در جبهه‌های هشت سال دفاع مقدس گفت: این حوزه‌های علمیه بودند که در کنار نفر علمی، به نفر جهادی نیز پرداختند.

اخلاص در تعلیم و احترام به پدر و مادر رمز موفقیت است

حجت‌الاسلام والمسلمین صدوقی، امام جمعه و نماینده ولی فقیه در استان یزد در جمع مسؤولین، والدین و طلاب مدرسه علمیه شهید صدوقی با بیان این مطلب یادآور شد: توسل به ائمه اطهار، شب زنده داری و سحرخیزی عامل گشایی از کارها، پیشرفت و رشد علمی و عملی انسان می باشد. ایشان به تهذیب، اخلاق و توجه به معنویت در حوزه اشاره کرد و به تبیین سیره بزرگان حوزه در رعایت اخلاقیات و توجه به نوافل پرداخت.

وی با اذعان بر اینکه اگر در دوران سربازی امام زمان (عج) اخلاص نباشد نه خود شخص از علمش بهره مند می شود و نه جامعه، به طلاب حاضر در این جلسه توصیه کرد: برای پیشرفت و رشد دنیوی و اخروی در زمینه اخلاق کار شود و در تحصیل علوم دینی تلاش زیادی صورت پذیرد. ایشان با بیان اینکه ابتدای علم شناخت خدا و انتهای آن واگذار کردن تمام کارها به خداست اظهارداشت: درس را برای خدا و با درک و فهم و به صورت جدی و دقیق بخوانید و برای نمره درس را نخوانید.

امام جمعه یزد تأکید کرد: باید قدر دوران طلبگی و جوانی را دانست و از این فرصت و موقعیت بسیار حساس به خوبی استفاده نمود.

حجت‌الاسلام والمسلمین صدوقی با اشاره به اینکه علم آموزی اجر اخروی دارد به فرموده پیامبر اکرم خطاب به ابوذر اشاره کرد و گفت: علم آموزی در اسلام مورد تأکید قرار گرفته و ارزش آن از عبادت نیز بیشتر می باشد. نماینده ولی فقیه در استان یزد با اشاره به همجواری مردم

مشهد با امام رضا (علیه السلام) خطاب به طلاب این مدرسه گفت: این همجواری یک نعمت است و تا می‌توانید از این موقعیت معنوی بهره‌مند شوید.

در این مراسم حجت‌الاسلام والمسلمین راشد یزدی به عنوان عضو شورای مدرسه به ایراد سخن پرداخت و حجج اسلام پژمان فر به عنوان مدیر و مهدوی به عنوان معاون مدیر درباره عمل کرده، اهداف و فعالیت‌های سال گذشته مدرسه گزارشی ارائه دادند.

وی با بیان این که دوره آموزشی نقد وهابیت و سلفی گری نیز اردیبهشت ماه سال جاری جهت روحانیان طرح هجرت بلندمدت استان های خراسان برگزار شده است، افزود: آموزش های اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی ویژه مبلغان، به صورت حضوری و غیرحضوری ارائه می شود.

سومین دوره آموزشی کاربردی تربیت خطیب

حجت الاسلام کریم پور همچنین از نام نویسی داوطلبان حضور در سومین دوره آموزشی- کاربردی تربیت خطیب عمومی در مهرماه گذشته خبر داد.

وی هدف از اجرای این طرح را، بازسازی و بهبود روش های خطابه و سخنوری و ارتقاء آن بر اساس نیازهای روز ذکر کرد و افزود: ارائه مدرک اشتغال به سطح دو و بالاتر از مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، داشتن حداقل پنج سال سابقه تبلیغ، استعداد تبلیغ و کسب امتیاز لازم در آزمون ورودی و مصاحبه از جمله شرایط شرکت کنندگان در دوره تربیت خطیب عمومی است.

کارشناس مسؤول امور مبلغان اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی با اشاره به این که این دوره ویژه برادران و خواهران مبلغ شهر مشهد برگزار می شود، ابراز داشت: شرکت کنندگان در دوره تربیت خطیب عمومی از مزایایی چون تشکیل پرونده تبلیغی، پرداخت کمک هزینه تحصیل، ارائه گواهی نامه پایان دوره و اولویت در اعزام بهره مند خواهند شد.

ایشان اظهار داشت: خطابه و بلاغت در ادبیات فارسی و ادبیات آیینی، فرق و مذاهب انحرافی، فرازهای مهم تاریخ اسلام و سیر حرکت تشیع در تاریخ اسلام، حدیث شناسی و فقه الحدیث، آسیب شناسی و روان شناسی تبلیغ، فن خطابه و سخنوری، نقش ارتباطات و تبلیغات در دنیای معاصر، مقتل شناسی و مقتل خوانی، رفتار و اخلاق مبلغ و فن آوری اطلاعات و اینترنت، موضوعاتی است که این دوره آموزشی- کاربردی بدان می پردازد.

وی زمان برگزاری آزمون ورودی این دوره را اول آبان ماه اعلام کرد و گفت: جلسات آموزشی پس از مراسم افتتاحیه، از ۲۳ آبان به مدت چهارماه برگزار خواهد شد.

دوره های آموزشی برای مبلغان طرح هجرت

دوره آموزشی روش سخنرانی ویژه روحانیان طرح هجرت

دوره آموزشی روش سخنرانی (فن خطابه) ویژه روحانیان طرح هجرت بلندمدت استان های خراسان شمالی، رضوی و جنوبی به مدت سه روز در محل اردوگاه مازندران مشهد برگزار شد.

کارشناس مسؤول امور مبلغان اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی ضمن اعلام این خبر کلیات روش های تبلیغ، سخنرانی تبلیغی و عملیات اجرایی قبل از سخنرانی، اصول تهیه محتوا، راه های انگیزش زیباگرایی و ایجاد انگیزه در مخاطب را از اهم موضوعات این گردهمایی برشمرد و گفت: ارائه روش های تبلیغی از نگاه فن خطابه به مبلغان از اهداف اجرای این طرح است.

حجت الاسلام کریم پور با اشاره به حضور اساتید برجسته کشوری در این دوره گفت: ۳۰۰ مبلغ شرکت کننده در پایان دوره، طی آزمون و کارورزی (امتحان عملی) ارزیابی شدند.

خانواده قرآنی؛ یازدهمین جلسه

به همت مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان یازدهمین نشست از سلسله نشست‌های «خانواده قرآنی الگوی جامعه اسلامی» همزمان با نمایشگاه نیروی انتظامی (ناجا) در محل نمایشگاه بین‌المللی و در حاشیه این نمایشگاه با موضوع خانواده سالم در قرآن و با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین راشدیزدی برگزار شد،

حجت‌الاسلام والمسلمین راشدیزدی با بیان اینکه اعضای یک خانواده در برخورد با یکدیگر باید سعه صدر داشته باشند، گفت: گاهی اوقات مشاهده می‌شود افراد در برخورد با مشکلات و مسائل در خانواده زود عصبانی شده و سخنانی بر زبان می‌آورند که شایسته یک مسلمان نیست، در صورتی که آن‌ها باید آستانه صبر و تحمل خود را افزایش دهند. وی ادامه داد: اگر محیط منزل محیطی امن برای اعضای آن خانواده به ویژه جوانان نباشد فرد در خانواده احساس آرامش نکرده و در مواجهه با مشکلات به جای پناه آوردن به کانون خانواده به مکان‌های دیگر پناه می‌برد.

وی تصریح کرد: حتی ترس از خدا نیز نباید بیان شود زیرا ما باید از مقام و بزرگی خداوند بترسیم نه از خود خدا؛ در خانواده نیز چنین است، باید به جای القای ترس از والدین به فرزندان، آن‌ها را به وظایف خود آگاه کنیم تا دچار اشتباه نشوند.

ایشان اظهار داشت: عشق و ابراز علاقه، اعتماد و اطمینان، احترام متقابل، گذشت و انصاف ویژگی‌های یک خانواده قرآنی است که ما باید این پنج ویژگی را در زندگی خود به کار ببریم.

وی با تأکید بر این که چرخش و گردش خانواده قرآنی بر اساس احکام الهی، سیره نبوی و سیره ائمه (ع) باید صورت گیرد، خاطر نشان کرد: اعضای یک خانواده قرآنی باید بایدها و نبایدهای سخنان ائمه (ع) و احکام الهی را رعایت کنند. ایشان با تأکید بر اینکه اصل ازدواج بر مبنای آرامش است و با تبیین آیات قرآن در این زمینه اظهار داشت: موفقیت در زندگی تا زمانی است که زوجین در کنار یکدیگر باشند و بتوانند نظم و آرامش را در زندگی خود رعایت کنند.

گواه تاریخ، روحانیون شیعی برای حفظ این امانت، در دوران مختلف زحمات زیادی متحمل شده‌اند و در شرایط کنونی که می‌توان آزادانه معارف دینی و احکام الهی را بیان کرد، وظیفه حوزه‌های علمیه سنگین‌تر است.

حجت‌الاسلام محمدرسول رضانی با اشاره به شیخون فرهنگی و آثار مخرب آن در جوامع تصریح کرد: جهان امروز، جهان اطلاعات و آگاهی‌های خبری و علمی است؛ پس حوزه‌های علمیه و روحانیت به عنوان پاسدار مکتب اهل بیت(ع) باید شبانه‌روز فعالیت کنند، زیرا پس از انقلاب اسلامی وظیفه حوزه صدها برابر شده است.

در ادامه این مراسم حجت‌الاسلام محمود مرویان حسینی، مشاور امور روحانیون استنادار خراسان رضوی با اشاره به برخی از رفتارهای مثبت جامعه که متأثر از عمل کرد و رفتار حوزویان است خاطر نشان کرد: یک طلبه به عنوان سرباز امام عصر(عج) و پاسدار ارزش‌های دین، باید شخصیتی متأثر از وظیفه و شغل خود داشته باشد و برای این امر می‌باید به دانش علمی و عمومی خود بیافزاید.

وی به انتظار مردم از حوزویان در مسائل اخلاقی و تربیتی اشاره کرد و اظهار داشت: بخشی از فعالیت طلاب، فرهنگ و زی طلبگی است که از قدیم حوزه را با آن می‌شناسند و همگان تصریح دارند همین اخلاق و فرهنگ حوزویان است که موجب جذب جامعه و اعتماد به حوزه شده است.

حجت‌الاسلام مرویان با تأکید بر تلاش علما و روحانیون در تمام اعصار اظهار داشت: تقویت استعداد تحصیلی، مباحثه، خلاقیت، هدف‌مندی، دشمن‌شناسی، دانش‌افزایی و سخت‌کوشی از مهم‌ترین عوامل تحصیل در حوزه است که باید به آن التزام داشت.

حجت‌الاسلام مجید نصیری مدیر این مدرسه نیز با ارائه گزارشی از روند برنامه‌های آموزشی سال تحصیلی جدید گفت: در حال حاضر ۲۱ طلبه پایه اول در این مدرسه اشتغال به تحصیل دارند که طبق برنامه‌ریزی‌های انجام شده تا پایه ششم (اتمام سطح یک) به تحصیل در این مدرسه ادامه خواهند داد.

وی با اشاره به تأسیس این مدرسه در سال ۱۳۷۳ و کمبود امکانات آموزشی برای طلاب اظهار داشت: نوسازی و ترمیم ساختمان مدرسه و دریافت امکانات جدید تحصیلی از نیازهای مبرم این مدرسه بود که با همکاری مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان حدود ۸۵ درصد هزینه‌های آن (بالغ بر ۸۳ میلیون تومان) تأمین و مابقی نیز از سوی خیرین پرداخت شده است.

افتتاح ساختمان جدید مدرسه امام صادق(ع) جاغرق

مراسم آغاز سال تحصیلی و افتتاح ساختمان نوسازی شده مدرسه علمیه امام صادق(ع) جاغرق با حضور مسؤولان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، امام جمعه، فرماندار و شهردار طرقيه و مسؤولان اوقاف و امور خیریه برگزار شد.

مسؤول دفتر مدیریت و ارتباطات مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در این مراسم با تأکید بر این که حوزه‌های علمیه امانت‌دار و حافظ قرآن و عترت می‌باشند خاطر نشان کرد: به

عوامل بقاء انقلاب همان عوامل پیروزی آن است

گردهمایی تبلیغی-سیاسی طلاب بسیجی خراسان رضوی با حضور جانشین نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی در مدرسه علمیه نرجس(س) برگزار شد.

حجت‌الاسلام انصاری در آغاز این همایش عوامل بقاء انقلاب را از دیدگاه امام خمینی(ره) همان عوامل پیروزی آن دانست و گفت: وحدت، ایمان، رهبری، روحیه ایثار و شهادت‌طلبی از جمله این عوامل است.

مسئول نمایندگی ولی فقیه در قرارگاه نصر گفت: زنده نگاه داشتن فرهنگ شهید و شهادت، تجلیل و تکریم ایثارگران، ترویج و گسترش فرهنگ ایثار و شهادت و مبارزه به عنوان یک راهبرد در نظام و انقلاب، انتقال حماسه آفرینی‌ها، جوانمردی‌ها، روحیه‌ایمان و استقامت به نسل کنونی و تقویت انگیزه‌های معنوی از جمله این اهداف است.

وی با اشاره به برگزاری کنگره سرداران و ۲۳ هزار شهید استان‌های خراسان افزود: به همین مناسبت، مجتمع فرهنگی آیه‌ها، واقع در حاشیه جاده آسیایی جنوب مشهد از سوی سپاه، بسیج و جهاد آماده شده که به عنوان گنجینه و موزه جنگ استان خراسان به صورت دائمی فعال خواهد شد.

دبیر کمیته روحانیان کنگره سرداران و ۲۳ هزار شهید استان‌های خراسان، بازسازی برخی مناطق عملیاتی و قرارگاه سنگرسازان بی‌سنگر جهاد و کمپ اسرای ایرانی در عراق، سالن اجتماعات، نمایشگاه «از هبوط تا ظهور» و موزه دفاع مقدس خراسان رضوی را از جمله بخش‌های این مجتمع فرهنگی برشمرد و گفت: در طول سی روز فعالیت ویژه این مجموعه، دو روز نیز به طلاب و روحانیان اختصاص یافته که می‌توانند از برنامه‌ها و بخش‌های متنوع آن بازدید کنند.

وی در ادامه از افتتاح بانک اطلاعات شهدای استان خبر داد و گفت: از مجموع ۲۳ هزار شهید استان‌های خراسان، ۴۶۷ نفر روحانی هستند که جهت ساماندهی امور شهدای روحانی، ستاد یادواره شهدای روحانی خراسان از سال ۱۳۸۳ آغاز به کار کرده است.

حجت‌الاسلام انصاری در پایان شناسایی شهدای روحانی، جمع‌آوری اطلاعات مربوط به آنان، تدوین آثار صوتی و مکتوب با استفاده از اطلاعات بانک شهدا و برگزاری یادواره‌ها را از جمله اقدامات این ستاد برشمرد.

علامه عطاردی محققی خستگی ناپذیر

علامه عطاردی از مفاخر حوزه علمیه خراسان دارای تالیفات بسیاری است که تاکنون بیش از ۷۰ جلد کتاب در رابطه با نقل روایات و احادیث از ائمه (ع) توسط ایشان نگاشته شده است.

ایشان در گپ و گفت صمیمانه خود با خبرنگار به روابط عمومی به چاپ کتب دیگر در مورد رجال و حدیث و ترجمه اشاره کرد و اظهار داشت: از سال ۱۳۷۰ کتابخانه ام را وقف امام رضا (ع) کردم تا تمام تالیفاتی که انجام داده ام بماند و مردم مطالعه کنند.

این مؤلف و نویسنده حوزوی به علاقه خود نسبت به کتاب و کتاب خوانی اشاره کرد و با بیان چگونگی تصحیح کتب مختلف از اوایل دوران طلبگی در مشهد یادآور شد: پس از انجام این کار از سال ۱۳۴۰ به تحقیق و تنظیم کتاب درباره منطقه خراسان، فضلا و علمای آن اقدام کردم و از کتب قرون ۴ تا ۶ برداشت‌هایی از حدود، شهرها و جغرافیای خراسان داشتم.

وی خاطر نشان کرد: پس از این تحقیق‌ها، با پژوهشی مفصل رجال خراسان را شناسایی و در این باره ۲۵ سال کار کردم.

علامه عطاردی به تحقیق خود در نهج البلاغه از سال ۵۶ اشاره و با بیان اینکه نسخ مختلف در این رابطه را بررسی کرده است اظهار داشت: در آخر هر کتابی اسم راویان آمده و در صورت معلوم الحال بودن شرحی از زندگی آنها نیز بیان شده است.

ایشان به چاپ ۷ جلد از کتاب "خراسان" اشاره کرد و گفت: از تمام مطالبی که قرار بود درباره امام رضا(ع) بنویسم به صورت میدانی بازدید کرده‌ام.

وی با اشاره به اینکه تا امروز در باره امام رضا(ع) ۱۵ کتاب در جلد‌های مختلف نوشته است خاطر نشان کرد: کتاب‌های مسند الرضا، ترجمه مسند الرضا در دو جلد، راویان امام رضا (ع) در یک جلد، کلمات قصار امام رضا (ع) در یک جلد، تاریخ آستان قدس در دو جلد و تاریخ مشهد در هفت جلد به چاپ رسیده است.

اخبار کوتاه

حوزه علمیه خراسان

وی با بیان اینکه قرآن کریم عبادت منافقین را همراه با کسالت دانسته است تصریح کرد: یکی از علامت‌های مؤمن در عبادت و انفاق، با نشاط بودن آنهاست. ایشان با بیان اینکه برنامه‌ریزی و استفاده از فرصت‌ها، سحرخیزی، قرائت و حفظ قرآن و مناجات از مقتضیات دوران طلبگی است گفت: امروز زمینه برای فعالیت حوزویان فراهم است و بهترین فرصت برای تحصیل در اختیار همین جوانان می‌باشد.

وی افزود: باید از این فرصت برای تحصیل علوم دینی و فراگیری علم و دانش استفاده کرد و در فضای زیبای روستا و در کمال آرامش درس خواند.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با بیان اینکه فضای کلی طلبگی فرصتی برای ایجاد نشاط و شادابی علمی در حوزه است خاطر نشان کرد: استفاده از مناطق تفریحی و اردوهای علمی و آموزشی منافاتی با درس خواندن ندارد و ایجاد نشاط و شادابی نیز توصیه همیشگی اسلام بوده است. گفتنی است مدرسه علمیه امام صادق(ع) روستای نریمانی در ۵۰ کیلومتری مشهد و بین جاده مشهد-سرخس واقع است. و در حال حاضر ۴۶ طلبه در پایه‌های ۲،۱ و ۳ در این مدرسه به تحصیل علوم دینی مشغول می‌باشند.

آزمون‌های غیر حضوری حوزه علمیه خراسان

امتحانات پایان نیمسال دوم آموزش غیر حضوری حوزه علمیه خراسان برگزار شد.

مدیریت ارزشیابی علمی حوزه علمیه خراسان هدف از برگزاری این آزمون را ارتباط مؤثر و ارتقاء سطح علمی، فراهم آمدن امکان تداوم تحصیل برای روحانیون شاغل در شهرستانها و پشتیبانی علمی از حوزه‌ها و مدارس علمیه خارج استان برشمرد و گفت: این دوره از امتحانات ویژه روحانیون طرح هجرت و شاغلین در نهادها با شرکت ۲۱۶ نفر در

روزمرگی و کسالت؛ آفت دوران طلبگی

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان گفت: روزمرگی، کسالت و بی‌انگیزه بودن، آفت دوران تحصیل و زندگی هر انسانی است که ضررش در دوران طلبگی بیشتر خواهد بود.

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام در بازدید از مدرسه علمیه امام جعفر صادق(ع) نریمانی، در جمع طلاب این مدرسه گفت: برای پیمودن راه‌های موفقیت و رسیدن به نتیجه و هدف باید نشاط، انگیزه و شادابی را در خود تقویت کرد.

همکاری حوزه علمیه خراسان و ناجا در ارایه مشاوره‌های دینی

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام به همراه جمعی از مسوولان مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان در بازدید از نمایشگاه نیروی انتظامی خراسان رضوی در محل نمایشگاه بین‌المللی مشهد بر همکاری حوزه علمیه خراسان با ناجا در ارائه مباحث علمی و مشاوره‌های دینی تأکید کرد. وی در این بازدید با ابراز خرسندی از حضور حوزه علمیه در نمایشگاه‌های اجتماعی و فرهنگی، این حضور را قدمی مبارک دانست.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان به نقش‌آفرینی حوزویان در عرصه ارائه مشاوره مذهبی و خانوادگی اشاره نمود و این حضور را تحول‌آفرین دانست و اظهار داشت: ارائه مشاوره و آشنایی بیشتر مردم با فعالیت‌های حوزه علمیه، حرکتی پرثمر در سامان‌دهی بخش‌های مختلف اجتماعی بر مبنای آموزه‌های دینی می‌باشد.

وی با تأکید بر توان حوزه علمیه به عنوان مروج و مبلغ دین در انتقال مفاهیم دینی و پایه‌گذاری نظام خانواده افزود: برای برقراری ارتباط بهتر و بیشتر با مراکز اجتماعی و افراد جامعه در زمینه امور مشاوره‌ای و فرهنگی، مسوولان و متولیان حوزوی تلاش و همت بیشتری داشته و برای انجام امور مشاوره‌ای خود برنامه‌ریزی بهتری داشته باشند.

وی در پایان گفت: دورنمای فعالیت‌های فرهنگی حوزه علمیه، دورنمایی مطلوب و روشن است.

گفتنی است در این بازدید حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام و سردار فهیمی‌راد، فرمانده نیروی انتظامی خراسان رضوی توافق کردند تا در زمینه‌های علمی و مشاوره‌ای و ارتباط بخش‌های مختلف این دو مرکز با یکدیگر همکاری سازمان‌یافته‌ای داشته باشند.

پایه‌های مختلف که دارای پرونده رسمی در مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان می‌باشند برگزار شد.

ایشان به حضور روحانیون در مناطق مختلف جهت انجام امور تبلیغی و فرهنگی اشاره کرد و اظهار داشت: این امتحانات مهرماه گذشته در مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان برگزار شد.

وی در خصوص کسانی که پرونده رسمی در حوزه ندارند و پرونده آنان در حوزه‌های دیگری است گفت: این افراد می‌توانند به عنوان مهمان در برنامه‌های آموزش غیر حضوری این حوزه شرکت نمایند.

ایشان در پایان با اشاره به اینکه نظام آموزشی غیرحضوری به صورت انتخاب درس و براساس نظام نیمسالی می‌باشد خاطر نشان کرد: با توجه به هماهنگی‌های به عمل آمده با رابطین غیر حضوری در شهرستان‌ها، امتحان میان ترم آموزش غیر حضوری به صورت کتاب باز در شهرستان‌ها و پایان نیمسال اول و دوم به صورت حضوری در مشهد برگزار می‌شود.

گفتنی است برای کلیه دروس به ویژه دروس تفسیر، عقاید و فلسفه، جلسات آموزشی رفع اشکال و پاسخ به سوالات برگزار خواهد شد.

متقاضیان می‌توانند برای ثبت‌نام به اداره آموزش غیر حضوری مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان واقع در طبقه دوم مراجعه یا با شماره تلفن ۲۰۰۸۳۱۹ تماس حاصل نمایند.

وی اضافه کرد: ثبت نام این دوره بر اساس حروف الفبا و طبق جدول زمان بندی شده انجام گرفته و طلابی مجاز به انتخاب درس بودند که در امتحانات تیرماه سال تحصیلی ۸۸-۸۷ نمره حد نصاب لازم را کسب نکرده باشند.

حجت الاسلام فتح اللهی با اشاره به اینکه طلابی که قصد شرکت در امتحان خارج را دارند می بایست دروس کسری خود را در امتحانات جبرانی تکمیل نمایند، اظهار داشت: به این طلاب اجازه داده می شود که حداکثر ۴ درس از مواد کسری را در امتحانات جبرانی انتخاب و کامل کنند. وی در ادامه خاطر نشان کرد: مرحله دوم امتحانات جبرانی ویژه طلاب عمومی است که اسفند ماه برگزار می شود.

مدیر اداره ارزشیابی حوزه علمیه خراسان با بیان اینکه ثبت نام امتحانات به صورت رایانه ای بوده و از ثبت نام افراد فاقد شرایط خودداری می شود، تصریح کرد: کارت ورود به جلسه پس از بررسی وضع آموزشی عمومی و پایه ای طلاب صادر خواهد شد. عدم شرکت در امتحانات پس از ثبت نام، موجب محرومیت از شرکت در امتحان مرحله بعد خواهد شد.

وی زمان برگزاری امتحانات را سی ام آبان تا پنجم آذرماه اعلام و خاطر نشان کرد: تاریخ تحویل کارت ورود به جلسه به مدت ۳ روز و از ۱۶ آذر آغاز می شود.

اجرای طرح طلبه وظیفه

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان طی هماهنگی با مراکز مربوطه، در قبال انجام مأموریت های تبلیغی و تدریس، طلاب و روحانیون را جهت صدور کارت پایان خدمت به سازمان نظام وظیفه معرفی می نماید.

طلاب متولد ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ دارای حداقل پایه ششم برای خدمت در سازمان های عقیدتی، نمایندگی ولی فقیه در سپاه و نیروی مقاومت بسیج، سازمان تبلیغات اسلامی، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ستاد اقامه نماز، دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان و دفتر نمایندگی ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی، طلاب دارای پایه هشتم برای خدمت در نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه ها و مسؤولیت آموزش مدارس علمیه شهرستان ها و طلاب دارای پایه دهم نیز می توانند جهت تدریس در مدارس علمیه شهرستان ها اقدام کنند.

ثبت نام امتحانات جبرانی سطح دو و سه حوزه علمیه خراسان

مدیر اداره ارزشیابی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان گفت: طلاب و روحانیون شرکت کننده در این امتحانات می توانند از طریق رابطین آموزش غیر حضوری در شهرستان های استان های خراسان نتایج آزمون خود را دریافت کنند. حجت الاسلام صفر علی فتح اللهی اظهار داشت: جمع بندی نمرات پس از معدل گیری در سیستم جامع مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان نیز ارایه می شود و افراد می توانند به این سیستم مراجعه و از نمرات خود اطلاع یابند.

وی اضافه کرد: نمرات پایین تر از حد نصاب لازم، قابل تجدیدنظر و اعتراض می باشد و طلاب می توانند با مراجعه به رابطین یا اداره آموزش غیر حضوری نسبت به نمره خود به صورت مکتوب اعتراض کنند.

مدیر اداره ارزشیابی حوزه علمیه خراسان در ادامه افزود: ثبت نام امتحانات جبرانی و تجدیدی سطح دو و سه حوزه علمیه خراسان تا چهارم آبان ماه ادامه داشت و نوبت دوم ثبت نام نیز نهم آبان می باشد.

همچنین طلاب مایل به شرکت در این طرح می‌توانند برای ثبت‌نام به یکی از مجموعه‌های زیر شامل مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، نمایندگی ولی فقیه در دانشگاه فردوسی، علوم پزشکی و آزاد اسلامی مشهد، عقیدتی سیاسی لشکر ۷۷ پیروز ثامن‌الائمه، عقیدتی سیاسی ناحیه انتظامی خراسان، دفتر نمایندگی ولی فقیه در سپاه امام رضا(ع)، ستاد اقامه نماز خراسان، دفتر نمایندگی ولی فقیه در جهاد کشاورزی خراسان، دفتر نمایندگی مقام معظم رهبری در امور اهل سنت سیستان و بلوچستان و شورای عالی سیاست‌گذاری ائمه جمعه محترم کشور و خراسان مراجعه کنند.

خاطر نشان می‌شود: برای استفاده از این طرح، نیازی به انصراف از ادامه تحصیل در حوزه نیست و پرداخت شهریه کامل و نیز اعطای امکانات رفاهی از قبیل مسکن و تسهیلات در حد توان سازمان استفاده کننده از مزایای آن می‌باشد. لازم به ذکر است محل انجام خدمت خارج از مشهد و قم و شهرستان محل تحصیل خواهد بود و تعیین آن بر عهده سازمان مربوطه است.

تدریس دروس عالی حوزه در مجتمع مسکونی ثامن‌الائمه(ع)

همزمان با آغاز سال تحصیلی جدید برای نخستین بار دروس خارج فقه، کفایه و نهاییه در مجتمع مسکونی ثامن‌الائمه(ع) ویژه روحانیون ساکن در این مجتمع آغاز شد. مدیر مجتمع مسکونی ثامن‌الائمه(ع) گفت: برنامه‌های آموزشی این مجتمع در ۳ بخش «طلاب و فضلا»، «خانواده‌ها» و «فرزندان» آنان اجرا می‌شود.

وی در ادامه اظهار داشت: برگزاری درس اخلاق ویژه برادران نیز از دیگر فعالیت‌های فرهنگی این مجتمع می‌باشد که در مناسبت‌های مختلف از اساتید حوزه علمیه خراسان دعوت به عمل می‌آید.

حجت‌الاسلام رنجبر به برگزاری کلاس‌های مختلف ویژه خانواده‌های طلاب در این مجتمع اشاره و با تأکید بر اینکه کلاس‌ها در ۳ بخش آموزش معارف، هنرهای دستی و مشاوره برگزار می‌شود، افزود: برگزاری این دوره‌ها اثرات مثبتی در سطح جامعه و ارتباط این خانواده‌ها با اطرافیان خود داشته است.

وی ادامه داد: بخش سوم آموزش در این مجتمع ویژه فرزندان طلاب می‌باشد که برای دو گروه سنی قبل از دبستان و دوره راهنمایی در دو محور: مهد قرآن و حفظ قرآن کلاس‌هایی برگزار می‌شود و در ضمن حفظ قرآن، نکات تفسیری نیز بیان می‌شود.

گفتنی است، مجتمع مسکونی ثامن‌الائمه(ع) مشهد از سال ۱۳۷۸ توسط آیت‌الله واعظ طبسی، نماینده ولی فقیه و مدیر عالی حوزه علمیه خراسان در اختیار طلاب و فضلاء این حوزه قرار گرفته است و در حال حاضر ۲۳۰ خانواده ساکن این مجتمع می‌باشند.

افتتاح ساختمان جدید مدرسه علمیه بقیه‌الله(عج) آشنخانه

حجت‌الاسلام والمسلمین فرجام، مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان در مراسم افتتاح ساختمان جدید مدرسه علمیه بقیه‌الله(عج) شهر «آشنخانه منطقه مانه و سملقان» در خراسان شمالی گفت: روحانیت شیعه ریشه در باورهای مردم دارد و متکی به هیچ حکومتی نبوده است. همچنین حوزه علمیه سنگر محافظت از فرهنگ دینی و مذهبی جامعه است و روحانیت امروز می‌بایست این سنگر را تقویت کند.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان افزود: تشکیل حکومت اسلامی توسط پیامبر اکرم(ص) با پیشینه ۱۳ ساله فرهنگی انجام شده و تمام جنگ‌های ایشان نیز حامل پیام فرهنگی بوده و انقلاب اسلامی ایران نیز یک انقلاب فرهنگی بود.

وی مبانی اعتقادی، باورهای دینی، رهبری و مردم را سه ستون انقلاب اسلامی دانست و خاطر نشان کرد: در دوران انقلاب اسلامی مردم بر اساس یک باور دینی از رهبری امام راحل(ره) تبعیت کرده و در همان راستا همسو با روحانیت، علیه رژیم پهلوی قیام کردند.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان با اشاره به تخریب ارزش‌های فرهنگی و باورهای دینی از سوی دشمنان از طریق شبیخون فرهنگی تصریح کرد: دیروز با جنگ تحمیلی و ورود مستقیم، قصد براندازی و شکست انقلاب را داشتند و امروز دشمن به جنگ نرم با بنیادهای دینی مبارزه می‌کند.

وی خطاب به امام جمعه و متولیان مدرسه علمیه بقیه‌الله شهر آشنخانه توصیه کرد به تقویت علمی مدرسه توجه بیشتری داشته باشند تا احساس خلاء نشود و منطقه از نظر علمی تقویت گردد.

مسابقه کتاب‌خوانی «نجوا»

مسابقه کتاب‌خوانی «نجوا» ویژه طلاب، فضلا و خانواده‌های آنان توسط دفتر فرهنگی حوزه علمیه خراسان برگزار می‌شود.

مسئول روابط عمومی حوزه علمیه خراسان گفت: سؤالات این مسابقه از متن کتاب، «تفسیر نماز» تألیف حجت‌الاسلام والمسلمین قرائتی طراحی شده است.

وی مهلت ارسال پاسخ‌نامه را ۱۵ آبان اعلام و خاطر نشان کرد: مراسم اختتامیه و اهدای جوایز همزمان با عید سعید غدیر خم برگزار می‌شود.

داوطلبان می‌توانند برای کسب اطلاع بیشتر با شماره تلفن ۲۰۰۸۴۵۰ و ۲۰۰۸۴۰۶ در مشهد تماس گرفته و برای دریافت کتاب، سؤالات و فرم پاسخ‌نامه به دفتر فرهنگی دفتر امور خواهران و مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان مراجعه نمایند.

درس خارج فقه آیت‌الله مرتضوی در اینترنت

درس خارج فقه (کتاب حج) آیت‌الله سید حسن مرتضوی در سایت مؤسسه صدای بهار در اینترنت قرار گرفت. آرشیو دروس خارج فقه آیت‌الله مرتضوی در سال تحصیلی گذشته و پخش روزانه دروس معظم له در سال جاری، در سایت مدرسه فقاقت با آدرس <http://www.eshia.ir/Default.html> در اختیار علاقمندان قرار گرفته است.

امضای تفاهم‌نامه همکاری حوزه و آموزش و پرورش در خراسان جنوبی

نخستین همایش استانی همکاری‌های حوزه‌های علمیه و آموزش و پرورش استان خراسان جنوبی در بیرجند برگزار شد.

دبیر منطقه دو کشوری ستاد همکاری حوزه و آموزش و پرورش، اظهار داشت: در این همایش حجت‌الاسلام والمسلمین صادقی امام جمعه بیرجند، حجت‌الاسلام والمسلمین ذوعلم، دبیر ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش و رییس سازمان آموزش و پرورش استان به ایراد سخن پیرامون این موضوع پرداختند.

حجت‌الاسلام رضوانی نسب افزود: پیش از برگزاری این همایش، این ستاد در استانداری تشکیل جلسه داد و در این جلسه توافق نامه‌ای در ده محور مورد بررسی قرار گرفت و امضا شد.

وی ادامه داد: موضوعاتی از قبیل برگزاری کارگاه‌های علم و دین، همایش‌های مشترک، آموزش مربیان پرورشی، حضور طلاب برادر و خواهر در مدارس، آموزش برنامه‌های مهارتی و اعزام مبلغین از جمله موارد مطرح شده در توافق نامه می‌باشد.

ایشان با بیان اینکه این ستاد به دنبال نهادینه کردن و فرهنگ سازی همکاری می‌باشد، اظهار داشت: در اواخر آبان ماه همایشی با حضور دبیران ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش برگزار می‌شود که در آن شیوه تعاملات و همکاری‌ها مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

راه‌اندازی بانک اطلاعات فعالان فرهنگی حوزه علمیه خراسان

مسئول دفتر فرهنگی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، گفت: بانک اطلاعاتی فعالان فرهنگی حوزه علمیه خراسان با هدف شناسایی فعالان فرهنگی و ساماندهی آن‌ها ایجاد می‌شود. این بانک اطلاعاتی در بخش‌های شاعران، ادیبان، ورزشکاران، هنرمندان و فعالان قرآنی حوزه اعم از پژوهش‌گران و کسانی که در رشته‌های هنری برای قرآن فعالیت کرده‌اند، راه‌اندازی می‌شود.

حجت‌الاسلام سبزیان با اشاره به سخنان مقام معظم رهبری در دیدار با طلاب و حوزویان مبنی بر اینکه آمار درستی از حوزه‌های علمیه در دست نیست، افزود: بر همین اساس این دفتر بر آن شد تا بانک اطلاعاتی از فعالان فرهنگی حوزوی را ایجاد کند زیرا برنامه‌ریزی بدون آگاهی از اطلاعات مربوطه به سرانجام نخواهد رسید از این رو هر سازمانی نیاز دارد تا اطلاعات کاملی از سازمان خود تهیه و بر اساس آن برنامه‌ریزی‌ها را انجام دهند.

وی، خاطر نشان کرد: بر اساس اطلاعات به دست آمده در این بانک اطلاعاتی، از سال آینده برنامه‌های مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان و دفتر فرهنگی این مرکز بر اساس همین اطلاعات تدوین خواهد شد.

تهیه مستند سیستان در مدرسه علمیه شهید شفیعی

مستند هشت قسمتی سیستان (بررسی علل ناامنی‌های سیستان و ارائه راهکار) به همت طلاب مدرسه علمیه شهید شفیعی با همکاری مؤسسه روایت فتح در حال تدوین است. مدیر مدرسه علمیه شهید شفیعی گفت: با توجه به ضرورت شناخت و تعریف سرفصل‌های متناسب با نیاز طلاب و نیز سهولت ارتباط با مراکز مختلف شهری، گروه‌های پژوهشی فرهنگی، علمی، قرآنی، ترجمه، سینما و مستندسازی اخیرا فعال شده‌اند که هر یک از طلاب با توجه به رشته تخصصی خود وارد این کارگروه‌ها می‌شود.

وی ابراز داشت: تاکنون ۲۰ تن از طلاب این مدرسه ملبس شده‌اند و دو فارغ التحصیل این مدرسه نیز در امتحان ورودی سطح دو مدرسه علمیه عالی نواب، رتبه‌های دوم و سوم را کسب کردند.

گفتنی است، مدرسه علمیه شهید شفیعی مشهد از سال ۱۳۸۲ رسماً آغاز به کار نموده و هم‌اکنون بیش از ۹۰ طلبه با تحصیلات دانشگاهی در مقطع سطح یک حوزه در این مدرسه مشغول تحصیل هستند.

نخستین دوره طرح ولایت طلاب و روحانیان بسیجی خراسان رضوی

طرح ولایت طلاب و روحانیان بسیجی خراسان رضوی از سوی مرکز رزمی تبلیغی بسیج طلاب خراسان رضوی وابسته به تیپ مستقل امام جعفر صادق (ع) قم به مدت دور روز در مشهد برگزار شد.

در این گردهمایی دو روزه که ۲۵۰ تن از گردان‌های عاشورا و ۱۰۹ جواد الاثم (ع) و فرماندهان و اعضای شورای بسیج مدارس علمیه خراسان رضوی حضور داشتند، موضوعات کاربردی جنگ روانی، سیاست جدید خارجی ایران، اخلاق سیاسی، ناتوی فرهنگی و رسالت‌های تبلیغی حوزه‌های علمیه، باز شناسی طرح صالحین، نقش رهبری در کنترل بحران، جریان شناسی و اخلاق سیاسی بررسی شد. در پایان این دوره نیز از شرکت‌کنندگان آزمون گرفته شد که ضمن تقدیر از نفرات برتر، به افرادی که امتیاز لازم را کسب کردند، گواهینامه پایان دوره اعطا گردید.

برنامه‌های ورزشی در مدرسه علمیه حسنیه کاخک

مدرسه علمیه حسنیه کاخک در راستای اهتمام مقام معظم رهبری به امر ورزش و لزوم آن برای جوانان به خصوص طلاب جوان، اقدام به برگزاری رشته‌های ورزشی متنوع فوتسال، پینگ‌پنگ، بدمینتون، پیاده‌روی، کوهپیمایی و شنا نموده است.

این برنامه‌ها در رشته‌های یادشده روزهای شنبه، دوشنبه و چهارشنبه هر هفته با حضور طلاب این مدرسه و با بهره‌گیری از مربیان مجرب برگزار می‌شود. گفتنی است رشته‌های کوه پیمایی و پیاده‌روی نیز در فرصت‌های خاص و ایام تعطیل انجام می‌گیرد و ورزش شنا نیز در دست برنامه‌ریزی است.

اخبار کوتاه

دیگر مراکز

تألیف ۴۰ عنوان کتاب علوی از ابتدای تأسیس بنیاد پژوهش‌های اسلامی

بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی از ابتدای تأسیس تاکنون ۴۰ عنوان کتاب درباره شخصیت، سیره، حکومت و نهج البلاغه مولای متقیان علی(ع) در قالب تألیف، تصحیح، تحقیق و ترجمه چاپ و منتشر کرده است. سری هشت جلدی «شرح نهج البلاغه» ابن هیثم از جمله این کتاب‌هاست که شرحی فلسفی و کلامی بر نهج البلاغه محسوب می‌شود و کلام امام(ع) را در زمینه مسائل اعتقادی، مبدأ و معاد، هدایت و ارشاد مورد بررسی قرار داده است. همچنین سلسله موضوعات درس‌هایی از نهج البلاغه که تاکنون بیست عنوان آن با موضوعات گهر عمر، موعظه، دعا، مشاوره، دوستی، عبادت و نماز، خردورزی، خودسازی و امتحان چاپ و منتشر شده است، هر کدام گلچینی از سخنان امام علی(ع) در این موضوعات است.

افتتاح طلبه بلاگ؛

پایگاه اطلاع‌رسانی طلاب بلاگر

پایگاه اطلاع‌رسانی طلاب بلاگر کشور به همت دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، در آبان ماه با پیام آیت الله صافی گلپایگانی در مشهد افتتاح شد.

این مراسم با حضور علمای اعلام، آیات و حجج اسلام آقایان، موسوی زنجانی، موسوی خلخالی، موسوی شاهرودی، معلمی، دهشت، مسعودی، رئیس دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و معاون فرهنگی تبلیغی دفتر تبلیغات اسلامی قم برگزار شد.

با عنایت به اینکه روزانه ۱۲۰ هزار وبلاگ ساخته و در هر ثانیه، ۱۷ پست جدید در وبلاگ‌ها ثبت می‌شود، همچنین در کنار هر سایت مهم جهان، دو وبلاگ حضور دارد از این رو از مهمترین عرصه‌هایی که حوزه باید حضور فعال داشته باشد، عرصه مجازست.

دفتر تبلیغات اسلامی با توجه به اهمیت این مسأله، تاکنون دو اقدام اساسی در این زمینه، صورت داده که عبارتند از: سامانه پاسخ به سؤالات دینی (e پرسش) و طلبه بلاگ که به دنبال مدیریت و ساماندهی طلاب وبلاگ نویس کل کشور است. که با حضور ۲۷۰ طلبه بلاگر در سطح کشور، بستر مناسبی را برای ایجاد فضای گفتگویی بین طلاب وبلاگ نویس و حضور مبلغان در فضای مجازی فراهم آورده است.

پایگاه اطلاع‌رسانی طلاب بلاگر کشور با عنوان «طلبه بلاگ» با سی اپراتور از شهرهای مختلف کشور از سه بخش خبر (آخرین اخبار روز دنیای وب)، بازنشر (چکیده ای از پست های طلاب بلاگر با موضوعات گوناگون جهت سهولت دسترسی کاربران) و کارگاه آموزش وبلاگ‌نویسی (فایل پی‌دی‌اف) تشکیل شده است.

سخن سردبیر، امکان ارسال خبر برای کاربران، امکان ثبت وبلاگ، گزارش تصویری و اشتراک لینک از دیگر بخش های تشکیل دهنده پایگاه اینترنتی طلبه بلاگ به شمار می‌رود. و نشانی پایگاه اطلاع‌رسانی طلاب بلاگر کشور www.talabeblog.ir می‌باشد.

وی افزود: در این سلسله جلسات موضوعاتی چون معیارهای انتخاب همسر، ارتباط مؤثر زوجین و تربیت فرزند مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرد. ایشان با اشاره به برگزاری آزمون کتبی در هر مرحله از این دوره آموزشی اظهار داشت: در پایان این دوره به حاضرین که نمره قبولی را کسب کرده باشند، گواهی پایان دوره داده خواهد شد. گفتنی است این دوره به همت مرکز رسیدگی به امور مساجد با همکاری استانداری و اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی برگزار می‌شود.

آغاز سال تحصیلی

جامعه المصطفی العالمیه واحد مشهد

حجت‌الاسلام محمدحسین مهدوی مهر در مراسم آغاز سال تحصیلی جامعه المصطفی العالمیه که در محل ستاد مرکزی جامعه المصطفی العالمیه برگزار شد با اشاره به مسائل و مشکلات جهانی، اظهار داشت: با اینکه نوک پیکان تهاجم استکبار، مسلمانان هستند اما تحولات سیاسی به نفع اسلام ورق می‌خورد. وی افزود: تشنگی و یادگیری علم یک نکته مهم و مورد توجه است چرا که جامعه جهانی نیازمند رویکرد معرفتی معارف شما هستند. در ادامه این مراسم مدیر آموزش این مرکز به تشریح اهداف تأسیس جامعه المصطفی و برخی تذکرات آموزشی پرداخت. همچنین مسؤول پژوهش بین‌المللی جامعه المصطفی العالمیه به بررسی فلسفه تعلیم و تربیت پرداخت. خاطر نشان می‌شود بیش از ۲۰۰ طلبه غیرایرانی از کشورهای آفریقایی نیجریه، کنیا، گینه بیسائو، تاجیکستان و کشورهای اروپایی در این مرکز پذیرش شده‌اند که در دو مدرسه علمیه خواهران و سه مدرسه علمیه برادران مشغول تحصیل می‌شوند.

اجرای طرح تحکیم بنیان خانواده در مساجد

نخستین مرحله دوره آموزشی «طرح تحکیم بنیان خانواده» ویژه ائمه جماعات مساجد مشهد برگزار شد. مسؤول واحد فرهنگی مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان رضوی گفت: با توجه به مشکلات اجتماعی و مسائلی که در خانواده‌ها پیش می‌آید مقرر گردید ائمه جماعات مساجد به عنوان یکی از تأثیرگذارترین افراد جامعه در این طرح حضور یافته و پس از گذراندن دوره آموزشی امور مشاوره، نسبت به راهنمایی و مشاوره خانواده‌ها و مراجعین اقدام نمایند. حجت‌الاسلام رضایی با اشاره به حضور ۳۰۰ نفر از ائمه جماعات مساجد مشهد در این طرح گفت: طبق برنامه قرار است این دوره آموزشی پیش از ایام تبلیغی محرم و صفر ویژه ائمه جماعات مساجد خراسان رضوی برگزار شود.

معارف رضوی

در حوزه‌های علمیه تدریس شود

آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی در دیدار اعضای ستاد برگزاری جشن‌های رضوی اظهار داشت: زندگی امام رضا(ع) یک مکتب و مدرسه است و اخلاق و رفتار ایشان باید الگو و سرمشق امت اسلامی باشد و در حوزه‌های علمیه تدریس شود. معارف اهل بیت(ع) در سراسر دنیا گسترش یافته است و مورد توجه همگان است، ولی باید به صورت بایسته و شایسته مردم دنیا به ویژه امت اسلامی و شیعیان با فرهنگ و معارف ائمه(ع) بیشتر آشنا شوند.

ایشان با بیان اینکه: اهل بیت(ع) در همه رشته‌های علمی بیانات و روایات بسیاری دارند گفت: امام رضا(ع) تجدید کننده حیات دین بودند و معارف اسلامی را در میان امت اسلامی احیا کردند. لذا باید در معارف اهل بیت(ع) بیشتر تحقیق و تفحص صورت گیرد و زوایای پنهان رفتاری و شخصیتی امامان(ع) به مردم معرفی شود.

معظم له بیان داشت: هویت شیعه با معارف اسلامی و فرهنگ اهل بیت گره خورده است و این فرهنگ موجب پیشرفت جامعه است. هر چه انسان در رفتار و گفتار امام رضا(ع) بیشتر تامل می‌کند به اهمیت نقش ایشان در بقای اسلام و تشیع بیشتر پی می‌برد.

ایشان تأکید کرد: امام رضا(ع) نمونه انسان کامل الهی است و همگان ایشان را مجمع کمالات می‌دانند و دهه کرامت فرصت خوبی برای معرفی فرهنگ اهل بیت(ع) و آشنایی امت اسلامی با ذخایر علمی و معرفتی ائمه اطهار(ع) است.

آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی در پایان با اشاره به برنامه‌های دهه کرامت تصریح کرد: این مراسم شادی و سرور برای اهل بیت(ع) باید پاک و بی‌معصیت باشد و در آن موازین و ارزش‌های اسلامی رعایت شود و قداست این دهه حفظ گردد.

گفت‌وگوی آرام میان شیعه و سنی در یک پایگاه اینترنتی

مصطفی جوادی نسب، طلبه پایه چهارم مدرسه علمیه امام موسی بن جعفر(ع) و مدیر پایگاه اینترنتی «گفت و گوی آرام میان شیعه و سنی»، هدف از ایجاد این پایگاه را سوق دادن جامعه به سوی منطق گرایی و عقل گرایی و تقویت وحدت شیعه و سنی ذکر کرد و گفت: این پایگاه بی طرفانه به شفاف سازی ادعاهای شیعه و سنی پرداخته است.

وی فراهم کردن زمینه جستجوی سالم شیعه و سنی در مورد عقاید و دیدگاه‌های یکدیگر را از مزایای ویژه این پایگاه برشمرد و اظهار داشت: هر سه هفته یک بار یک مولوی اهل سنت و یک روحانی شیعه جهت پاسخگویی به سؤالات کاربران معرفی می‌شوند.

مدیر پایگاه اینترنتی «گفت و گوی آرام میان شیعه و سنی» با اشاره به اینکه این پایگاه برگرفته از وبلاگ

www.baralichegozasht.blogfa.com

می‌باشد، تصریح کرد:

این پایگاه به نشانی <http://www.shia-sonni.com> با بخش‌های مختلفی چون مقالات، بررسی روایات اهل سنت، مناظرات اعضای سایت با طلاب و مولوی‌ها و دانشجویان اهل سنت، ترجمه مقالات و مطالب اساتید گروه و بخش عضویت و همکاری در دسترس کاربران قرار دارد.

عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه تأکید کرد: تربیت عالمان دینی که اکنون در دانشگاه علوم اسلامی رضوی صورت می‌گیرد نتیجه شرط توحیدی است که امام رضا(ع) در ۱۲۰۰ سال پیش مطرح فرمودند.

ایشان ضمن تأکید بر این نکته که امامت اجرایی با امامت اسطوره‌ای که مد نظر مأمون بود تفاوت دارد ادامه داد: امام رضا(ع) به همین دلیل فرمود: أنا من شروطها و نفرمود علی من شروطها.

وی در قسمتی دیگر از بیاناتش اشاره نمود که در عصر حاضر نیز عده‌ای سعی در القای امامت اسطوره‌ای در سطح جامعه دارند.

در این مراسم از ممتازین تقدیر به عمل آمد و برنامه‌های فرهنگی دیگری نیز نظیر تواشیح، مولودی خوانی و مسابقه در سطح دانشجویان برگزار شد.

این دانشگاه در حال حاضر قریب به نهصد دانشجوی ایرانی و غیر ایرانی دارد که در سه مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری مشغول به تحصیل هستند. و تاکنون بیش از ۱۶۰۰ نفر دانش آموخته این دانشگاه در مراکز فرهنگی داخل و خارج کشور و نیز مراکز علمی، حقوقی و قضایی مشغول به فعالیت هستند.

راه‌اندازی مجدد پایگاه خبری اطلاع‌رسانی بصیرت

پایگاه خبری اطلاع‌رسانی بصیرت پس از دو سال فعالیت رسمی در عرصه اطلاع‌رسانی و رسانه، نسخه دوم وب سایت خود را راه‌اندازی کرد.

بر اساس این گزارش، نسخه دوم پایگاه بصیرت نیز که از سال ۱۳۸۶ توسط جمعی از طلاب حوزه علمیه مشهد و تحت نظارت اساتید و علمای این حوزه به فعالیت خبری و اطلاع‌رسانی پیرامون اخبار علما و بزرگان حوزه علمیه مشهد می‌پردازد، به صورت کامل تر و به روزتر راه‌اندازی شد.

دستیابی راحت‌تر به اخبار و تصاویر، تکمیل بخش‌های مختلف زندگینامه، گالری تصاویر و دروس اخلاق در سایت از جمله مزایای نسخه دوم این پایگاه اینترنتی است.

گفتنی است پایگاه اطلاع‌رسانی بصیرت، به نشانی WWW.basiratnews.ir در دسترس علاقمندان قرار دارد.

عمامه‌گذاری دانشجویان دانشگاه علوم اسلامی رضوی

مراسم جشن میلاد و عمامه‌گذاری ۴۷ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم اسلامی رضوی با حضور آیت‌الله علم‌الهدی و حجت‌الاسلام والمسلمین فرزانه رییس دانشگاه علوم اسلامی رضوی برگزار شد.

آیت‌الله علم‌الهدی در این مراسم ضمن اشاره به فرازی از حدیث سلسله‌الذهب تأکید کرد: از نظر امام رضا(ع) شرط توحید، امامت اجرایی و اقامه ولایت امام است که پایه‌گذاری دانشگاه علوم اسلامی رضوی در راستای تأمین نیرو برای جامعه‌ای بود که بر مبنای اقامه امامت اجرایی پایه‌گذاری شده بود که بحمد الله امروز با وجود این دانشجویان به بار نشسته است.

اخبار کوتاه

پژوهش

مسئول دفتر پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، آخرین مهلت ارائه آثار را سی‌ام آذرماه ذکر کرد و گفت: علاقمندان می‌توانند از طریق پایگاه اینترنتی www.hozehkh.com نسبت به تکمیل فرم ثبت‌نام آثار پژوهشی اقدام کنند.

وی خاطرنشان کرد: شرکت‌کنندگان آثار خود را به مدیریت پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان واقع در دوربرگردان طبرسی حرم مطهر، جنب بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس ارسال و جهت کسب اطلاع بیشتر با شماره ۰۵۱۱-۲۰۰۸۴۹۲ تا ۲۰۰۸۳۹۱ تماس حاصل کنند.

جشنواره آثار و مطالعات برتر طلاب در حوزه روان‌شناسی و مشاوره

مسئول مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان، گفت: نخستین جشنواره گزینش آثار و مطالعات برتر طلاب در حوزه روان‌شناسی و مشاوره به همت مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان در اسفندماه سال جاری برگزار می‌شود. وی، شناسایی طلاب فعال در زمینه‌های مرتبط با روان‌شناسی و مشاوره و ایجاد بانک اطلاعاتی دقیق از این افراد را هدف از برگزاری این طرح دانست و افزود: این جشنواره با محوریت روان‌شناسی اسلامی و مشاوره و با رویکرد دینی در سطح مدارس علمیه خراسان برگزار خواهد شد.

پنجمین دوره فراخوان آثار پژوهشی حوزه علمیه خراسان

مسئول دفتر پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان از آغاز پنجمین دوره فراخوان آثار پژوهشی این حوزه خبر داد و گفت: این فراخوان ویژه برادران طلبه سراسر کشور برگزار می‌شود.

وی، ترغیب طلاب به امر تحقیق و پژوهش، زمینه‌سازی برای رفع نیازهای علمی و خلأهای تحقیقاتی، شناسایی و سازماندهی محققان حوزوی، شناسایی محققان برتر و حمایت‌های مادی و معنوی از آنان را از جمله اهداف این همایش برشمرد و افزود: آثار پژوهشی باید در قالب کتاب، نرم‌افزار، پایان‌نامه و مقاله، به صورت تایپ شده همراه با رعایت اصول نگارشی و علمی به یکی از زبان‌های فارسی، عربی و انگلیسی تهیه شود.

حجت‌الاسلام علوی، فلسفه و کلام، اخلاق و عرفان، تاریخ و سیره، فقه و اصول، ادبیات و هنر، اقتصاد، علوم انسانی مرتبط با دین را از جمله موضوعات این فراخوان برشمرد و ابراز داشت: بخش ویژه این طرح نیز به فراخوان آثار در زمینه تحول در حوزه علمیه و نظام پژوهشی مطلوب حوزه، طرح‌های پژوهشی، ایده‌های برتر پژوهشی و متون درسی پرداخته است.

فراخوان مقاله اصلاح الگوی مصرف

حوزه علمیه خراسان در فراخوانی از پژوهشگران حوزوی خواست تا در رابطه با اصلاح الگوی مصرف مقالات خود را ارایه دهند.

حجت‌الاسلام سید حمید علوی، مدیر پژوهش معاونت آموزش و پژوهش حوزه علمیه خراسان گفت: همایش اصلاح الگوی مصرف در اواخر اسفند ماه جاری در مشهد برگزار می‌شود و پژوهشگران حوزه می‌توانند مقالات خود را تا ۳۰ آذر ماه به دبیرخانه این همایش تحویل دهند.

وی در ادامه با تأکید بر اینکه مقالات باید جنبه نوآوری و ترجیحا کاربردی داشته و در همایش‌ها ارایه و یا در نشریات چاپ نشده باشد خاطر نشان کرد: از آنجا که قرار است بازخورد این همایش در قالب توصیه‌های راهبردی به مراکز علمی، ادارات، سازمان‌ها و نهادهای مختلف منعکس گردد، مقالاتی که ضمن توصیف و آسیب‌شناسی وضع موجود به بیان راهبرد و پیشنهادی عینی و عملی برای برون رفت از مصرف‌زدگی و اصلاح الگوی مصرف بپردازد، امتیاز ویژه دریافت خواهند نمود.

وی با بیان اینکه مقالات باید در حداقل ۱۵ صفحه با فونت "بدر" ارایه شود اظهار داشت: موضوعات پیشنهادی مقالات حول ۵ عنوان اصلاح الگوی مصرف، الگوی مصرف در قرآن، نهج البلاغه، احادیث و سیره، وظایف اصلاح الگوی مصرف، اسراف و اصلاح الگوی مصرف در خانواده، محیط بهداشتی و اداری، حامل‌های انرژی، شهر و ساختمان‌سازی می‌باشد.

حجت‌الاسلام علوی با اشاره به همکاری دانشگاه علوم اسلامی رضوی و مدرسه علمیه عالی نواب مشهد در همایش مذکور گفت: پژوهشگران می‌توانند آثار خود را به دبیرخانه همایش واقع در مدرسه عالی نواب مشهد ارسال کنند.

گفتنی است پژوهشگران می‌توانند برای کسب اطلاع بیشتر با شماره تلفن ۰۵۱۱-۲۰۰۸۴۹۲ و نمابر ۰۲۲۳۰۳۶۸-۰۵۱۱ تماس گرفته و آثار خود را به نشانی اینترنتی gml.com@olgooye.masrafy ارسال نمایند.

ایشان، خاطر نشان کرد: هدف نهایی جشنواره گزینش آثار و مطالعات برتر طلاب در حوزه روانشناسی و مشاوره، فراهم آوردن زمینه ای برای ایجاد رشته «تربیت مشاور و روانشناس» در حوزه علمیه خراسان است. وی با بیان اینکه آثار ارسالی باید در قالب کتاب، مقاله، پایان نامه و نرم‌افزار ارائه شود، اظهار داشت: علاقه مندان می‌توانند تا پایان دی ماه آثار خود را به دبیرخانه جشنواره واقع در مشهد، خ آزادی ۲۳، مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان ارسال نمایند.

اشتراک رایگان یک‌ساله مجلات تخصصی نور برای پژوهشگران

مدیریت پژوهش حوزه علمیه خراسان به منظور ترویج فرهنگ غنی اسلامی و بسترسازی مناسب و دسترسی آسان به آخرین اطلاعات و مقالات علمی روز اقدام به اشتراک رایگان یک ساله مجلات تخصصی نور (noormags) ویژه اساتید و پژوهشگران نموده است. اساتید و پژوهشگران برتر جهت دریافت کارت اشتراک می‌توانند همه روزه به مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان طبقه همکف اتاق ۱۱۷ مراجعه نمایند.

تجهیز کتابخانه‌های مدارس با آخرین منابع و کتب منتشره

مدیریت پژوهش حوزه علمیه خراسان در پی برگزاری یازدهمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب استان خراسان رضوی اقدام به خرید کتاب به مبلغ ده میلیون ریال نمود. مدیریت پژوهش هدف از این اقدام را تجهیز کتابخانه مدارس با آخرین منابع و کتب منتشر شده و به روز رسانی طلاب با تازه‌های نشر عنوان کرد. ایشان در ادامه افزود: به زودی نمایشگاه کتاب ویژه‌ای برگزار خواهد شد که مسؤولان مدارس و اساتید و طلاب محترم کتب مورد نیاز خود را با (تخفیف) خریداری نمایند.

ثبت‌نام اینترنتی

کارگاه‌های پژوهشی حوزه علمیه خراسان

ثبت‌نام کارگاه‌های پژوهشی در حوزه علمیه خراسان از این پس، به صورت اینترنتی انجام می‌شود. حجت‌الاسلام علی روشن‌دل، مسؤول روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان گفت: طلاب و روحانیون می‌توانند با مراجعه به سایت اطلاع‌رسانی این مرکز در کارگاه‌های پژوهشی آن ثبت‌نام کنند. وی با بیان اینکه برای ثبت‌نام می‌بایست رمز ورود و کد شناسایی ۱۰ رقمی داشته باشند اظهار داشت: پس از ثبت‌نام کد رهگیری ارائه می‌گردد.

مسؤول روابط عمومی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان ارائه آدرس پست الکترونیک (رایانامه) برای ثبت‌نام را الزامی دانست و خاطر نشان کرد: در این روش دوره‌های مختلف تندخوانی، آشنایی با نرم‌افزارهای علوم اسلامی، شیوه تدوین مقاله‌های پژوهشی، فن نگارش و تقریرنویسی روش مطالعه و خلاصه‌نویسی از جمله گزینه‌هایی است که در این بخش لحاظ شده است.

ایشان افزود: در قسمتی از این بخش این امکان فراهم شده تا محققین حوزوی بتوانند فایل آثار خود را به پیوست ارسال نمایند.

گفتنی است متقاضیان می‌توانند با قسمت رایانه و بایگانی مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان تماس گرفته و کد ۱۰ رقمی و رمز ورود خود را دریافت کنند.

نخستین دوره

آموزش مهارت‌های هفتگانه (ICDL)

نخستین دوره آموزشی مهارت‌های هفتگانه (ICDL) ویژه طلاب سطح یک به همت مدیریت پژوهش و با همکاری مدیریت رایانه برگزار می‌شود.

هدف از برگزاری این دوره ارتقاء مهارت‌های استفاده از رایانه در راستای بهبود زیرساخت‌های پژوهشی حوزه علمیه خراسان است.

گفتنی است مدیران و مسؤولان مدارس می‌توانند تا بیست و پنجم آبان ۱۳۸۸ اسامی طلاب پایه ۵ و ۶ علاقمند به شرکت در این دوره را به مدیریت پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان طبقه همکف اتاق ۱۱۷ اعلام نمایند.

اخبار کوتاه

خواهران

حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدخدایی ورود طلبه‌های جدید به مدارس علمیه را توفیق الهی برشمرد و افزود: قدر حضور در حوزه را بدانید، اگر به ارزش این راه پی ببرید، آن را با هیچ چیز عوض نخواهید کرد، به حرف و نیشخند و کنایه اطرافیان هم گوش ندهید زیرا اولوالالباب ارزش شما را درک می‌کنند نه مردم. انسان خردمند ارزش درس خواندن در مکتب انبیا و اولیای الهی را می‌داند چرا که با هدایت یک گمراه و نجات واقعی او تا آخر سعادت‌مند می‌شود. وی گفت: یکی از مزایای حوزه، مباحثه و هم‌فکری در درس است که باعث می‌شود هر درس را در همان روز که تدریس شده است، یاد بگیرید و اگر به این راه افتخار می‌کنید و آینده اش را هدایت و درخشان می‌بینید ادامه دهید و گرنه از همین جا بازگردید.

مدیر مدرسه علمیه فاطمه الزهراء توس درگذشت

خانم فاطمه اعتمادی، مدیر مدرسه علمیه «فاطمه الزهراء توس» و معاون آموزش مدرسه علمیه نرجس(س) دار فانی را وداع گفت.

وی از طلاب حوزه علمیه خواهران و از همراهان دیرین استاد خاموشی طاهایی، مؤسس و مدیر مدرسه علمیه نرجس(س) مشهد بود که طی بیش از چهار دهه حضور خود در حوزه علمیه خواهران مشهد خدمات علمی، فرهنگی و اجتماعی ارزشمندی را ارائه داد.

گفتنی است پیکر آن مرحومه در صحن قدس حرم مطهر رضوی به خاک سپرده شد.

مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، درگذشت ایشان را به خانواده ایشان و جامعه طلاب خواهر تسلیت می‌گوید.

مراسم آغاز سال تحصیلی حوزه علمیه خواهران

در مراسم آغاز سال تحصیلی ۸۹-۸۸ حوزه علمیه خواهران خراسان در مدرسه علمیه نرجس(س) حجت الاسلام والمسلمین دکتر عبدخدایی در جمع مسؤولان مدارس و طلاب خواهر به ایراد سخن پرداخت و با اشاره به آیه «هل یستوی الذین یعلمون و الذین لا یعلمون» اظهار داشت: این آیه بیانگر پیوند همیشگی علم و عمل است در حالی که در جامعه کمتر به این نکته توجه می‌شود.

وی افزود: اگر یک روحانی تقوا نداشته باشد مثل سرباز مرده‌ای است که نمی‌تواند کاری انجام دهد و اگر علم نداشته باشد مثل سربازی است که اسلحه نداشته باشد. روحانیت با دو بال علم و تقوا پرواز می‌کند، اگر این دو معیار را رعایت کردید در دنیا و آخرت عزیز می‌شوید؛ در راه تحصیل همه عنایات را از خدا بدانید تا دچار غرور نشوید.

برگزاری درس خارج از طریق سیستم ویدئو کنفرانس برای خواهران طلبه

درس خارج فقه و اصول حضرات آیات رضازاده و موسوی خلخالی برای خواهران طلبه آغاز شد و امسال از داوطلبان تحصیلات تکمیلی سطح چهار به صورت رسمی نام‌نویسی و پرونده علمی تشکیل می‌شود.

درس خارج اصول آیت‌الله خلخالی ساعت ۹:۳۰ و درس خارج فقه آیت‌الله رضازاده ساعت ۸:۴۵ صبح هر روز در محل مدرسه علمیه نرجس(س) از طریق ویدئو کنفرانس ارائه می‌شود. افزون بر شرکت‌کنندگان فعلی در این کلاس، بیش از سی متقاضی دیگر نیز وجود دارد که با توجه به تشکیل این کلاس در ساعات اداری، امکان حضور در درس برایشان فراهم نیست.

گفتنی است نخستین دوره درس خارج اصول حوزه علمیه خواهران مشهد اسفند ماه سال گذشته به صورت آزمایشی راه‌اندازی شد.

افتتاح فاز دوم مدرسه علمیه فاطمه الزهرا(س)

فاز دوم مدرسه علمیه فاطمه‌الزهرا(س) مشهد با حضور مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان حجت‌الاسلام و المسلمین فرجام و شرکت مسوولان این مدرسه و بانوان طلبه افتتاح شد. حجت‌الاسلام والمسلمین اکبر فرجام، در این مراسم گفت: طلاب علوم دینی باید راه‌های انحراف را بشناسند و طبق وظیفه‌ای که بر دوش دارند با این انحراف‌های فکری و عقیدتی مقابله کنند.

وی با اشاره به اینکه در شرایط خاصی به سر می‌بریم و جامعه به مبلغین حوزوی نیازمند است، خاطر نشان کرد: با مقایسه آمار مساجد، معابد و دیرها و مبلغین دینی مذاهب و ادیان مختلف در می‌یابیم که امکانات تبلیغی در حوزه‌های علمیه محدود است اما باید مبلغین به طور مؤثر در جامعه فعال باشند.

مدیر اجرایی حوزه علمیه خراسان خاطر نشان کرد: آشنایی با کلمات حضرت حق و ائمه معصومین(ع) علم گمشده جوامع علمی امروز است که باید حوزه‌های علمیه آن را استخراج و در اختیار جهانیان بگذارند.

وی با تأکید بر اهمیت حفظ و تفسیر قرآن کریم در میان حوزویان، گفت: زمزمه طلاب باید زمزمه حدیث ائمه(ع) باشد تا برای انجام رسالت حوزوی خود مجهز باشند.

ایشان خطاب به بانوان طلبه حاضر در این جلسه، ابراز داشت: طلاب علوم دینی به عنوان شاگرد مکتب امام صادق(ع) باید خودشان را مقید به حفظ حدیث نمایند.

وی، حوزه را مکانی برای خودشناسی، خداشناسی، آفت‌شناسی و وظیفه‌شناسی دانست و خاطر نشان کرد: علم مردم در چهار زمینه مذکور خلاصه می‌شود که باید به آن توجه کرد.

علمی این دفتر پذیرفته شوند، اظهار داشت: حداکثر ظرفیت پذیرش در هر رشته ۳۰ نفر می‌باشد که پس از قبولی در مصاحبه ۱۵ نفر به مدرسه علمیه حضرت نرجس(س) و ۱۵ نفر به مدرسه اسلام‌شناسی حضرت زهرا(س) معرفی می‌شوند.

وی در پایان اظهار امیدواری کرد: پس از ارائه طرح تأسیس دو رشته علوم حدیث و فلسفه و کلام به شورای مدیریت برنامه‌ریزی حوزه علمیه خراسان، مجوز پذیرش طلبه سطح ۳ برای این دو رشته اخذ شود. گفتنی است دوره تحصیلی سطح ۳ سه سال و نیم می‌باشد و بانوان طلبه موظفند در ترم پایانی، پایان‌نامه ارائه دهند.

تصویب آیین‌نامه تحقیق پایانی سطح ۲ طلاب خواهر

واحد پژوهش دفتر امور خواهران مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان آیین‌نامه تدوین تحقیق پایانی سطح ۲ طلاب خواهر مدارس علمیه این حوزه را تهیه و به تصویب شورای مدارج علمی رسانید.

مسئول واحد پژوهش این دفتر مهمترین فعالیت پژوهشی طلاب در دوره عمومی حوزه را ارائه پایان‌نامه و تحقیق پایانی عنوان کرد و گفت: واحد پژوهش مرکز مدیریت حوزه علمیه خواهران خراسان بر آن شد تا بر اساس ضرورت‌ها و نیازهای مدارس علمیه خواهران، آیین‌نامه پژوهشی را در یک بازنگری دقیق و در قالب جدید تدوین نموده و در اختیار مدارس علمیه خواهران قرار دهد تا در سایه اصول این آیین‌نامه، بتوانند جهت شناسایی، تقویت و تربیت نیروهای مستعد پژوهشی اقدام نموده و پژوهشگران متخصص و متعهدی تربیت نمایند.

وی با اشاره به اینکه در این آیین‌نامه، آموزش‌های لازم پیرامون شرایط، مراحل و چگونگی نگارش تحقیق پایانی ارائه شده است اظهار امیدواری کرد، مسؤولان ذیربط با محور قرار دادن این آیین‌نامه و مطالعه دقیق آن، گام‌های مؤثری در رشد کیفی و کمی تحقیقات پایانی طلاب بردارند.

مدیریت و داده‌کاوی اطلاعات؛ دوره آموزشی اساتید راهنما

دوره مدیریت و داده‌کاوی اطلاعات از سوی دفتر امور خواهران مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، با حضور ۴۵ نفر از اساتید راهنمای خواهر مدارس علمیه استانهای خراسان

آزمون ورودی سطح سه خواهران حوزه علمیه خراسان

دومین دوره آزمون پذیرش سطح ۳ خواهران حوزه علمیه خراسان برگزار شد. مسؤول اداره آموزش دفتر امور خواهران حوزه علمیه خراسان گفت: تعداد ۱۳۱ نفر از خواهران طلبه در دو رشته تفسیر و علوم قرآنی، فقه و اصول در این آزمون شرکت کردند.

وی افزود: ۸۲ نفر از شرکت‌کنندگان این آزمون که رشته تفسیر و علوم قرآنی را انتخاب کرده‌اند به ۱۰ سؤال تخصصی از کتاب‌های «علوم بلاغی» و ۳ جلد از تفسیر نمونه و ۹۰ سؤال تخصصی و ۸۰ سؤال عمومی به صورت تستی پاسخ دادند.

ایشان با اشاره به حضور ۴۹ نفر از متقاضیان رشته فقه و اصول در این آزمون خاطر نشان کرد: علاقه‌مندان به این رشته نیز به ۲۰ سؤال تخصصی و ۸۰ سؤال عمومی پاسخ دادند.

وی با بیان اینکه شرکت‌کنندگان در این آزمون می‌بایست حداقل ۶۰ درصد امتیاز قبولی را کسب نمایند تا در مصاحبه

افتتاح پژوهشگاه

مدرسه علمیه نرجس(س)

پژوهشگاه مدرسه علمیه نرجس(س) با حضور آیت‌الله علم‌الهدی عضو شورای برنامه‌ریزی مدیریت حوزه علمیه خراسان و جمعی از مسؤولان این حوزه افتتاح شد.

معاونت پژوهش مدرسه علمیه نرجس(س) در این مراسم اظهار داشت: این مرکز پژوهشی از سال ۱۳۷۹ به توصیه مدیر مدرسه فعالیت غیر رسمی خود را آغاز و با تشکیل یک تیم علمی از اساتید فارغ‌التحصیل این مدرسه تاکنون توانسته محققان زیادی را تربیت کند.

وی افزود: بخش‌های مختلف این مرکز شامل واحد تحقیقات و توسعه، واحد طلاب غیرایرانی، واحد پژوهش با یک کتابخانه و ۱۱۰ عنوان نشریه تخصصی از علوم اسلامی است و همچنین بیست و پنج هزار مقاله فهرست‌نویسی شده است.

خانم طهرانیان خاطرنشان کرد: این پژوهشگاه سه سال متوالی رتبه برتر استان خراسان رضوی را کسب نموده و نشریه این مدرسه با دریافت ده‌ها لوح تقدیر، امسال موفق به کسب مجوز انتشار بین‌المللی شده است.

در پایان این مراسم امام جمعه مشهد مقدس با ابراز خرسندی از فعالیت‌ها و دستاوردهای این مدرسه تصریح کرد: این بانوان طلبه در مسیر تحقیق و پژوهش سوق داده شوند تا بتوانند نسل آینده را تربیت نموده و خودشان نیز به عنوان زنان عالمه ارتقا یابند.

در محل دانشکده علوم تربیتی دانشگاه فردوسی مشهد طی مدت ۲ روز برگزار گردید.

در ابتدا بخش تئوری برنامه توسط "خانم دکتر صنعت‌جو" تدریس شد و اساتید با مباحثی چون مقدمه‌ای بر مقالات ISI و رویکردهای نوین در تجزیه و تحلیل استنادی، سازماندهی کتاب‌شناسی و تنظیم فهرست منابع مورد استفاده بر اساس استانداردهای علمی، تنظیم فرمت مقالات بر اساس استانداردهای مجلات معتبر بین‌المللی موجود در ISI و آشنایی با روش‌های مختلف برای جستجوی اطلاعات علمی آشنا شدند.

در ادامه این دوره آموزشی که بصورت کارگاهی و با تدریس خانم دکتر شریف ادامه یافت و مباحثی چون ذخیره اطلاعات از طریق اتصال به بانک‌ها و پایگاه‌های اطلاعات علمی، به روز نگه داشتن کتابخانه دیجیتال از طریق ارتباط با پایگاه‌های اطلاعاتی مربوطه، اشتراک در استفاده از منابع کتابخانه‌های دیجیتالی آنلاین، آشنایی با برنامه نرم‌افزار ENDNOTE ارائه گردید.

گفتنی است موارد آموزشی ارائه شده، مطابق با آخرین دستاوردهای علوم کتابداری و روش تحقیق می‌باشد.

همایش دختران فاطمی

همزمان با ایام دهه کرامت، همایش «دختران فاطمی» ویژه طلاب خواهر مدارس علمیه مشهد، در مدرسه علمیه حضرت فاطمه معصومه(س) برگزار شد.

در این همایش شخصیت حضرت فاطمه معصومه(س) و الگوهای رفتاری ایشان در خانواده امروزی مورد بررسی قرار گرفت.

کارشناس امور فرهنگی خواهران اداره کل تبلیغات اسلامی خراسان رضوی در این همایش با بیان اینکه پایه‌ریزی فرهنگ فاطمی در خانواده‌ها شکل می‌گیرد، گفت: رسالت طلاب علوم دینی در رابطه با تربیت نسلی متدین و مؤثر بسیار سنگین و دشوار می‌باشد.

خانم تکلو با تاکید بر الگوگیری از رفتار و منش اهل‌بیت(ع) خاطرنشان کرد: قشر حوزوی ما در برابر حجاب جامعه وظایفی دارد که همان ترویج فرهنگ اصیل فاطمی می‌باشد.

اردوها در آن نقش داشت برای اولین بار از حوزه علمیه جهت همکاری در اجرای فعالیت‌های فرهنگی دعوت به عمل آمد و مدرسه علمیه حضرت زینب(س) در پی تأثیرگذاری فعالیت‌های فرهنگی تبلیغی طلاب در اردوهای دانش آموزی از اولین دعوت شدگان برای این مسؤولیت بود. تهیه و توزیع نشریه اردویی قاصدک، همکاری در برگزاری حلقه‌های معرفت، اجرای رادیو اردو با نام پیام دوستی، برگزاری مسابقه کتبی با موضوع "به دانشگاه آمدم تا..."، برپایی پاتوق و نمایشگاه فرهنگی، اجرای ویژه برنامه‌های خاص در طی مسیر در اتوبوس‌ها و ایجاد ارتباط صمیمانه با دانشجویان و تداوم آن از جمله فعالیت‌های طلاب این مدرسه در طی این سه اردو بود.

آشنایی بانوان طلبه عراقی با نظام

آموزشی مدرسه علمیه نرجس

جمعی از مدیران، اساتید و طلاب خواهر حوزه علمیه سید مرتضی در شهر کاظمین عراق از مدرسه علمیه نرجس(س) مشهد بازدید کردند.

در این بازدید مدیر مدرسه علمیه نرجس با اشاره به حدیث سلسله‌الذهب و علاقه مردم ولایت‌مدار ایران نسبت به اهل بیت(ع) گفت: هر چند سفر امام رضا(ع) به ایران اجباری بود و حضرت را از شهرهای کوچک عبور دادند تا مردم متوجه ایشان نشوند، ولی وجود حضرت در این مرز و بوم برکات بسیاری برای مردم داشت.

خانم طاهایی با اشاره به اینکه علمای شهر نیشابور به استقبال امام رضا آمدند، افزود: امام(ع) در حدیث سلسله‌الذهب فرمودند: اگر کسی امام و ولایت را قبول کند موحد واقعی است.

در ادامه مدیر مدرسه علمیه سید مرتضی ضمن ابراز خرسندی از فعالیت‌های صورت گرفته در مدرسه علمیه نرجس(س) هدف از این بازدید را آشنایی با فضا و نوع فعالیت‌های علمی، پژوهشی، فرهنگی این مدرسه و الگوگیری جهت انجام فعالیت‌های مشابه در حوزه تازه تأسیس سید مرتضی کاظمین در عراق بیان نمود.

مدرسه حضرت زینب

میزبان فرهنگی دانشجویان جدیدالورود دانشگاه فردوسی

مدرسه علمیه حضرت زینب(س) عهده‌دار امور فرهنگی اردوی دانشجویی جدیدالورود دانشگاه فردوسی مشهد بود که بیش از هزاروپانصد نفر از دانشجویان دانشگاه فردوسی در رشته‌های فنی و مهندسی، کشاورزی، علوم پایه، الهیات و... در سه اردوی مجزا در نیمه دوم مهرماه در این اردوها شرکت نمودند.

در این اردو که نهاد رهبری به عنوان مسؤول امور فرهنگی

سلسله نشست‌های آشنایی با ولایت فقیه در مدرسه حضرت زینب(س)

به منظور ایجاد دانش و بصیرت سیاسی که یکی از لوازم طلبگی است و شایسته است طلاب در صدر اطلاعات سیاسی روز، دانش عمیقی نسبت به ولایت فقیه، این اصل روشن حکومت اسلامی و مایه قوام و استحکام نظام اسلامی داشته باشند. مدرسه علمیه حضرت زینب(س) سلسله نشست‌هایی را با عنوان اشارات و با محوریت تبیین ولایت فقیه در ۵ هفته متوالی از ۸۸/۷/۲۰ برگزار می‌نماید.

سلسله مباحث این جلسات توسط استاد بازباد، جانشین سیاسی سپاه امام رضا(علیه‌السلام) از اساتید سپاه پاسداران ارایه می‌شود.

از جمله اموری که در راستای ایجاد انگیزه و نیاز در طلاب پیرامون این موضوع برگزار گردید، برگزاری یک آزمون با موضوع ولایت فقیه در میان کلیه طلاب بود که خوشبختانه باعث گردید تا اهمیت موضوع و میزان دانسته‌های طلاب درباره این موضوع مهم ارزیابی شود.

امید است در پایان این جلسات طلاب اطلاعات جامعی را پیرامون موضوع کسب نمایند و با تمام توان به دفاع و روشنگری در باره موضوع پرداخته و تلاش مضاعفی در جهت حمایت از ولی فقیه زمان نمایند.

مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد در مدرسه اسلام شناسی حضرت زهرا(س)

در نشستی که با حضور مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی آقای جعفری و هیأت همراه، مدیریت، معاونت پژوهش، روابط عمومی و جمعی از پژوهشگران مدرسه برگزار گردید. خانم مقدسی بعد از معرفی مدرسه به بیان توضیحاتی پیرامون پژوهش‌های انجام گرفته در مدرسه پرداخت و موفقیت‌های علمی و رتبه‌های برتر علمی پژوهشی را تشریح نمود.

مدیر کل اداره ارشاد اسلامی ضمن بازدید از آثار علمی و پژوهشی طلاب آمادگی خویش را جهت ارتباط پژوهشی با مدرسه علمیه اعلام نمود.

راه‌اندازی سامانه پیام کوتاه مدرسه علمیه جامعه الرضویه

امکان برقراری ارتباط بانوان با مدرسه علمیه جامعه الرضویه مشهود از طریق سامانه پیام کوتاه فراهم شد.

مدیر مدرسه علمیه جامعه الرضویه با اعلام این خبر افزود: این سامانه به منظور تسهیل در امور روابط عمومی و هماهنگی و تبادل اطلاعات طلاب، فارغ‌التحصیلان و خانواده‌های آنان با مسؤولان مدرسه به صورت آزمایشی راه‌اندازی و تاکنون ۵۰۰ پیامک از طریق این سامانه ارسال شده است.

خانم زلفی‌زاده، اظهار امیدواری کرد، در آینده نزدیک این سامانه به طور رسمی راه‌اندازی شود تا بتواند به سؤالات شرعی و شبهات ارایه شده از سوی بانوان پاسخ دهد. وی در پایان گفت: در حال حاضر این مدرسه از طریق سایت خود پاسخ‌گوی سؤالات خواهران طلبه و غیرطلبه است.

علاقه‌مندان می‌توانند پیام خود را به شماره ۳۰۰۰۷۶۵۴۳۲۱۱۰۶ ارسال کنند.

تازه‌های نشر

انتشار پنجمین "راه دل"

راه دل نشریه ایست که برای پنجمین سال متوالی برای طلاب جدیدالورود حوزه علمیه خراسان از سوی روابط عمومی این حوزه منتشر می‌شود. طلبگی این راه باشکوه، اینجا آغاز راه است، ورود به منطقه جدید، سلامت باشید، مطالعه با طعم طلبگی، دوست‌یابی، نگرش مثبت، کتابخانه طلبه، در آستانه ظهور، دل نوشته‌های برتر (ویژه خواهران) و... از بخش‌های متنوع نشریه راه دل پنجم است.

دهمین شماره فصل‌نامه فرهنگی، هنری شمیم نرجس

این فصل‌نامه که با شمارگان ۳۰۰۰ نسخه و در ۸۰ صفحه منتشر شده است، شامل مقالاتی در زمینه اجتماعی، اعتقادی، ادبی، هنری و حقوقی به زبان‌های فارسی و انگلیسی است. حس سرشار سخن، دوقدم تا خدا، گام به گام تا تشریح احکام، میراث معنوی، فرد، خانواده، اجتماع، به من هم بیاموز عناوین بخش‌های مختلف این نشریه است.

در ادامه به معرفی برخی نمادهای فراماسونی و شیطانی در معماری شهرهای جهان پرداخته شده است.

در بخش ایده‌های نو این نشریه، مقاله‌ای با عنوان «خلاً خدا در بیانیه حقوق بشر» به قلم یک کارشناس قرآن و حدیث، به بررسی تطبیقی دیدگاه‌های قرآن کریم و بیانیه حقوق بشر نسبت به خداوند متعال می‌پردازد.

همچنین علاقه‌مندان می‌توانند آثار مکتوب خود را جهت چاپ در «شمیم نرجس» به صورت تایپ شده بر روی برگه A4 به نشانی مشهد، تقاطع انتهای دانش غربی و آخوند خراسانی، مدرسه علمیه نرجس(س)، کدپستی ۹۱۳۵۹۱۴۱۱۳ ارسال نموده و یا با شماره ۰۵۱۱-۸۵۹۵۰۴۰ داخلی ۱۳۶ تماس حاصل کنند. علاقه‌مندان در خارج از کشور نیز می‌توانند با مراجعه به پایگاه اینترنتی مدرسه علمیه نرجس(س) مشهد به نشانی www.m-narjes.org یا وبلاگ شمیم نرجس www.shamimnarjes.blogfa.com نسخه الکترونیک این فصل‌نامه را دریافت نمایند.

جنگ و صلح در اندیشه حوزه ۷۶

هفتاد و ششمین شماره اندیشه حوزه با موضوع جنگ و صلح؛ گستره و ابعاد، توسط دانشگاه علوم اسلامی رضوی منتشر شد.

کنکاشی در اندیشه دفاعی حضرت امام، جنگ و صلح پیامبر از نگاه جامعه‌شناسی، سیاست داخلی اسلام در مبارزه با اهل بغی، مرزشناسی خودی و غیر خودی در آیینه کلام رهبری، نگاهی به منشاء اعتقادی مبارزه استکبار جهانی با اسلام، بررسی ریشه‌های تاریخی اهانت غریبان به پیامبر(ص) و نقدی برترور از موضوعاتی است که این شماره نشریه اندیشه حوزه بدان پرداخته است.

فهرست دروس عمومی حوزه سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸

با تشکر از مساعدت اساتید معظم حوزه بدینوسیله زمان و مکان برگزاری برخی از دروس عمومی حوزه در سال تحصیلی ۸۹ - ۸۸ جهت بهره‌برداری اعلام می‌گردد. ضمن عذرخواهی از حضرات آیات و حجج اسلام، اسامی اساتید معظم بر اساس حروف الفباء و بدون ذکر عنوان تنظیم شده است.

تفسیر

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ خزاعی محمدحسن	تفسیر صافی سوره شوری	پس نماز مغرب	مدرسه عالی نواب
۲ رضایی تهرانی علی	تفسیر سوره اسراء	۸ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۳ سیدان سیدجعفر	تفسیر تخصصی آیات اعتقادی	۹ صبح چهارشنبه‌ها	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۴ علم‌الهدی سیداحمد	تفسیر تخصصی آیات سیاسی-اجتماعی	۸ صبح پنجشنبه‌ها	مدرسه عالی نواب
۵ گرایلی حسین	تفسیر مجمع البیان سوره یوسف	۸:۳۰ صبح	مدرسه عالی نواب
۶ مروارید مهدی	تفسیر تخصصی آیات فقهی	۱۰ صبح چهارشنبه‌ها	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۷ موسوی شاهرودی سیدمحمد	تفسیر تخصصی آیات اخلاقی	۹ صبح پنجشنبه‌ها	مسجد حوض لقمان
۸ میلانی علی	تفسیر موضوعی ویژه طلاب عرب‌زبان	۹:۱۵ صبح	مدرسه امام صادق (ع)

خارج فقه

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ آهنیان غلامحسین	ابتداء بیع مکاسب	۱۰:۱۵ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۲ اشرفی شاهرودی مصطفی	مسائل مستحدثه	۱۰:۱۵ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۳ ایازی محمدرضا	ابتداء غسل	۹ صبح	مدرسه عالی نواب
۴ حسینی آملی سیدمحمد رضا	خلل صلوه	۹ صبح	مدرسه امام صادق (ع)
۵ حسینی زنجانی سیدعزالدین	بیع از ابتداء	پس از نماز مغرب	دفتر معظم له، خیابان آزادی ۸
۶ خزاعی محمدحسن	ابتداء انقال	پس از نماز مغرب	مدرسه عالی نواب
۷ درایتی حمید	از ابتداء	۸ صبح	مجتمع مسکونی ثامن الائمه (ع)
۸ رضازاده رجبعلی	اولیاء عقد نکاح	۸:۴۵ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۹ شیرازی سیدمحمدباقر	شرایط نماز جماعت	۱۰ صبح	مؤسسه صاحب الزمان (عج)
۱۰ قاضی زاده محمد	مس الرجلین	۹ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۱ گرایلی حسین	حج بذلی	۹ صبح	مدرسه عالی نواب
۱۲ مرتضوی سیدحسن	حج (مسئله ۵۹ تحریر الوسیله)	۷ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۳ مرتضوی سیدهادی	شرایط صحت صوم	۸:۱۰ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۴ مروارید محمد	قاعده لاتعاد	۸ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۵ مروارید مهدی	تنبیه پنجم معاطات	۱۰:۳۰ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۶ معلمی منصور	تروک الاحرام لبس الخفین	۱۰ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)
۱۷ موسوی شاهرودی سیدمحمد	دماء الثلاثه (لاشترط توالی فی الحیض)	۷:۳۰ صبح	مدرسه عالی نواب
۱۸ نقیبی علی	شرایط متعاقدين (اختیار)	۱۰ صبح	مدرسه آیت‌الله العظمی خوئی (ره)

خارج اصول

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ اشرفی شاهرودی مصطفی	شبهه غیر محصوره	۹:۳۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۲ تبادکانی سیدحسن	تنبیهاات اجتماع امر و نهی	۹:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۳ حسینی آملی سیدمحمد رضا	ضد	۸ صبح	مدرسه امام صادق (ع)
۴ حسینی سیستانی سیدحسین	مباحث الفاظ	۸:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۵ درایتی حمید	ابتداء مفاهیم	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۶ رضازاده رجبعلی	واجب کفایی	۸ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۷ علمی اردبیلی علی	ابتداء استصحاب	یکساعت به غروب	مدرسه علمیه سلیمانیه
۸ قاضی زاده محمد	اصاله الاشتغال (دوران امر بین محذورین)	۸ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۹ گرایلی حسین	ابتداء قطع	۸ صبح	مدرسه عالی نواب
۱۰ مرتضوی سید هادی	ابتداء اقل و اکثر	۸:۵۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۱ مروارید مهدی	ابتداء قطع	۹:۴۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۲ معلمی منصور	ابتداء مفهوم وصف	۹/۲۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۳ موسوی خلخالی سیدمحمد مهدی	مقدمه واجب (شروط متأخر)	۹:۳۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۴ موسوی شاهروی سیدمحمد	تنبیهاات اقل و اکثر (قاعده میسور)	۸:۱۵ صبح	مسجد حوض لقمان
۱۵ نقیبی علی	ضد	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)

کفایه جلد اول

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ آیتی علی	از ابتداء	۸ صبح	مدرسه علمیه امام صادق (ع)
۲ الهی خراسانی مجتبی	نواهی	۷:۱۵ صبح	مجتمع مسکونی ثامن الائمه (ع)
۳ الهی خراسانی مجتبی	نواهی	۹:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۴ الهی خراسانی مجتبی	دروس فی علم الاصول (حلقه ۳) از ابتداء	۱۰:۳۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۵ باقری سبزواری ابوالقاسم	مطلق و مقید	۸ صبح	مدرسه امام صادق (ع)
۶ تبریزیان عباس	مطلق و مقید	۸ صبح	مدرسه امام صادق (ع)
۷ جهانگیری محسن	از ابتداء	۹ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۸ حسینی فقیه سید محسن	از ابتداء	۹:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۹ درایتی حمید	ابتداء مفاهیم	۱۰:۱۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۰ رجائی شاهرودی محمد	از ابتداء	۷ صبح	مدرسه علمیه امام صادق (ع)
۱۱ زارعی محمد	بحث اوامر	۹ صبح	مؤسسه صاحب الزمان (عج)
۱۲ زمانی فرد مهدی	ضد	۸ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۳ سیبویه محمدابراهیم	از ابتداء	۱۰ صبح	مؤسسه صاحب الزمان (عج)
۱۴ شاهرودی سیدمحمد صادق	تعادل و تراجیح	۹ صبح	مدرسه علمیه امام صادق (ع)
۱۵ عادل ابوالفضل	از ابتداء	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۶ عباسپور محمدباقر	مقدمه واجب	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۷ محقق محمداسماعیل	عام و خاص	۸:۳۰ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی (ره)
۱۸ ملکی محسن	ابتداء صیغه امر	۸:۱۵ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۱۹ مینائی حسینعلی	مشتقات	۸ صبح	مسجد گوهرشاد، شبستان نهبودی (ره)
۲۰ واعظی محمدباقر	مخصص	۷:۳۰ صبح	مسجد حاج ملاحیدر

کفایه جلد دوم

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ آیتی علی	از ابتداء	۹ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۲ باقری سبزواری ابوالقاسم	ابتداء استصحاب	۹ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۳ جوهری علی	ابتداء برائت	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۴ حق پناه رضا	برائت	۷ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۵ واعظی علی	تنبيهات استصحاب	۷:۳۰ صبح	مسجد گوهرشاد شبستان نهاوندی(ره)
۶ واعظی علی	ادله حجیت استصحاب	۱۰ صبح	مدرسه عباسقلی خان

رسائل

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ امامی محمد	برائت و اشتغال	۸ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۲ امینی سبزواری علی اصغر	استصحاب	۹ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۳ باخدا محمدرضا	برائت	۱۰ صبح	مدرسه علمیه جعفریه
۴ پنجتنیان سیدجواد	از ابتداء	۱۰ صبح	مدرسه علمیه جعفریه
۵ رستمی رمضانعلی	از ابتداء	۸ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۶ رمزی سعید	ابتداء شک	۸ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۷ ریاضی مقدم محمدعلی	شبهه محصوره	۸:۳۰ صبح	مؤسسه صاحب الزمان(عج)
۸ سیبویه محمدابراهیم	خاتمه شروط ثلاثه للاستصحاب	۸ صبح	مؤسسه صاحب الزمان(عج)
۹ عباس نژاد محسن	ابتداء شک	۸:۱۵ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۱۰ علم الهدی سیداحمد	اصول عملیه	۸ صبح	مدرسه عالی نواب
۱۱ فرجام اکبر	تنبيهات استصحاب	۸ صبح	مدرسه عالی نواب
۱۲ فرحناکی حسین	دوران امر بین متباینین	پس از نماز مغرب	مدرسه امام صادق(ع)
۱۳ مسعودی محمد مهدی	ابتداء قطع	۷ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۱۴ مصباح موسوی محمدرضا	تعادل و تراجیح	۸:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۱۵ معلمی زاده ابوالحسن	از ابتداء	۱۰ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۱۶ منظمی محمد	استصحاب	۷/۱۵ صبح	مدرسه علمیه امام صادق(ع)
۱۷ نجیبی علی احمد	و ینبغی التنبيه علی امور	۸:۳۰ صبح	مؤسسه صاحب الزمان(عج)
۱۸ نوروزی محمد	ابتداء شک	۸ صبح	مدرسه امام حسین(ع)
۱۹ نوروزی محمد	استصحاب	۱۰:۱۵ صبح	مدرسه امام حسین(ع)

مکاسب

حضرات آیات و حجج اسلام	عنوان بحث	ساعت	مکان
۱ باخدا محمدرضا	بیع(النوع الخامس)	۸ صبح	مدرسه علمیه جعفریه
۲ تبریزیان عباس	انتهای خیار عیب	۹ صبح	مدرسه امام صادق(ع)
۳ حسینی سیستانی سیدحسین	ماهیت عیب - خیارات	۹:۱۵ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۴ دلبری سیدعلی	ابتداء بیع	۷ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۵ رستمی رمضانعلی	ابتداء بیع	۹ صبح	مدرسه آیت الله العظمی خوئی(ره)
۶ ریاضی مقدم محمدعلی	خیارات(الخیار المجلس للاکلین)	۹:۳۰ صبح	مؤسسه صاحب الزمان(عج)
۷ سجادی زاده علی	ابتداء بیع	۸ صبح	دانشگاه علوم اسلامی رضوی
۸ سیادت سیدکمال	از ابتداء بیع	۸ صبح	مؤسسه صاحب الزمان(عج)

ادامه مکاسب

مکان	ساعت	عنوان بحث	حضرات آیات و حجج اسلام	
مؤسسه صاحب الزمان (عج)	۷/۱۵ صبح	فی شروط المتعاقدين	سیبویه محمدابراهیم	۹
مؤسسه صاحب الزمان (عج)	۸/۴۵ صبح	فی اختلاف المتبايعين	سیبویه محمدابراهیم	۱۰
مدرسه امام حسین (ع)	۸ صبح	ابتداء محرمه	سیبویه محمدباقر	۱۱
مدرسه امام حسین (ع)	۹ صبح	محرمه (النوع الخامس)	سیبویه محمدباقر	۱۲
مدرسه امام حسین (ع)	۱۰ صبح	بيع (الكلام فی شروط المتعاقدين)	سیبویه محمدباقر	۱۳
مدرسه عالی نواب	۷ صبح	بيع (شروط عوضين)	شریفی سیدحسن	۱۴
مؤسسه صاحب الزمان (عج)	۸ صبح	خيارات شروط صحه الشرط	ضیائی سیدحسن	۱۵
مدرسه علمیه امام صادق (ع)	۸ صبح	ابتداء خيارات	طالبی غلامرضا	۱۶
مؤسسه صاحب الزمان (عج)	۹ صبح	ابتداء بيع	طالبی غلامرضا	۱۷
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۸ صبح	از ابتداء	عادل ابوالفضل	۱۸
مدرسه امام صادق (ع)	۸ صبح	بيع - شروط عوضين	مسعودی محمد مهدی	۱۹
مدرسه عالی نواب	۹ صبح	بيع - انتهای ولایت فقیه	ملکی محسن	۲۰
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۱۱ صبح	خيارات - خيار غبن	موسوی تبریزی سیدحمزه	۲۱
مسجد گوهرشاد - شستان نیاوندی (ره)	۹ صبح	خيارات - خيار عيب	مینائی حسینعلی	۲۲
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۹ صبح	ابتداء بيع	واعظ شهیدی عبدالحمید	۲۳
مدرسه عباسقلی خان	۹ صبح	بيع	واعظی علی	۲۴
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۸ صبح	محرمه (نوع خاص)	یساقی علیرضا	۲۵

دروس اعتقادی، کلامی و اخلاقی

مکان	ساعت	عنوان بحث	حضرات آیات و حجج اسلام	
مدرسه جعفریه (ع)	۸ صبح ۵شنبهها	رجال بخش ۱	پنجتینان سیدجواد	۱
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۵ عصر پنجشنبهها	طب الرسول	تبریزیان عباس	۲
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۷ صبح	اسفار جلد ۳	جوهری علی	۳
دفتر معظم له، خیابان آزادی ۸	شبهای چهارشنبه	تفسیر صحیفه سجاده	حسینی زنجانی سیدعزالدین	۴
مدرسه علمیه جعفریه	۷ صبح شنبه و یکشنبه	اخلاق در قرآن	دهشت محمدرضا	۵
مدرسه امام محمدباقر (ع)	۸:۳۰ صبح چهارشنبهها	اخلاق	دهشت محمدرضا	۶
مدرسه عالی نواب	۱۰ صبح	ابتداء بدایه الحکمه	رستمی رضاعلی	۷
مدرسه عالی نواب	۱۰/۴۵ صبح	ابتداء نهایه الحکمه	رستمی رضاعلی	۸
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۷ صبح	نهایه الحکمه (حرکت جوهری)	رضایی تهرانی علی	۹
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۱۰ صبح	نهایه الحکمه (جواهر و اعراض)	زمانی فرد مهدی	۱۰
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۹ صبح	عقاید (مناظرات ائمه معصومین)	سیدان سیدجعفر	۱۱
مدرسه آیت الله العظمی خویی (ره)	۶/۱۵ صبح	اسفار جلد ۹	صابری عزیز الله	۱۲
مدرسه علمیه جعفریه	۹ صبح ۴شنبه و ۵شنبه	محاضرات فی الالهیات	عبدخدایی محمدهادی	۱۳
مدرسه امام صادق (ع)	۱۰ صبح	نهج البلاغه ویژه طلاب عرب زبان	میلانی علی	۱۴

اهدای کارتهای اشتراک پایگاه تخصصی مجلات نور مگز

Go Links

C.R.C.I.S
مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی

ورود به پایگاه | پایگاه های ما | صفحه اصلی
کاربر جاری : مهمان

جستجو [بیشتر](#)

فهرست موضوعی مجلات

28 عنوان مجله	« قرآن و حدیث »
93 عنوان مجله	« فلسفه، کلام و عرفان »
32 عنوان مجله	« تاریخ »
11 عنوان مجله	« فقه و اصول »
31 عنوان مجله	« اطلاع رسانی و کتابداری »
63 عنوان مجله	« علم اسلامی »
44 عنوان مجله	
53 عنوان مجله	
28 عنوان مجله	
18 عنوان مجله	
33 عنوان مجله	
23 عنوان مجله	
5 عنوان مجله	
16 عنوان مجله	
32 عنوان مجله	

ورود به پایگاه

نام کاربری
رمز عبور

طلاب و اساتید محترم در گروههای زیر می توانند

تا تاریخ ۸۸/۸/۳۰

با مراجعه به مدیریت پژوهش اتاق ۱۱۷ این کارتها را تهیه فرمایند.

تلفن راهنما: ۰۵۱۱-۲۰۰۸۴۶۳

شرایط:

۱- پژوهشگران برتر حوزه علمیه خراسان

۲- ممتازین حوزه علمیه خراسان

کامپیوتر خط است، هر کس نداند بی سواد است. مقام معظم رهبری

حوزه علمیه خراسان برگزار می کند :

اولین دوره سراسری
آموزش مهارت‌های هفتگانه

ICDL

« ویژه طلاب »

پایه ۵ و ۶

مدیران محترم مدارس علمیه از تاریخ ۸۸/۷/۲۸ الی ۸۸/۸/۹ اسامی طلاب علاقمند به شرکت در این دوره را به مدیریت پژوهش حوزه علمیه خراسان ارسال نمایند.

کمیته ملی
مدیریت پژوهش
معاونت آموزش و پژوهش

روند تحقیقات حوزه، باید به گونه ای باشد که علاوه بر شناخت نیازهای موجود، با آینده نگری نیازها و شرایط ده ها سال بعد را هم پیش بینی و راه علاج آن را بیابد. مقام معظم رهبری «دام ظلّه»

پنجمین فراخوان آثار پژوهشی و اسانپد حوزه علمیه خراسان

« ویژه برادران »

کتاب، مقاله، پایان نامه، نرم افزار

گروه های تخصصی آثار:

- ۱ علوم قرآن و حدیث
- ۲ فلسفه و کلام
- ۳ اخلاق و عرفان
- ۴ تاریخ و سیره
- ۵ فقه و اصول
- ۶ ادبیات عرب
- ۷ ادبیات و هنر
- ۸ علوم انسانی (مرتبط با حوزه دین)

بخش ویژه: ارائه آثار در زمینه تحول در حوزه و نظام مطلوب آموزشی پژوهشی و ایده های برتر پژوهشی

مهلت ارسال آثار: ۱۳۸۸/۹/۳۰

به آثار برتر جوایز نفیس و ارزنده ای اهدا خواهد شد

آدرس: خراسان رضوی، مشهد، مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان، مدیریت پژوهش، تلفن: ۰۵۱ ۲۰۰۸۴۶۳

www.hozekkh.com

mp.farakhan88@gmail.com

مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان

باسمه تعالی
یاد خدا آرام بخش دلهاست

فراخوان جست‌نواره و گزینش آثار مطالعات مرتبط با در حوزه روانشناسی و مشاوره

شرایط ارسال آثار:

- الف) آثار ارسالی باید در فاصله زمانی سال ۸۷ تا ۸۸ تهیه شده و شامل یکی از موارد زیر باشد.
- ۱- کتاب
  - ۲- مقاله
  - ۳- پایان نامه
  - ۴- نثرم افزار
- ب) موضوعات آثار می‌بایست در زمینه‌های روانشناسی و مشاوره از قبیل تربیت کودک، تربیت نوجوان، مباحث خانواده، مهارت‌های زندگی، اختلالات رفتاری و سایر موضوعات مرتبط با حوزه روانشناسی و مشاوره باشد.

آخرین مهلت ارسال آثار: پایان آذرماه ۸۸

برای دریافت فرم شرکت در فراخوان به مرکز مشاوره حوزه علمیه خراسان، دفتر فرهنگی تربیتی حوزه علمیه خراسان دفتر امور خواهران و یا دفاتر فرهنگی مدارس مراجعه فرمائید